

§ 1 Avsägelse

Talmannen meddelade att *Esabelle Dingizian* (MP) avsagt sig uppdraget som suppleant i arbetsmarknadsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:353

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:353 Utrikes födda kvinnor på arbetsmarknaden
av Erik Ullenhag (FP)

Interpellationen kommer att besvaras den 24 mars.

Skälet till dröjsmålet är inbokade resor och engagemang som inte kan
ändras.

Stockholm den 17 mars 2015

Arbetsmarknadsdepartementet

Ylva Johansson (S)

Enligt uppdrag

Catharina Nordlander

Tf. expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:356

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:356 Kvinnors sysselsättning
av Erik Ullenhag (FP)

Interpellationen kommer inte att kunna besvaras inom den föreskrivna
tiden.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 18 mars 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:369

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:369 Alliansens tillgänglighetsmiljard
av Cecilia Widegren (M)

Interpellationen kan tyvärr inte besvaras inom tidsfristen utan besvaras av statsrådet Gabriel Wikström den 17 april.

Orsaken är redan inbokade resor och andra åtaganden.

Stockholm den 18 mars 2015

Socialdepartementet

Gabriel Wikström (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:380

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:380 Svenskt företagsklimat
av Erik Andersson (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 7 april 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 18 mars 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:395

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:395 Endometrios
av Désirée Pethrus (KD)

Interpellationen kan tyvärr inte besvaras inom tidsfristen utan besvaras av statsrådet Gabriel Wikström den 17 april.

Orsaken är redan inbokade resor och andra åtaganden.
Stockholm den 18 mars 2015
Socialdepartementet
Gabriel Wikström (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Prot. 2014/15:75
19 mars

§ 3 Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen:

RiR 2015:3 Den officiella statistiken – en rättvisande bild av samhällsutvecklingen?

§ 4 Arbetsmarknadspolitik

Arbetsmarknadspolitik

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2014/15:AU5
Arbetsmarknadspolitik
föredrogs.

Anf. 1 CHRISTIAN HOLM (M):

Herr talman! Vi ska i dag debattera arbetsmarknadsutskottets betänkande 5 *Arbetsmarknadspolitik*. Detta är ett politikområde som på många sätt är avgörande för Sveriges utveckling. Det handlar om jobben, och det handlar om enskilda individers möjligheter att stå på egna ben. Att människor har jobb bidrar inte bara till att stärka den enskilde utan utgör också en väsentlig del i att samhället som helhet är starkt.

Frågan om jobben har alltid, eller under väldigt lång tid, varit en central fråga. Alla partier här inne tycker att frågan om fler jobb är viktig. När det gäller hur vi ska nå en situation där sysselsättningen ökar skiljer sig dock vägarna åt mellan de olika partierna. Från Moderaternas och Alliansens sida har vi under lång tid varit tydliga med att vi konsekvent måste föra en politik där jobben står i fokus. Vi måste lägga fram förslag som gör det enklare och mindre riskfyllt att starta, driva och utveckla företag och samtidigt se till att dessa företag har möjligheter att och vågar anställa.

Vi har på dessa områden år efter år lagt fram förslag – gemensamma förslag, som alla fyra allianspartier står bakom. Det har varit förslag som också har lett till att fler har kommit i sysselsättning. År 2014 befann sig 340 000 fler i sysselsättning än när alliansregeringen tillträdde 2006. Vår ambition är att över fem miljoner människor i Sverige ska ha ett arbete 2020, och för att målet ska nås behöver ytterligare ungefär 350 000 personer ett jobb. Det är ett ambitiöst mål, men vi är övertygade om att det kan nås om den jobbskapande politik vi har får ligga fast.

En hög sysselsättningsgrad är viktig. Vi anser därför att det är viktigt att regeringen så snart som möjligt inför ett sysselsättningsmål. Målet i sig kan nämligen sända viktiga signaler, och under tidigare regeringar – det gäller inte de två tidigare alliansregeringarna – har man mixtrat med

arbetslöshetssiffrorna och justerat dessa genom att gömma undan personer i förtidspensioneringar, olika former av sjukskrivningar och så vidare. Det är viktigt att se till att ”sysselsättning” i det läget innebär en riktig sysselsättning.

Herr talman! Arbetslösheten bland ungdomar är alldeles för hög. Här är det viktigt att vi levererar konkreta förslag som leder till fler jobb och ökar ungdomars möjligheter att ta sig ut på arbetsmarknaden. Tyvärr är vår uppfattning att förslagen från regeringen, som vi dessutom anser är alldeles för få, har totalt motsatt verkan. Att chockhöja kostnaderna för att anställa unga ser vi inte på något sätt kan leda till att jobben blir fler. Det är olyckligt om man genomför sådana förslag.

Dessa pengar ska sedan användas för att införa så kallade traineejobb, vilket vi inte riktigt vet exakt vad det är än. Inför valet levererades löften om att de skulle vara oerhört många, och sedan levererades andra förslag efter valet som innebar att de fortfarande finns men är extremt mycket färre. Det är tidsbegränsade insatser där unga skickas in i offentlig sektor såsom äldreomsorg, skola och sjukvård och där försörjningen sträcker sig över tolv månader. Det finns inga krav på erfarenhet eller adekvat utbildning.

Därutöver pratar man om en 90-dagarsgaranti. Det har testats förut, i slutet av 1990-talet. Då hette det utvecklingsgaranti, och den varade i 100 dagar. Likheter mellan förslagen är slående. Det var regeringen Persson som införde utvecklingsgarantin, och när IFAU utvärderade den kom man fram till att den var verkningslös. Därför avvecklade samma regering garantin, men nu kommer den igen drygt 15 år senare.

Vår åsikt är att det inte duger att komma med förslag om olika åtgärder som inte är jobbskapande i sig samtidigt som man konsekvent gör det dyrare att anställa och mindre attraktivt att starta och driva företag. Det är dock glädjande – och jag tackar väldigt mycket för – att regeringspartierna ansluter sig till vårt tillkännagivande till regeringen om att vi vill möjliggöra även för ungdomar som ännu inte fyllt 20 år att kunna få starta eget-bidrag.

Allianspartierna har som sagt lagt fram en lång rad förslag för att fler ska komma i arbete. Nyligen överlämnades en utredning gällande matchningsanställningar till regeringen. Syftet är att stötta personer som har varit arbetslösa under en längre tid. Det handlar om att använda upphandlade aktörer som får ett uppdrag att arbeta för att dessa personer ska få anställning hos en arbetsgivare, samtidigt som den upphandlade aktören bibehåller arbetsgivaransvaret. Till detta ska inom ramen för anställningen erbjudas handledning, kompetensutveckling och intensifierade förmedlings- och matchningsinsatser. Förslaget finns, och vi uppmanar regeringen att så snart som möjligt påbörja beredningen så att det kan bli verklighet och komma igång.

Frågan om jobben är som sagt viktig, herr talman. Det handlar om att se till att fler kommer i sysselsättning och om att lägga fram förslag som leder till fler och riktiga jobb. Vi beklagar att vi inte riktigt kan se de förslagen från regeringen och dess stödpartier. Vi kan se att det inte är speciellt många förslag, och i än färre av de förslag som ändå finns kan vi se någon koppling till att de skulle leda till fler jobb.

Från Alliansens sida har vi som sagt lagt fram en lång rad förslag, och vi är övertygade om att de skulle leda till att fler människor kom i arbete.

Det handlar bland annat om lägre kostnader för att anställa genom reducerade arbetsgivaravgifter för unga. Vi väntar fortfarande på att regeringen ska leverera den sänkning som röstades igenom i budgetomröstningen i höstas, även om vi har ett löfte från bland annat finansministern om att man senare ska chockhöja dem. Vi har sysselsättningsmålet, som i sig är viktigt, och vi har matchningsanställningarna. Det är några av de förslag vi har; resten går det att läsa om.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag säga att vi såklart står bakom samtliga våra reservationer och särskilda yttranden. Av tidsskäl skulle jag dock vilja begränsa mig till att yrka bifall enbart till reservation 6 från allianspartierna.

(Applåder)

I detta anförande instämde Lars Püss (M).

Anf. 2 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till våra reservationer 8 och 11.

Betänkandet behandlar alltså motioner från den allmänna motionstiden inom det arbetsmarknadspolitiska området och således inte den samlade arbetsmarknadspolitiken med samtliga jobbskapande åtgärder.

Arbetsmarknadspolitik handlar om så mycket mer än olika stödformer och subventionerade anställningar. Arbetsmarknadspolitik handlar i vår värld inte om skattefinansierade rena låtsasjobb för att putsa arbetslöshetssiffrorna – eller, om man så vill, så kallade socialdemokratiska Amsjobb.

Arbetsmarknadspolitik handlar om att skapa möjligheter till arbete genom för arbetsmarknaden adekvat utbildning. Arbetsmarknadspolitik handlar om att skapa både möjligheter och vilja hos etablerade och nya företag att växa, utöka och anställa. Arbetsmarknadspolitik handlar om att skapa inte bara rättvisa och förutsägbara spelregler utan också goda möjligheter för svenska företag att växa och konkurrera på en global marknad.

Arbetsmarknadspolitik kan också handla om hur vi använder våra gemensamma skattemedel på bästa och mest effektiva sätt. På så sätt skapar vi utrymme för en bra och långsiktigt hållbar bemanning inom skolan, vården, omsorgen och försvaret, för att ta några exempel.

Herr talman! Arbetsmarknadspolitik kan också vara just olika stödformer och subventionerade anställningar för att underlätta för utsatta grupper på en konkurrensutsatt arbetsmarknad. Hit räknar jag till exempel långtidsarbetslösa, arbetslösa med olika funktionshinder och ungdomar. Sådana stödformer måste dock alltid utformas och genomföras så att en nödvändig utvärdering och eventuell utveckling kan ske fortlöpande.

Herr talman! Med utgångspunkt i det jag tidigare har anfört återfinns huvuddelen av Sverigedemokraternas arbetsmarknadspolitik i andra utskott och i andra betänkanden än just det vi i dag debatterar. Det handlar till exempel om budgetmotionen från i höstas där vi med en aktiv skatte- och näringspolitik skapar goda möjligheter och incitament för företag, framför allt små och medelstora företag, att växa och anställa fler.

Det handlar också om den satsning vi aviserade för bara några dagar sedan, inför kommande vårbudgetmotion, på en nödvändig förändring av högre utbildning med tydligare fokus på arbetsmarknadens behov.

Det handlar vidare om vår landsbygdsatsning eller om de kraftiga satsningar på försvaret som vi har drivit under många år men som hos riksdagens vindflöjelpartier fått ökat fokus kanske det senaste halvåret, efter valet och förra budgetprocessen.

Herr talman! I dag krävs av de företag som vill anställa funktionshindrade med lönebidrag att de har kollektivavtal eller motsvarande. Många mindre företag som skulle kunna tänka sig att ge funktionshindrade arbete men som i dag saknar kollektivavtal kan dra sig för att genomföra en sådan anställning eftersom det innebär ett annat åtagande.

Här vill vi se en förändring där vi underlättar subventionerade anställningar även för dessa företag. Naturligtvis ska det vara till sjysta villkor med sjysta löner. Där vilar ett ansvar men också ett förtroende på arbetsmarknadens parter.

Det är inte bara staten, regeringen och Sveriges riksdag som beslutar om och satsar stora skattemedel på arbetsmarknadspolitik. Det förekommer också ofta på kommunal nivå.

Vi har funnit att sådan lokala åtgärder många gånger saknar både målsättning och utvärdering. Ibland kan man misstänka att kommunala arbetsmarknadsinsatser handlar om att förflytta ansvar, inte minst finansieringsansvar, från kommunen och försörjningsstödet till staten via a-kassan.

Att kunna utvärdera och jämföra effekterna av skattefinansierade insatser är viktigt både för att kunna bedöma vad som fungerar eller inte och av respekt för skattebetalarnas pengar. Väljarna måste ges möjlighet till insyn och att vid val kunna utkräva ansvar. Det sistnämnda gäller naturligtvis också vid all statlig verksamhet, herr talman.

Slutligen kan jag med glädje konstatera att utskottet i sin helhet har ställt sig bakom det förslag som vi har drivit under många år om att sänka åldersgränsen för dem som kan komma i fråga för starta-eget-bidrag. Vi står med glädje bakom Alliansens gemensamma reservation och nu hela utskottets förslag så att vi kan genomföra denna viktiga åtgärd och ge även ungdomar möjlighet att på ett bra sätt starta och driva företag.

Anf. 3 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Det är småföretagarna som är våra stora jobbskapare. Utan dem stannar Sverige. Men för att de ska kunna skapa nya jobb behövs enklare regler som fokuserar mer på tillväxt och mindre på krångel. Det behöver bli billigare, inte dyrare, att anställa, och det behöver bli mer rörlighet på arbetsmarknaden. Då vågar fler byta jobb, och fler får ett jobb att gå till.

Därför är villkoren för företagen, för jobbskaparna, den överlägset viktigaste arbetsmarknadsåtgärden. I vilken riktning nuvarande regering väljer att gå påverkar hur mycket eller lite åtgärder som krävs inom det område, AU5 Arbetsmarknadspolitik, som vi debatterar i dag.

Stefan Lövfens löfte att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i Europa om några år har inte följts av verkstad, precis. I tisdags var det sista dagen för regeringen att lägga propositioner på riksdagens bord för beslut under

våren. Det kom *en* från Arbetsmarknadsdepartementet, och den är inte tjock: *Fortsatt giltighet av lagen om behandling av personuppgifter vid IFAU*. Japp, så är det.

Men regeringen är väl inte färdig än, säger vän av ordning. Nej, just det. De förbereder sig nog. Ja, just det. Lite sent påtänkt, skulle min mamma ha sagt.

Herr talman! Löften är till för att hållas. Löfvens och Socialdemokraternas löfte är att på sex år öka antalet arbetade timmar liksom antalet personer i arbete. Det tillsammans med Miljöpartiet som säger friår och sextimmarsdag låter som bra ingångsvärden för spännande kafferaster i Regeringskansliet.

Löftet är att sänka arbetslösheten till 4,8 procent, lägst arbetslöshet i Europa. Det arbetet ska ske 2014–2020 har Löfven lovat. Jobben ska komma inom en rad branscher, bland annat i service- och besöksnäringen och tillverkningsindustrin. Det är spännande hur det ska gå till när Socialdemokraternas förslag leder till motsatsen. Hotet om höjda arbetsgivaravgifter för unga riskerar att komma som ett dräpslag mitt i säsongen för en av de utpekade branscherna.

Jag vet inte varför, men jag kommer att tänka på sagan om Mäster skräddare: Det var en gång en liten man som gick till skräddaren med en liten bit tyg. Kan jag få en liten arbetslöshet ordnad med de här skattehöjningarna? frågade han.

Att få ned arbetslösheten är annars ett mål som förenar opposition och regering. Skillnaden är att vi från Alliansens partier vågar mäta sysselsättningsgraden medan den nuvarande regeringen som en av sina första åtgärder i höstas beslutade att återta det uppdrag SCB har om sysselsättningsmålet.

Det sätt på vilket regeringen väljer att ta bort statistik leder tanken till S-regeringen Persson. Den älskade att visa upp yta, men när vi skrapade på fernissan fann vi en ström av människor som förtidspensionerades eller sjukskrevs bort och ut från arbetsmarknaden – allt för att bättra på statistiken.

Med regeringens arbetslöshetsmål kan man återigen tricksa med statistiken och låtsas att allt är bra.

Alliansregeringen vände på det, och det var ingen enkel förändring. Det finns mycket kvar att göra för de människor som står långt från arbetsmarknaden, men att stänga dem ute, vilket vi riskerar att återgå till nu, är djupt oroande.

Alliansens jobb mål på över 5 miljoner människor i arbete vill vi nå genom att öka sysselsättningen med 350 000 personer fram till 2020. Då hamnar vi uppskattningsvis på en sysselsättningsgrad på 82 procent. Men då måste jobbskapande insatser ligga kvar och förstärkas.

Herr talman! I dag är 371 000 personer arbetslösa i Sverige samtidigt som jobben växer till och företagen vill expandera. Det finns tiotusentals lediga jobb att söka hos Arbetsförmedlingen. Trots det har vartannat företag med rekryteringsbehov svårt att hitta personer med rätt kompetens. Vart femte rekryteringsförsök misslyckas. Den här ekvationen går inte ihop.

Arbetsförmedlingen har misslyckats med sitt uppdrag att matcha människor med arbetsgivare så att fler får arbete. Konceptet med en dominerande statlig myndighet med samma verktyglåda och

matchningslösning för akademiker i Stockholm som för utlandsfödda i Sorsele eller långtidsarbetslösa i Sollebrunn har nått vägs ände. Behovet av en effektiv matchning och förmedling av jobb har aldrig varit större.

Centerpartiet vill reformera Arbetsförmedlingen i grunden och införa en jobbfixarpeng som går till den arbetssökande så att hon eller han kan vända sig till certifierade fristående arbetsförmedlare som är ideella, privata eller fackliga. Vår modell innebär ökad konkurrens, högre effektivitet och en mångfald av olika aktörer, vilket leder till bättre specialisering och en mer individanpassad och effektiv matchning.

Myndighetsuppdraget och förtroenderollen som en handläggare måste bygga upp med de arbetssökande kolliderar. De två bör delas upp. Likaså är uppdraget att upphandla och kontrollera de kompletterande aktörerna ett uppdrag som Arbetsförmedlingen bevisligen inte har klarat. Det måste till en tydligare rollfördelning. Det skulle man få med den modell som Centerpartiet föreslår.

För att påbörja den resan måste den breda översyn av AF göras som påbörjades för drygt ett år sedan, som avslutades av den nuvarande regeringen och som denna riksdag den 12 februari i år beslutade skulle återupptas.

I dag ger arbetsmarknadsministern besked om att Statskontoret i stället ska få göra en liten analys av Arbetsförmedlingen. Jag kommer tillbaka till skraddaren igen: Jaha, det bidde ingen bred översyn utan en liten analys – tack så mycket!

Att agera på kort och lång sikt krävs av arbetsmarknadsministern. Att blunda för de strukturella problemen eller tro att det som inte fungerat på decennier plötsligt ska bli rätt känns naivt. Om nu ministern har behov av att visa handlingskraft med en liten analys – bra! Men se till att fortsätta den grundliga utredning av Arbetsförmedlingen som riksdagen har sagt ska göras!

Herr talman! Under hela valrörelsen var regeringens flaggskepp för att få unga i jobb den så kallade 90-dagarsgarantin, där bland annat traineejobb verkar ingå men vars innehåll ännu inte tydligt har framgått.

Om något verkar det mest vara en åtgärd som inte skapar några nya varaktiga jobb utan endast består av temporära platser som i stället riskerar att låsa in ungdomar i insatser. Det är snarlikt det system som har provats under tidigare socialdemokratiska regeringar, med – hoppas jag – önskade resultat. Ingen kan önska det som blev.

Förutom de undanträngningseffekter som riskerar att uppstå genom traineejobben menar vi att det är osäkert om subventionen är tillåten enligt EU:s regelverk. Vi noterar även att bland andra arbetstagarorganisationer har uttryckt kritik mot att använda välfärden som en arbetsmarknadsåtgärd.

De utlovade 35 000 blev till 3 500 i budgetpropositionen, som blev till ... Nu är jag tillbaka hos skraddaren igen. Är traineejobben färdiga nu då? Ack nej, det bidde ingenting.

Att kraftigt öka kostnaden för att anställa eller behålla en ung medarbetare är en olycklig väg att gå, för de unga på arbetsmarknaden och för svensk arbetsmarknad.

Under svåra krisår efter finanskrisen och en svår lågkonjunktur lyckades alliansregeringen dämpa ungdomsarbetslösheten, medan den ökade mer än dubbelt så mycket i övriga EU. Detta är effekten av en

offensiv politik för att skapa jobb till unga. De sänkta socialavgifterna för unga bedöms minska skillnaden mellan ungdomars förväntade produktivitet och den arbetskostnad som arbetsgivarna betalar. Därför bör den vara kvar.

Herr talman! Med syftet att hjälpa personer som varit arbetslösa en längre tid tillsatte vi en utredning om så kallade matchningsanställningar, som nu har presenterats.

De bygger på anställningar hos en matchningsaktör, till exempel ett bemanningsföretag, rekryteringsföretag eller annan aktör med likartad verksamhet. Inom ramen för anställningen ska handledning, kompetensutveckling och intensifierade förmedlings- och matchningsinsatser erbjudas.

Matchningsaktören har arbetsgivaransvaret men ska samtidigt aktivt verka för att den arbetssökande får anställning hos en annan arbetsgivare. Att arbetsgivaransvaret ligger hos matchningsaktören förväntas minska arbetsgivarnas osäkerhet och därmed öka den långtidsarbetslöses chanser till en varaktig anställning.

Regeringen bör snarast påbörja beredningen av nämnda utredning för att i budgetpropositionen för 2016 återkomma med förslag med utgångspunkt i utredningsbetänkandet.

Samhall har under flera år arbetat med att utveckla sin verksamhet för att kunna erbjuda sysselsättning åt personer med funktionsnedsättning. För att minska inlåsning i Samhall och öka utflödet till reguljära anställningar föreslår allianspartierna att bolaget ska ges möjlighet att erbjuda tillfälliga anställningar för att kunna ge unga stöd för att bli anställda hos en annan arbetsgivare.

Allianspartierna utvecklade i budgetberedningen hösten 2014 sin syn på vilka åtgärder som behövs för att öka möjligheterna för långtidsarbetslösa att få jobb och föreslog bland annat att yrkesintroduktionsanställningar ska införas även för långtidsarbetslösa. Arbete i kombination med handledning och utbildning tror vi kan öka möjligheterna även för långtidsarbetslösa att få jobb.

Tyvärr har vi inte fått majoritet för detta i utskottet. Vi har däremot fått majoritet för vårt förslag att starta-eget-bidrag ska öppnas upp även för dem under 20 år. Vi får jobba vidare med de andra frågorna mot en regering som just nu står lite tomhändert. Det kanske kan vara bra att titta bland våra förslag.

Jag står självklart bakom Centerpartiets alla reservationer och yttranden, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 6 i AU5.

(Applåder)

Anf. 4 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Ibland känns det lite märkligt och ganska frustrerande med betänkandedebatter här i riksdagens kammare. De samhällsproblem vi berör kan vara väldigt djupgående och omfattande utan att man helt kan utläsa det av de yrkanden och yttranden som passerar förbi.

Betänkande AU5 *Arbetsmarknadspolitik* är i viss mån av den karaktären. Vi behandlar bland annat en del förslag om Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet.

Enligt min mening fångar den formella hanteringen inte riktigt vidden av problemställningen, för det vi kallar Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet rör egentligen en del kärnfrågor om vårt samhälle: Hur ser vi på arbetets roll och arbetsmarknadens organisation? Hur ser vi fundamentalt på människor som inte har ett arbete för stunden? Vad är det för funktion som staten, genom riksdag och regering, egentligen vill att en samhällsinstitution som Arbetsförmedlingen ska ha?

Under åtta år med högerregering gav hanteringen av arbetsmarknadspolitik och Arbetsförmedlingen en del tydliga de-facto-svar på de här frågeställningarna, utan att de politiskt ansvariga särskilt ofta uttryckligen ville formulera dessa svar. Det var närmast ett monomant upprepande av floskler som gällde, och det är bara att konstatera att detta fortsätter.

Vad är det då för idéer som faktiskt har varit drivande i styrningen av Arbetsförmedlingen och utformningen av arbetsmarknadspolitik? Jo, det har varit en ideologisk förståelse av arbetslösheten, inte som ett samhällsekonomiskt problem och misslyckande utan närmast som en individuell egenskap, en sorts defekt hos den arbetslöse.

I den mån samhällsekonomins organisering har setts som ett problem har det, i enlighet med den allra mest dogmatiska och verklighetsfrånvända ekonomiska teorin, handlat om att det är alltför höga anspråk på löner och villkor som bakbinder den osynliga marknadshand som ska föra samman utbud och efterfrågan.

Om man ser det så blir statens uppgift att genom sina myndigheter pressa och disciplinera individen in i detta system och liksom befria marknaden från besvärliga krav från misslyckade människor. Det är ett synsätt som förenar ärkekonserverativ moralism med nyliberal marknadsfundamentalism.

Det är just denna ödesdigra korsbefruktning som har burit fram den borgerliga tolkningen av begreppet arbetslinje, som har fungerat som en ideologisk överdogm för alliansregeringens förslag, utspel och talepunkter och som alldeles uppenbart bara hänger kvar i den retorik som vi måste uthärda från det hållet, också i dag.

Vad har då denna reaktionära enögdhet lett till i verkligheten? För Arbetsförmedlingens del vore det missvisande att säga annat än att det har varit katastrofalt. Att Arbetsförmedlingen i dag är den statliga myndighet som antagligen åtnjuter allra lägst förtroende bland arbetsgivare, arbetssökande och allmänheten i stort är bara en indikation på lägets allvar.

Det här bör ju inte komma som någon överraskning, såvida man inte har haft kraftfulla ideologiska skygglappar. Det är klart att när Arbetsförmedlingen, denna stora och viktiga samhällsinstitution, dresseras till att verkställa en perverterad förståelse av arbetslinjen och när kontroll, bestraffning och disciplinering blir både medel och mål händer det dåliga saker.

Det blir svårare att upprätthålla och upprätta en nödvändigt respektfull relation mellan den arbetssökande och den arbetsförmedlare som borde representera samhällets stöd. Det gör att handledning och faktiskt förmedlingsarbete får stryka på foten. Detta grundläggande, att arbetsförmedlaren skaffar sig konkret överblick över arbetsmarknaden lokalt och över de arbetssökande med alla deras olikheter, hinns inte med.

Det är ett ansvar som faller tungt på den borgerliga regeringen och därmed också på dem som vill fortsätta i samma spår och som i någon grad också har lyckats förlänga det spåret genom att rösta ned den rödgröna höstbudgeten.

Det här är för övrigt ett problem som har lyfts fram en massa gånger under de här åren, inte bara av oss som har utgjort politisk opposition utan också av dem som har suttit med själva jobbet. Det har varit en väldigt stark kritik från de fackliga organisationerna.

Fackförbundet ST vittnade om en stelbent byråkrati, ett alltmer komplicerat regelverk och allt krångligare administration. Akademikerförbundet SSR konstaterade att Arbetsförmedlingens uppdrag har blivit inte mindre än omöjligt.

Vi har också sett hur sjukskrivningarna har ökat bland Arbetsförmedlingens personal. Det hade tveklöst varit ännu mer av öppen kritik från de anställda om inte den dåvarande generaldirektören, som statsminister Reinfeldt triumfatoriskt förevisade för sina partivänner med hjälp av fräsiga Powerpointbilder, hade gjort sig känd för att skapa ett tillknäppt internt klimat för kritik.

Herr talman! Den ideologiska enögdheten i styrningen av Arbetsförmedlingen har också haft en tragisk påverkan på arbetsmarknadspolitikens utformning i övrigt. Den svenska arbetsmarknadspolitikerna har tidigare på många sätt varit världsledande, något som man i andra länder har sett upp till. Men sedan 90-talskrisen har mycket gått åt fel håll, och under de senaste åtta åren med högerstyre har delar av arbetsmarknadspolitikerna misshandlats till oigenkännlighet. Till exempel pumpades de så kallade garantiprogrammen upp och började dominera helt, och vi har hela fas 3-fiaskot, samtidigt som utbudet av yrkesinriktade utbildningar minskade som andel av Arbetsförmedlingens portfölj av åtgärder.

Minst lika illa är det skandalösa slöseriet med skattepengar som har byggts in i till exempel systemet med etableringslotsar. Det är uppenbart att det var viktigare för borgerligheten att rigga ett system som lät privata bolag sänka sina sugrör ned i våra offentliga kassor än att garantera ändamålsenliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

I det sammanhanget får vi inte heller glömma att det fiaskot är strukturellt. Precis som med bland annat utbyggnaden av systemet med jobbcoacher har detta varit en del av det stora borgerliga privatiseringsprojektet, och då har man blundat för varningstecken om allt från oseriösa till direkt kriminella inslag.

Det vore orimligt att tro att Arbetsförmedlingens stopp för just lotskontrakten har löst alla problem. Det är tyvärr uppenbart att det finns mycket annat runt upphandlade tjänster och utbetalda anställningsstöd av olika slag som man behöver ordna upp i.

Därför är det glädjande att den nuvarande regeringen har aviserat en del sådana åtgärder, både genom justitieministern tidigare och i dag genom besked om uppdrag till Statskontoret. Men det är väldigt mycket arbete som återstår, och är det något som erfarenheterna från de här åren bör ha lärt oss är det att man visserligen kan göra en del akututtryckningar mot oseriös eller kriminell hantering men att det finns stora systemproblem som inte kan få sin lösning på det sättet. Det är systemproblem som vi har talat om tidigare i dag, vilken samhällelig uppgift som Arbetsförmedlingen

ska ha och vilka intressen och incitament som man bygger in i Arbetsförmedlingens arbete.

Herr talman! Blir då allt tipptopp med en ny regering? Det skulle vara oseriöst och ohederligt av mig att påstå att jag tror det. Det krävs en större tydlighet i viljeinriktningen än vad regeringen hittills har visat – det kan säkert bli bättre. Det behövs helt enkelt att man gör upp ideologiskt med det borgerliga arvet, och sådant tar tid.

Sådant tar tid också på annat sätt. Det förändringsarbete som Arbetsförmedlingen själv har startat pekar i rätt riktning på flera sätt. Men man måste vara medveten om att Arbetsförmedlingen är en myndighet i kris och har lång väg att gå.

En del saker går inte heller att ändra på genom Arbetsförmedlingen. En del av problemen handlar helt enkelt om att arbetslösheten är för hög, och det kan man i grunden inte lösa genom arbetsmarknadspolitik, utan det måste ske genom en djärvare investeringspolitik för fler jobb. Men till och med starten av detta röstade som bekant Sverigedemokraterna och de borgerliga partierna ned.

Herr talman! Det står i betänkandet: ”Utskottet” – som alltså delar vissa av de bedömningar som görs i motionen från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet – ”välkomnar en behövlig reformering av Arbetsförmedlingens verksamhet.” Det är bra.

Men detta är en alltför viktig fråga för att vi i Vänsterpartiet ska slå oss till ro med det. Vi skulle vilja ha tydligare signaler från denna kammare om en arbetsförmedling som präglas mindre av byråkrati, detaljreglering och kontroller av de arbetssökande och mer av frihet för arbetsförmedlare att göra det som bör vara deras jobb, att ägna tid åt att få överblick över och odla kontakter bland aktuella arbetsgivare och hitta rätt verktyg för varje arbetssökande.

Därför vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets reservation 3.

Men jag vill ta upp ytterligare en annan sak i mitt anförande. Det handlar om arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning.

Det är verkligen hög tid att öka aktiviteten och gå från ord till handling när det gäller ett tillgängligt arbetsliv. Det handlar i grund och botten om mänskliga rättigheter. Det handlar också om att de angelägna samhälleliga målen om lägre arbetslöshet och högre sysselsättningsgrad knappast kan nås utan att arbetsmarknaden anpassas till de funktionsvariationer som existerar i arbetskraften, alltså helt enkelt bland samhällsmedborgarna.

Den så kallade Funkautredningen, som överlämnade sitt betänkande till regeringen redan i maj 2012, kom med en rad förslag, som vi i likhet med stora delar av remissinstanserna tycker är viktiga och bra. Det handlar inte minst om en höjning av lönebidragstaket. I december 2013 underströk riksdagen, efter en motion från Vänsterpartiet, vikten av de här förslagen genom ett tillkännagivande till den dåvarande regeringen. Dåvarande regering gjorde ingenting. Den nuvarande regeringen sa i budgetpropositionen för 2015, som var förhandlad i samarbete med Vänsterpartiet, att den skulle se över förutsättningarna för att förstärka möjligheterna till arbete och sysselsättning utifrån bl.a. FunkA-utredningens förslag. Den blev som bekant nedröstad av Sverigedemokraterna och de borgerliga partierna.

Vi har från Vänsterpartiet motionerat om de här frågorna. Vi skriver nu i ett särskilt yttrande att vi förutsätter att regeringen senast i

Anf. 5 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Herr talman! Nu har vi fått en lång vänsterideologisk exposé från Ali Esbati om vad som är fel i det svenska samhället och framför allt vad som är fel på Alliansen och vad Ali Esbati är emot. När vi läser betänkandet kan vi konstatera att Ali Esbati är ungefär lika mycket emot regeringen som Alliansen, för det är lika många reservationer och lika många särskilda yttranden.

Det är något som vore intressant att veta. Vi pratar om arbetsmarknadspolitik och pratar om jobb. Finns det något som Ali Esbati är för? Finns det något som Ali Esbati är för och som konkret leder till att fler människor kommer att gå från ett utanförskap utan arbete till att få ett arbete? Det fick vi inte höra något om, så det skulle jag gärna höra något om.

Anf. 6 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Jag tror att jag föredrar att även fortsättningsvis göra exposéer över saker som faktiskt har hänt och gäller i stället för att, som Moderaterna gör, göra exposéer över sådant som inte har hänt och inte har någon motsvarighet i verkligheten.

Jag får samma fråga varje gång. Jag tror att det finns något slags internt mejl som har gått ut hos Moderaterna om vilka frågor man ska ställa till vänsterpartister. Det blir lite olyckligt, för om man inte lyssnar på vad som sägs blir frågan mer och mer märklig. Men jag ska gärna tala om för Christian Holm vilka saker Vänsterpartiet är för och som Christian Holm och andra har röstat ned, eftersom de är emot dem.

Vi hade bland annat en statsbudget som vi var med och förhandlade fram, där det fanns en rad förslag som skulle leda till fler anställda inom olika sektorer. De skulle leda till fler anställda där behoven uppenbart är mycket stora, inom äldreomsorgen och sjukvården, riktiga jobb för att göra viktiga saker. Det röstades ned. Vi har förslag på investeringar i banunderhåll och annat som röstades ned och som naturligtvis skulle ge fler arbete. Det kommer att behövas investeringar i infrastrukturen i Sverige för att bygga om det här landet och klimatanpassa det, för att det ska byggas fler bostäder, där er politik har varit ett monumentalt misslyckande.

Allt detta kommer att behövas. Det kommer att behövas det som föreslogs i budgetpropositionen som ni röstade ned och mycket mer därtill. Det, Christian Holm, är jobbpolitik. Det betänkande som vi diskuterar nu är arbetsmarknadspolitik. Vi diskuterar inte minst era misslyckanden under åtta år.

Jag förstår att du vill springa bort från det. Men du gör det inte genom en dålig fråga ställd till mig.
(Applåder)

Anf. 7 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Herr talman! Rätt hanterad hänger arbetsmarknadspolitik ihop med att det blir jobb någonstans. Till skillnad från Ali Esbati tror jag att det finns mer än den offentliga sektorn. I alla de delar som Ali nämnde blev det

ganska stort fokus på den offentliga sektorn. Den är inte alls obetydlig och oväsentlig utan är en bidragande del, men vi vet också att de flesta jobben kommer i små och medelstora företag.

Där ska vi nog vara glada över att vi har den budget som vi har och inte någon budget som Vänsterpartiet har stått bakom. Jag hinner inte ta upp allt om det. Men i mitt inledningsanförande tog jag upp vad jag ansåg vara positivt och vad jag ansåg inte var positivt när det gäller våra olika budgetförslag.

Jag kan inte se hur man skulle kunna få fler jobb genom att chockhöja kostnaderna för att anställa unga.

Om jag inte har fel är det även så att Ali Esbati och hans parti är emot exempelvis hela RUT-avdraget som har skapat många nya företag och många nya arbetstillfällen, inte minst för kvinnor och för personer som är nyanlända i Sverige.

Det finns en lång åtgärder som vi har vidtagit, som har varit framgångsrika och som jag tycker att man inte ska förringa.

Sedan är det inte så att det skickas ut några mejl från det moderata partikansliet om hur man ska ställa frågor. Men eftersom Vänsterpartiets ideologiska framställningar har låtit likadant under ganska många decennier är de ganska förutsägbara, och vi kan ställa ungefär samma frågor eftersom vi inte får riktigt de svar som vi vill ha.

Anf. 8 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Ni kanske borde börja med det. Då kanske ni skulle kunna ställa bättre frågor än de frågor som ni ställer i dag.

Jag hade en tvåminutersreplik. Ändå misslyckades Christian Holm med att höra något av innehållet i det. Jag talade bland annat om att det är viktigt med investeringar inom bostadsbyggande, inom klimatomställning och när det gäller att förbättra banunderhåll och så vidare. Självklart kommer många av dem som ska göra den typen av arbete att vara personer som arbetar inom privata företag. En hel del av dessa företag kan säkert också vara små eller medelstora. Men det som är poängen här är att man behöver göra saker i den ekonomiska politiken för att det ska bli fler jobb.

Sedan är det så, precis som jag var inne på i mitt tolv minuter långa anförande, att arbetsmarknadspolitiken är mycket viktig för att minska friktionen på arbetsmarknaden och viktig för att rusta människor som har blivit arbetslösa, så att de blir i bättre stånd för att ta nya jobb. Den är också viktig för att folk ska få en värdig tillvaro när de eventuellt är arbetslösa.

Allt detta har ni monterat ned, så att vi har fått en sämre arbetsmarknadspolitik i Sverige. Det är detta problem som vi diskuterar i dag.

Sedan talade du om chockhöjningar av saker hit och dit. Arbetsgivaravgiften för unga, som är den stora frågan som vi talar om här, har varit ett misslyckande. Det har inte blivit en större andel ungdomar som har blivit anställda i de branscher som ni talar om. Det är ett problem som ni har att handskas med.

Vi talar om att man kan använda offentliga medel på olika sätt. Självklart kan man då, genom att ta in pengar i skatt och använda dem på ett annat sätt än att exempelvis subventionera tjänster hos bättre bemedlade personer, få fler att komma i arbete. Det är vår åsikt.

Anf. 9 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att bemöta det som Ali Esbati sade i sin inledning när han beskrev hur allianspartierna ser på arbete. Jag saknade mycket i den beskrivningen, förutom att det var rätt stora felaktigheter. Förutsättningarna för och möjligheterna att försörja sig själv och kunna stå på egna ben och inte vara beroende av någon annan har varit en viktig drivkraft i vårt arbete med att stärka arbetsmarknaden och se till att fler får arbete.

Det finns – helt klart – en skillnad mellan Vänsterpartiet och Centerpartiet. Det är ett konstaterande, och det tror jag inte att vi har olika uppfattningar om.

Men jag tror också att det är viktigt att fundera på andra saker. När Ali Esbati beskriver dessa saker finns det en underton i Vänsterpartiets värderingar som han inte lyfter fram på samma sätt som han försöker göra när det gäller vad som skulle ligga bakom våra värderingar. Det handlar om frågan om det finns fina och fula jobb. Är jobb som man har och gör bra, oavsett i vilken bransch det är, bra jobb? Eller finns det i Vänsterpartiets värld fina och fula jobb?

Anf. 10 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Vi som har en bakgrund i och känner en stor närhet till arbetarrörelsen tar det kanske lite för givet att alla förstår att arbete är någonting viktigt därför att man får möjlighet till egen försörjning och så vidare.

Annika Qarlssoon tycker tydligen att man ska säga det explicit för att man ska få med sig det. Jag ska försöka tänka på det till nästa gång.

Just för att arbetet är en så oerhört viktig del av människors liv är det en tragedi att vi har en massarbetslöshet och att vi har en arbetsmarknadspolitik som så hårt har misshandlats av den regering som du har stött. Det är alltså helt riktigt att arbete är oerhört viktigt.

Finns det fula och fina jobb? Det är en fantastisk fråga att få. Det som är helt uppenbart är att det finns fulare och finare arbetsvillkor.

Den rörelse och det parti som jag företräder har sedan tillkomsten arbetat för bättre villkor, större värdighet, högre löner och större trygghet för människor som arbetar. Det är någonting som Centerpartiet inte alltid har varit starka motståndare till men har blivit det alltmer under senare år. Det ses till exempel som ett stort problem i samhället att man har goda arbetsvillkor. Alla idéer som handlar om hur man ska få till exempel fler i arbete handlar om att de som arbetar ska få det sämre, medan de som är arbetsgivare gärna ska gödas med en eller annan subvention. Det är där som skillnaden mellan oss finns.

Ja, det finns också i Sverige i dag arbetsvillkor som är alltför dåliga, och vi kommer att kämpa för att göra dem bättre.

Anf. 11 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att jag efter 20 år på affärsgolvet har 20 år inom arbetarrörelsen och känner den rörelsen och den verkligheten väl. Jag vet inte hur många år Ali Esbati har på arbetsgolvet.

Men nu försöker du, Ali Esbati, slingra dig ur detta, eller också har du glömt eller ångrar en del av det som du sa i valrörelsen. Han gjorde

nämligen en tydlig nedvärdering av ett antal arbeten. Nu låter det som om det är bara arbetsvillkoren som diskuteras.

Återigen ställer jag frågan: Tycker Vänsterpartiet att det finns fula och fina jobb på svensk arbetsmarknad?

Anf. 12 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Återigen upprepar jag att det finns fula och fina arbetsvillkor och att det finns stora problem på den svenska arbetsmarknaden på många ställen med dåliga arbetsvillkor som öppnar upp för att utnyttja människor, för att människor ska vara otrygga och för att människor inte ska få ha den värdighet som de ska ha när de går till sitt jobb.

Det som Annika Carlsson tar upp från valrörelsen tror jag handlar om att vi i Vänsterpartiet har tyckt och fortfarande tycker att det inte är en rimlig prioritering av skattemedel att ge pengar till företrädesvis välavlönade människor för att det ska bli ännu billigare för dem att anställa någon som ska städa deras hem. Det tycker vi att de kan betala själva och inte ska få statliga subventioner för.

Jag har inte haft någon som helst anledning att ändra min åsikt i den frågan, snarare tvärtom. Det är någonting som vi bör fundera över i en tid när exempelvis en massa företag inom industrin har svårigheter och när vi ser hur utvecklingen på arbetsmarknaden gör att tekniktunga bolag kanske drar sig för att vara kvar i Sverige. Har det varit riktigt under dessa åtta år att så ensidigt som den regering som du stödde gjorde satsa på att ge mer subventioner till tjänstesektorn för att skapa fler jobb där på bekostnad av arbeten som har ett högre förädlingsvärde? Det handlar inte om fina jobb och fula jobb. Det handlar om vad man har för vision för Sverige och inte minst vad man har för vision för de människor som finns på arbetsmarknaden.

Där står jag, har stått och kommer att fortsätta stå på de arbetandes sida för goda villkor och för ett värdigt arbetsliv.

Anf. 13 FREDRIK MALM (FP):

Herr talman! I det nyss avslutade replikskiftet noterade jag att Vänsterpartiet hänvisar till att partiet ända sedan rörelsens tillkomst har arbetat för drägligare villkor för arbetarkollektivet. Rörelsens tillkomst var ju när Socialdemokraterna körde ut en fraktion som ville införa diktatur i Sverige. Det var det som var rörelsens tillkomst. Därefter var denna rörelse fram till 1943 en del av Komintern, den kommunistiska internationalen. Därmed ville man införa de arbetsvillkor i Sverige som fanns österut i Sovjetunionen.

Sedan kan man diskutera huruvida dessa villkor var drägliga eller inte. Men vill man gå till botten med detta är det väl rimligt att slå en signal till någon historiker på Landsorganisationen som kan förklara hur facket såg på Vänsterpartiets arbete för drägligare villkor för den arbetande befolkningen ända sedan rörelsens tillkomst.

Herr talman! Vi har nu att diskutera arbetsmarknadsutskottets betänkande nr 5 *Arbetsmarknadspolitik*. I betänkandet behandlas ett drygt 50-tal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden om arbetsmarknadspolitiska frågor.

Jag ska i huvudsak hålla mig till tre punkter: det som rör sysselsättningsmål, hur vi kan minska trösklarna så att fler, inte minst ungdomar, kommer in på arbetsmarknaden och nödvändigheten av utbildningsinsatser för dem som står längst bort från arbetsmarknaden.

Om man sätter upp ett mål för jobben, det vill säga hur många jobb som ska skapas, då kan också antalet jobb växa till. Det är jobb och ökad sysselsättning som ska vara målet för politiken, det menar i alla fall vi i Folkpartiet och Alliansen.

Problemet är att Socialdemokraterna har en lång tradition, i alla fall i nutid, att i stället sätta mål för arbetslösheten. Bekymret med det är att det då kan hända i stort sett vad som helst, beroende på hur man tricksar med statistiken. Det har vi tyvärr sett exempel på.

När man lägger ned kraft på att slussa människor bort från jobbsökande för att statistiken ska se bättre ut i stället för att lägga ned kraft på att människor ska kunna komma in på arbetsmarknaden och få ett jobb blir det till sist samma situation på arbetsmarknaden som när vi i allianspartierna tog över regeringsmakten efter valet 2006. Då var det 550 000 människor i Sverige som var förtidspensionerade. Varje dag förtidspensionerades 140 personer. Det var denna linje som vi bröt med. Ungefär 200 000 människor har fått hjälp ut ur förtidspension. Det gjorde vi genom att sätta upp mål, men inte mål för arbetslösheten, utan mål för att minska det sammantagna utanförskapet och öka den sammantagna tillväxten. Vi från allianspartierna menade att det var utifrån tillväxten av riktiga jobb som vi skulle utvärderas, inte huruvida vi var väldigt effektiva eller lite mindre effektiva på att flytta människor mellan olika försäkringssystem.

Tyvärr ser vi nu en risk för en återgång till den politik som slussade människor bort från möjligheten till arbete och in i utanförskap och bidragsberoende. Det är därför som det är så viktigt att vi återför fokus på hur många människor som arbetar och hur många nya jobb som vår ekonomi skapar.

Herr talman! För att öka möjligheten att komma in på arbetsmarknaden måste vi minska trösklarna. Den stora ojämlikheten i Sverige är inte mellan dem som tjänar mer och dem som tjänar mindre, utan mellan dem som har ett jobb och dem som inte har ett jobb.

Det finns flera olika sätt att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden. På kostnadssidan kan man sänka kostnaderna för arbetsgivarna, till exempel genom nedsättning av arbetsgivaravgiften för ungdomar. Man kan sänka kostnaderna för konsumenterna, till exempel genom avdrag för hushållsnära tjänster eller lägre moms.

Vår uppfattning i Folkpartiet är att den sortens reformer i grund och botten är bra. De måste designas rätt och nå de rätta grupperna, men i grund och botten är det bra att på olika sätt kunna införa sådana lättnader för att nå grupper som står längre bort från arbetsmarknaden eller grupper av unga eller nyanlända för att de ska kunna komma in på arbetsmarknaden.

Låt oss ta avdrag för hushållsnära tjänster som exempel, RUT-avdraget. Enligt de utvärderingar som har gjorts har RUT-avdraget skapat 20 000 jobb, varav två tredjedelar är heltidsanställningar. Av dem som arbetar i RUT-företagen var 75 procent tidigare arbetslösa. Hälften av dem som arbetar i den här sektorn är utrikes födda. Det handlar om 20 000 nya

jobb i en bransch som innan reformen helt dominerades av svartarbete. Många av de anställda är också kvinnor.

Är inte det bra? Det är väl jättebra? Nej, tydligen inte för vänsterpartierna. Tvärtom har Socialdemokraterna och Vänsterpartiet ägnat de senaste sex sju åren av sin vakna tid i arbetsmarknadsfrågorna till att i praktiken försöka döda den här branschen och den här marknaden, vilket är obegripligt med tanke på att detta är en väg in på arbetsmarknaden för många människor som är utrikesfödda, som är kvinnor, som har varit arbetslösa eller jobbat svart och inte har kunnat ta del av några rättigheter.

Herr talman! Det slår mig att i andra sammanhang är det ett väldigt starkt fokus från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet på arbetstagare. Hela poängen med att vara ett arbetarparti är att man ska stå upp för arbetstagarna, men just när det gäller avdrag för hushållsnära tjänster fokuserar man över huvud taget inte på arbetstagaren, utan man fokuserar bara på konsumenterna. Sedan målar man upp en bild och säger att dessa konsumenter tjänar för mycket pengar. De bor i för stora villor i Danderyd och Täby, vilket är i grund och botten fel eftersom det för det första finns många andra som använder RUT-tjänsterna. För det andra är det ett djupt problematiskt resonemang därför att man sviker ju de människor som har kunnat gå från att jobba svart till att jobba vitt, till att omfattas av pensionspoäng och rättigheter på arbetsmarknaden och så vidare. Det är ett svek mot dessa människor, menar jag.

Om vi vill minska trösklarna för att komma in på arbetsmarknaden och bryta utanförskapet finns det en stor grupp, inte minst ungdomar, som vi ändå inte kommer att nå genom att sänka trösklarna. Det har att göra med den ganska stora gruppen i Sverige som inte har någon gymnasieutbildning alls. Om vi ska vara uppriktiga spelar det i många fall inte så stor roll om en arbetsgivare för att anställa en person betalar 13 000, 15 000 eller 17 000 kronor i månaden eftersom arbetsgivarna tackar nej till dessa personer även om de erbjuder denna arbetskraft i stort sett gratis inom ramen för någon typ av åtgärd eller annat.

Det finns helt enkelt en grupp som har väldigt svårt att över huvud taget komma in på arbetsmarknaden. Därför är det viktigt att det skapas möjligheter att avsluta en gymnasieutbildning för dem som har hoppat av. Jag vill hävda att den kommunala vuxenutbildningen inte är alternativet för alla i den här gruppen, dels för att det är mycket självstudier på komvux, dels för att komvux i grund och brotten är ganska lik den gymnasieutbildning som de här personerna tidigare har hoppat av.

Det som snarare behövs är att man hittar former för en mer individanpassad utbildning, sannolikt med betydligt mer lärarledd undervisning varvat med till exempel praktik. Snarare är folkhögskolor och sådana delar av utbildningsväsendet kanske bäst lämpade för att hjälpa dessa personer att fullgöra en gymnasieutbildning och sedan kunna få jobb.

Herr talman! Att nå dem som står längst bort från arbetsmarknaden som saknar grundläggande utbildningskvalifikationer är en av arbetsmarknadspolitikens och utbildningspolitikens viktigaste uppgifter. Vi från både vänster och höger måste vara ödmjuka inför detta och inför det faktum att vi inte har lyckats. Det är ett stort misslyckande för politiken i Sverige att en så stor grupp står utanför. Trots de mycket stora satsningar vi i Sverige gör på utbildning är det många som inte kommer i mål med fullständiga betyg från gymnasiet.

Det är inte en fråga som ska reduceras till banal politisk pajkastning. Oavsett vilken regering vi har kommer den att brottas med den här problematiken och kommer att behöva hantera den på ett sakligt och seriöst sätt. Det betyder att vi, om konjunkturen vänder uppåt, bland personer inom kategorin arbetslösa som står långt från arbetsmarknaden aldrig kommer att kunna se en lika kraftig jobbtillväxt som bland till exempel korttidsarbetslösa. Men värdet av att en person som står långt från arbetsmarknaden, fullgör en gymnasieutbildning och därefter får ett jobb

är så stort för individen och för samhället att investeringarna från samhällets sida är långsiktigt motiverade och nödvändiga.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till reservation 6 under punkt 5.
(Applåder)

Anf. 14 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Fredrik Malm för det är alltid fint med överraskningar. Att Komintern skulle komma upp i en arbetsmarknadspolitisk debatt var en överraskning. Jag vill också tacka honom för att han får mig att känna mig yngre, som på den tiden när vi var ordförande i våra respektive ungdomsförbund.

Jag tänkte fråga lite grann om siffror och statistik. Det har hänt mycket med svensk liberalism. Tidigare försökte åtminstone liberalismen handla om förhållandet mellan den enskilda människan och staten. Nu tycks liberalismen mer handla om att förhålla sig väldigt liberalt till fakta. Det återkommer i anförandet.

Fredrik Malm upprepar återigen det som också står i motionen från de borgerliga partierna, att 140 personer förtidspensionerades per dag. Fredrik Malm vet att den siffran var fel redan när den började användas. Är det någonting som har hänt de senaste sju åtta åren som gjort det mer berättigat att använda den felaktiga siffran om hur många som förtidspensionerades bort från arbetsmarknaden?

En annan siffra rör de 200 000 som skulle ha lämnat utanförskapet. Fredrik Malm vet, kanske, att det sätt på vilket Alliansen räknar utanförskapet inte handlar om vem som saknar ett arbete utan om vem det är som får ersättning från det offentliga. Om man inte får ersättning från a-kassan, inte får ersättning från Försäkringskassan och inte söker ersättning från socialtjänsten då anses man ha lämnat utanförskapet. Vi vet att det varit så för många människor. Är det något som Fredrik Malm är stolt och glad över?

Anf. 15 FREDRIK MALM (FP) replik:

Herr talman! Jag vill påpeka att det inte var min avsikt när jag kom hit i dag att diskutera Komintern och stalinismen, men jag leddes in på det av den mycket entusiastiska historierevisionism som jag noterade i ett tidigare replikskifte.

Det väsentliga för Folkpartiet och Alliansen är att den svenska arbetsmarknaden och det svenska samhället består av människor av kött och blod, av människor som vill arbeta, kavla upp ärmarna, göra rätt för sig och kämpa och slita. Det mest intressanta för oss är att människor av kött och blod får ett arbete att gå till. Det mest intressanta för vår del är inte att designa ett system som i praktiken innebär att man kan hävda att arbetslösheten är lägre för att man har formulerat olika kategorier att placera människor i så att det ser ut som om arbetslösheten är lägre. Det intressanta för oss är hur många människor som jobbar.

Om Ali Esbati inte är nöjd med siffran 140 per dag kan jag använda den andra siffran jag tog upp, 550 000. Det var antalet personer som var förtidspensionerade när Alliansen tog över. Om Ali Esbati har synpunkter även på det får han väl klargöra på vilket sätt den siffran skulle vara fel. Jag kan nöja mig med att säga att drygt en halv miljon var förtidspensionerade när vi tog över makten. Det tycker jag var illa nog.

Anf. 16 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Jag är så pass gammal att jag minns hur det var i valrörelsen 2006. Företrädare för allianspartierna ville kategoriskt bort från diskussionen om sysselsättningsgraden. När de förde fram utanförskapet som begrepp var det många som påpekade att det var ett missvisande begrepp just för att det tenderade att visa att länder med generösa ersättningssystem i sig har ett större utanförskap. Men det är en synvilla, och den försvinner om man ser på sysselsättningsgraden. Det visar sig nämligen att trots alla möjliga problem har de nordiska länderna hög sysselsättningsgrad.

Problemet från ert perspektiv är inte, Fredrik Malm, att det är många som står utanför arbetsmarknaden utan att av dem som av en eller annan anledning står utanför arbetsmarknaden är det många som får ersättning. Det problemet har ni med viss framgång försökt lösa under de gångna åtta åren, det vill säga ni har sett till att färre får rätt till ersättning trots att de behöver det. Det var det jag frågade om Fredrik Malm var glad och stolt över. Jag kan inte tolka svaret på annat sätt än som ett litet ja.

När det gäller förtidspensionerna vill jag säga att ja, det är mycket möjligt att en del blev förtidspensionerade som borde ha blivit föremål för någon annan typ av hjälp eller åtgärd från samhällets sida. Men det är inte ett fullgott skäl till att använda en siffra som ni vet är felaktig. Frågan är om de förtidspensionerade genom den bestraffningspolitik som Alliansen förde i stället blev pigga och friska och kom in på arbetsmarknaden. Svaret på den frågan är huvudsakligen nej. Därför kvarstår frågan om Fredrik Malm är glad och stolt över de stora och kraftiga nedskärningarna i ersättningssystemen som man genomförde.

Anf. 17 FREDRIK MALM (FP) replik:

Herr talman! Vi kan vända på det resonemanget. Det är ett faktum att när vi hade en alliansregering var det betydligt färre på arbetsmarknaden som behövde pensioneras i förtid jämfört med när vi hade vänsterstyre. Man kan säga vad man vill beroende på hur man vänder och vrider på det.

Poängen i detta är att den grupp som Ali Esbati beskriver som "en del" omfattade 550 000 människor. Många av dem har givetvis fullgoda skäl att vara pensionerade i förtid. Det fanns dock en grupp som ville arbeta men hade slussats ut i ett utanförskap för att politiken inte hade bemödat sig om att engagera sig så att de skulle ha fått rehabilitering och kunnat komma tillbaka. Man ansåg inte att det var ett centralt mål för den ekonomiska politiken eller för arbetsmarknadspolitiken. Det centrala målet var snarare att se till att statistiken såg bra ut, inte att människorna av kött och blod skulle kunna komma tillbaka och få ett jobb.

Häri finns en skillnad. När det gäller de kategorier och grupper som vi diskuterar kan man beskylla alliansregeringen och säga att den öppna arbetslösheten ökade under alliansregeringen. Ja, så tillvida att människor kom in i arbetskraftsutbudet. Ja, så tillvida att människor som tidigare inte behövde söka jobb kom in och blev aktivt jobbsökande. Det är klart att de då räknas som öppet arbetslösa i stället för som förtidspensionerade. Därför menar vi att det är viktigt att ha ett mål för hur många som arbetar och inte bara ett relativt arbetslöshetsmål.

Anf. 18 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Mycket har redan sagts, men som bekant talar alla för protokollets skull. Jag tänkte också göra det och inleda med att yrka bifall till reservation 4 och 6.

Betänkandet handlar om arbetsmarknadspolitiken. Det är en väldigt stor fråga. Man skulle kunna hålla på hur länge som helst med alla dess dimensioner.

Det första som betänkandet handlar om är sysselsättningsmålen. Vi är stolta över det Alliansen uträttade under sin regeringstid. Man får tänka på under vilken tid vi var vid makten. År 2008 kom den stora krisen i hela omvärlden. Trots det ökade sysselsättningen med ungefär 350 000 nya jobb under den period då Alliansen var vid makten. Det mål vi har satt upp fram till 2020 är att öka med ytterligare 350 000, så att fler än 5 miljoner ska vara sysselsatta.

Man kan också titta på hur det går i en internationell kontext, eller i alla fall en EU-kontext. Jag såg SCB:s siffror i går. Sysselsättningsnivån i EU ökade det sista kvartalet 2014 jämfört med sista kvartalet 2013 med 0,2 procent. Det är positivt, även om det är en väldigt marginell ökning. Men hur går det då för Sverige? Jo, Sveriges ökning i sysselsättning var 1,5 procent. Det visar att Sverige fortfarande står väldigt starkt när det gäller sysselsättningsökningen. Alliansens politik har haft rätt effekt.

Ska vi ha en hög sysselsättning är det viktigt att vi har en arbetsmarknad som fungerar optimalt, så att framför allt matchningen fungerar. Arbetsgivare som söker arbetskraft måste snabbt få tag på den arbetslösa som passar för jobbet. Ju snabbare det går, desto mindre brister får vi i tillväxten. Vi behöver en tillväxt för att kunna klara av de välfärdsutmaningar vi har framför oss. Vi kommer att behöva ökade resurser till den välfärden.

Kristdemokraterna menar att vi inte kan stänga ned RUT- och ROT-tjänsterna. Vi tycker inte att det är smart att höja restaurangmomsen. Det är inte rätt väg att gå att säga nej till sänkta arbetsgivaravgifter för unga. Vi tror att vi fortfarande behöver ha den här typen av stimulanser och insatser för att hålla sysselsättningen på en hög nivå och få in personer i arbete. Vi får just nu en väldigt stor flyktingtillströmning, och många som kommer har det svårt med språkkunskaperna. Att då kunna få utföra RUT- och ROT-tjänster är oftast en väg in i arbetslivet.

Det har funnits stor kritik också när det gäller långtidssjuka och personer med funktionsnedsättningar. Fas 3 förfasar alla sig över. Samtidigt får jag hela tiden nyhetsbrev från det sociala företaget Blåeld. Det kanske ni också får. Jag tycker att de ändå har en poäng. De har gjort en särskild insats för personer som varit långtidssjuka. En del hade varit sjukskrivna i kanske sju eller elva år. Nu har de fått rutiner i vardagen och en gemenskap att gå till. Blåeld skriver: Är det ointressant att 40 procent av våra fas 3-deltagare kommit i arbete?

Det är klart att vi måste hitta alla sätt att få människor med oss. Vi måste få alla människor att vara inkluderade i den sociala gemenskapen och i arbetsgemenskapen i samhället.

Jag kommer nu till Arbetsförmedlingens roll och yrkar bifall till en av mina motioner. Kristdemokraterna tog redan 2008 fram en rapport om hur vi kan förbättra Arbetsförmedlingen. Redan då hade Arbetsförmedlingen stora brister. Arbetsförmedlingen är en stor koloss.

När jag jobbade på Karolinska sjukhuset, som då var statligt, var det de läkare som hade de längsta köerna som fick mest resurser. Det var så man fick resurser. Sedan ändrade vi så att man började få betalt efter prestation. Då blev det ett helt annat tankesätt, och vi fick mycket mer effektivitet i verksamheten.

Alla de här omställningarna har sina brister. Ett betalsystem eller DRG-system där man betalar efter prestation, som man har inom vården, har sina brister. Hur fastställer man till exempel den exakta summan för en operation? Men alternativet är att det ska löna sig att ha en kö.

På samma sätt är det med Arbetsförmedlingen. Det finns jättemånga duktiga arbetsförmedlare, och Arbetsförmedlingen vill säkert väl. Men vi tror att vi behöver konkurrensutsätta Arbetsförmedlingen, och Centerpartiet är inne på ungefär samma linje. Vi har ett utkast till ett förslag. Vi har tittat på den australiska modellen, där det är en ingång för alla ersättningssystem. Man får en jobbpeng. Den arbetssökande får med jobbpengen möjlighet att välja sin arbetsförmedling. På så sätt ökar konkurrensen.

En invändning är att en sådan här jobbpeng gör att man bara kommer att satsa på de mest attraktiva på arbetsmarknaden. Men i Australien har man kommit runt det problemet genom incitament för att hjälpa de mest utsatta. Jobbpengens storlek kan anpassas efter förutbestämda kriterier. En person som står långt från arbetsmarknaden får en större jobbpeng än en person som bedömts ha lätt att komma i arbete. En del av pengan kan betalas vid inskrivning i förmedlingen, en andra del när ett nytt jobb förmedlas och en tredje del när personen fått en tillsvidareanställning. På det sättet kan man rikta sig till olika sökande. Det kan vara personer med funktionsnedsättning, unga, långtidssjukskrivna och så vidare. Jobbpengens storlek blir högre om det är ett tuffare fall att ta sig an.

Vi ser framför oss att ideella organisationer, sociala företag och fackföreningar ska kunna driva arbetsförmedling, precis som på andra ställen runt om i världen. Flera olika typer av privata arbetsförmedlingar ska kunna konkurrera på lika villkor. Fri etableringsrätt ska råda. För en fungerande konkurrens måste det finnas objektiva betygskriterier och öppna betyg som är tillgängliga för allmänheten. Det är jätteviktigt för att man själv ska kunna välja och utvärdera. Ett sådant här system skulle kunna betyda mycket på svensk arbetsmarknad, tror vi, framför allt för dem som står långt från arbetsmarknaden.

Herr talman! För ett tag sedan gjorde vi i utskottet ett tillkännagivande om att återuppta utredningen om Arbetsförmedlingens funktionssätt och titta på alternativa aktörer. Tråkigt nog fick jag i dag i medierna höra att arbetsmarknadsministern inte tänker sig någon större utredning. Man ska bara typ titta lite på hur Arbetsförmedlingen funkar. Visst, det är väl bra att titta på hur Arbetsförmedlingen funkar. Det finns säkert saker att göra internt där. Men det vi skulle vilja är att man tittar i ett bredare sammanhang på vad som kommer att krävas framöver för att vi ska kunna få en effektiv arbetsförmedlingsverksamhet.

Frågan om ungdomsarbetslösheten har jag delvis varit inne på. Jag tror att det är väldigt viktigt med den sänkta arbetsgivaravgiften. Vi vet att många arbetsgivare säger: Varför ska jag anställa en ung? Jag kan ta någon med lite mer erfarenhet! Då har vi sagt: I stället för att du väljer en som är lite äldre – ta en ungdom! Då får du sänkt arbetsgivaravgift!

Detta är ett incitament för arbetsgivaren, som kanske också vågar sig på att utbilda en yngre person i ett nytt arbete. Många föreslår att man ska sänka lönerna för unga. Det tycker inte jag är bra. Jag tycker att det är bättre att vi ser till att det är billigare att anställa genom att sänka arbetsgivaravgiften.

Angående de traineejobb som regeringen föreslår återstår det att se om detta ens är tillåtet enligt EU:s regelverk. Men jag tycker att det känns tråkigt om det är så att arbetslösa ska tvingas in i traineejobb i vården. Jag tycker att man ska söka sig till vården utan att det ska vara en arbetsmarknadsåtgärd.

Avslutningsvis vill jag slå ett slag för matchningsanställningarna, som vi har en reservation om. Den yrkar flera av oss bifall till. Det är en stödform som är ett alternativ på vägen. Man kan kanske vara i någon typ av bemanningsföretag. Vi vet att det är svårt för många företag att våga anställa personer som har stått långt från arbetsmarknaden. Arbetsgivaransvaret ligger då hos matchningsaktören. Jag hoppas, herr talman, att regeringen nu tar till sig den utredning som kommit om matchningsaktörer och att man på något sätt återkommer med ett förslag till riksdagen på det området.

Jag yrkar bifall till reservationerna 4 och 6.
(Applåder)

Anf. 19 SERKAN KÖSE (S):

Herr talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till utskottets förslag i arbetsmarknadsutskottets betänkande AU5 i sin helhet och yrka avslag på alla reservationer.

Herr talman! Vi socialdemokrater anser att arbete för alla är förutsättningen för ökad ekonomisk jämlikhet och en nyckel för att säkra en bättre framtid. Arbete betyder gemenskap och tillhörighet, makt att forma sitt liv och sin framtid.

Allas rätt till arbete utgör fundamentet i socialdemokratisk politik. Att alla ser sin skyldighet att arbeta och tillåts att bidra efter förmåga är också en förutsättning för ökad ekonomisk jämlikhet och en rättvist fördelad välfärd.

Därför anser vi att ett tydligt sysselsättningsmål ska styra den ekonomiska politiken och har som mål att antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU år 2020.

För att nå det målet måste fler jobb skapas. Det kräver samarbete och investeringar i framtiden. Det finns inga genvägar för att skapa nya jobb och knäcka arbetslösheten. I dagens stenhårda internationella konkurrens måste vi i vårt lilla land Sverige hela tiden stärka vår utvecklingskraft och kompetens.

Därför vill vi socialdemokrater investera i utbildning och kompetensutveckling så att arbetssökande snabbt kommer i arbete och arbetsgivarna hittar den kompetens de behöver. Vår enda möjlighet att klara jobben och upprätthålla vår levnadsstandard är att vi flyttar fram våra positioner genom kvalitet, förnyelse och kompetens.

Vi socialdemokrater har tidigare presenterat en jobbpolitik som innehåller en rad olika förslag för fler jobb och starkt konkurrenskraft som

tillsammans utgör den komplexa helhet som en fungerande jobbpolitik kräver.

För det första handlar det om att investera för framtiden. För att upprätthålla Sveriges konkurrenskraft på sikt krävs att vi gör nödvändiga investeringar. Det handlar bland annat om investeringar i infrastruktur för fungerande transporter för varor och för att människor ska kunna pendla till jobbet och bygga fler bostäder, så att människor kan flytta dit där jobben finns.

För det andra handlar det om att öka efterfrågan på arbetskraft. Här krävs en aktiv näringspolitik och samverkan mellan politik, näringsliv, akademi och arbetsmarknadens parter. Vi vill stärka hela innovationskedjan så att fler företag, innovatörer och entreprenörer lyckas utveckla sina idéer till framgångsrika produkter och tjänster. Därför kommer bildandet av Innovationsrådet under statsministerns ledning att bidra med positiv inverkan.

För det tredje handlar det om att utbilda för rätt kompetens. Trots att Sverige har en hög arbetslöshet har många arbetsgivare svårt att hitta personal. Vart femte rekryteringsförsök misslyckas i dag. Om vi ska komma till rätta med det krävs en fungerande utbildningspolitik och en effektiv arbetsmarknad. Därför vill vi göra omfattande satsningar inom skola, högskola och på arbetsmarknadsutbildning så att människor kan ta de jobb som finns och de nya jobb som växer fram.

Herr talman! Vad vilja högerpartierna? Jo, de vilja vara nostalgiska och fortsätta med sina gamla och ineffektiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Låt mig utveckla det. Sedan 2007 har antalet arbetslösa ökat med ungefär 100 000 personer och andelen arbetslösa ökat från 6 till 8 procent av arbetskraften. Långtidsarbetslöshetens ökning har tredubblats och ökat från 0,5 procentenheter till 1,4 procentenheter. Ungdomsarbetslösheten ligger över 20 procent. Trots detta sätter Alliansen ett sysselsättningsmål som är på samma nivå som när man tog över efter 2006.

Allianspartierna lovar 350 000 nya jobb och att 5 miljoner människor ska vara i jobb år 2020. Det är väl ett bra mål, kan man tycka. Men om inget nytt politiskt händer väntar sig bland annat Konjunkturinstitutet att sysselsättningen år 2020 är just 5 miljoner människor. Då blir arbetslösheten ca 6,2 procent. Alliansen har med andra ord satt upp ett mål om att arbetslösheten ska vara 6,2 procent år 2020, på samma nivå som när man tog över efter Göran Persson 2006.

Allianspartierna slår sig för bröstet och säger att sedan 2006 har jobben blivit över 250 000 fler. I detta sammanhang kan vi konstatera att vi har över 433 000 människor som nu är arbetslösa. Vi kan samtidigt påminna Alliansens företrädare om att vi nämligen har haft en stor befolkningsökning på ca 440 000 sedan 2006. Vi vet att befolkningsökning i kombination med ekonomisk tillväxt alltid betyder ökad efterfrågan, det vill säga fler jobb och fler skattebetalare.

Vad Alliansen försöker göra är att tillgodoräkna sig detta ökade antal skattebetalare genom att hävda att ökningen beror på att deras politik skapat 200 000 nya jobb. Det finns inte många utanför allianskretsarna som skriver under på detta. Förändringarna i antal sysselsatta följer helt enkelt vanliga mönster betingade av konjunkturläge och befolkningsutveckling.

Herr talman! Etableringslotssystemet har varit en av Alliansens stora arbetsmarknadspolitiska reformer och dess hopp att få fler nyanlända i jobb. Med facit i handen kan vi lätt konstatera att detta nyliberala experiment har blivit ett stort politiskt fiasko.

Expressen skrev nyligen om ett företag i Växjö som fick 13,2 miljoner kronor av Arbetsförmedlingen främst för att ordna jobb till nyanlända flyktingar. För 13,2 miljoner kronor ordnade företaget ett jobb. Flera av lotsföretagens ägare har blivit förmögna miljonärer på skattemedel. Varje jobb som dessa lotsföretag tagit fram har i genomsnitt kostat skattebetalarna minst 2,5 miljoner kronor.

Nu vill man från Alliansens sida utvidga sitt experiment med att konkurrensutsätta förmedlingen och införa så kallad jobbfixarpeng eller jobbpeng, med andra ord sätta en peng på den arbetslöse. Det är inte nog med att vi i dag har jobbcoacher, fas 3-anordnare och etableringslotsar, utan vi ska också upphandla matchningsaktörer, det vill säga ge bemanningsföretag i uppdrag att matcha den arbetslöse med ett arbete. Skattemedel ska fortsätta att slösas, i stället för att användas aktivt för de arbetslösa.

Den förra regeringens tidigare upphandlingar av jobbcoacher, fas 3-anordnare och etableringslotsar har i en förfärande omfattning lett till att oseriösa aktörer kunnat kamma hem stora summor av skattebetalarnas pengar medan människor i en utsatt position blivit förnedrade eller helt utan jobb. I bästa fall har de fått en Ipad i present.

Riksrevisionen har riktat skarp kritik mot lotssystemet och menade att systemet med lotsar var dyrt och ineffektivt. Då kan man inte låta bli att fråga: Vad säger att en ny upphandling av matchningsaktörer inte kommer att leda till att skattemedel slösas på oseriösa aktörer i stället för att användas aktivt för de arbetslösa?

Herr talman! Vi är medvetna om att en av de största utmaningarna inom arbetsmarknadspolitiken är att få en väl fungerande arbetsförmedling. I dag finns det brister vad gäller effektivitet, kontroll och målpuppfyllelse.

Men det är inte överraskande att Arbetsförmedlingen dras med stora utmaningar efter två mandatperioder med en alliansregering som inte har prioriterat arbetsmarknadspolitiken och än mindre Arbetsförmedlingens verksamhet. De motstridiga krav som har ställts på Arbetsförmedlingen har också skapat frustration och slitningar inom myndigheten.

Därför anser vi att det är viktigt att Arbetsförmedlingen nu får möjlighet och resurser att genomföra sitt uppdrag på ett professionellt sätt och med större respekt för personalens kunskande i stället för att konkurrensutsättas med så kallad jobbfixarpeng eller jobbpeng.

Arbetsförmedlingens största utmaning är inte kompletterande aktörer. Det finns i dag över tusen aktörer som förmedlar kompletterande tjänster. Det betalades ut ca 1,4 miljarder kronor det gångna året till privata aktörer. Utmaningen är att låta myndigheten åtgärda sina brister och utvecklas till den professionella matchningsexpert den bör vara. Myndigheten ska vara den viktigaste matchningsmotorn och den naturliga samverkansparten på central, regional och lokal nivå.

Vi socialdemokrater anser att ansvaret för arbetsmarknadspolitikens genomförande även i framtiden ska ligga på en offentlig aktör, men att detta inte utesluter andra utförare inom ramen för Arbetsförmedlingen.

De självklara fördelarna med en offentlig förvaltning som insyn, rättssäkerhet och likabehandling och de borgerliga partiernas förslag i detta avseende ligger långt ifrån bärande delar av den svenska välfärdspolitiken, vilket bara är att beklaga.

Herr talman! Alliansen vill ha kvar sänkningen av arbetsgivaravgifter för unga och på så sätt fortsätta subventionera lågproduktiva branscher. Sverige har i dag en hög ungdomsarbetslöshet. Det är ett stort resursslöseri och oacceptabelt att unga människor går utan sysselsättning. Därför krävs tydliga reformer som inger hopp och framtidstro till ungdomar – reformer som bygger på möjligheten att få en bra och jämlik utbildning som leder till ett arbete.

Svaret på den höga ungdomsarbetslösheten är inte en fortsatt sänkning av arbetsgivaravgifter. Det är en generell åtgärd som inte är effektiv. Riksrevisionen har tidigare kritiserat sänkningen av arbetsgivaravgifterna för unga och menar att reformen har haft låg effekt på sysselsättningen.

Samma sak gör IFAU, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Ekonomistyrningsverket, Arbetsförmedlingen, Konjunkturinstitutet, Saco och Handelsanställdas förbund, som var senast ute i den frågan.

Handels presenterade i förra veckan en rapport där de har undersökt vad som har hänt på handels arbetsmarknad under de sju år som passerat efter införandet av den sänkta arbetsgivaravgiften för unga. Underlaget för undersökningen är de två största avtalsområdena inom handeln – privat detaljhandel och privat partihandel.

Handels rapport visar att efter sju år av denna reform finns fortfarande inte några empiriska belägg för att subventionen har ökat andelen unga i vare sig detaljhandeln eller partihandeln. Tvärtom har andelen unga i de åldersgrupper som har subventionerats minskat mellan 2007 och 2014, i detaljhandeln från 44 procent till 42 procent och i partihandeln från 28 procent till 21 procent. På båda områdena är den andel som uppmätts 2014 den lägsta under hela perioden.

Handels rapport visar också att det ensidiga fokus som har varit på att subventionera lönekostnader för unga har trängt undan andra, effektivare åtgärder mot ungdomsarbetslösheten. Kostnaderna för denna reform har varit så stora att de helt enkelt har trängt undan andra ekonomiska satsningar. I kampen mot ungdomsarbetslösheten har detta inneburit sju förlorade år.

Den här reformen har prövats sedan 2007, och med facit i hand finns det ingen anledning att fortsätta med den. Det är en dyr reform, och de få jobb som den kan ha skapat kostar motsvarande hela lönekostnaden för tre till fyra anställda per nytt jobb. Varför envisas med att fortsätta en redan prövad och misslyckad åtgärd?

Om man bara ser till alternativa användningar av de 18 miljarder kronor som subventionen kostar varje år skulle detta kunna användas till 40 000 heltidsjobb i offentlig sektor med en lön på 25 000 kronor per månad. Vidare skulle det kunna räcka till hundratusentals platser i vuxenutbildning, arbetsmarknadsutbildning eller i nya högskoleplatser. I stället för att ta till sig fakta från oberoende institut väljer man från borgerligt håll att plöja ned miljontals kronor för att skjuta ned de förslag som verkligen kan minska ungdomsarbetslösheten.

Sverige behöver inga fler domedagsprofetior från inhyrda pr-byråer. Sverige behöver en politik som förstår sig på att lösa ungdomsarbetslösheten.

Herr talman! Alliansen föreslår att Samhall ska erbjuda tillfälliga anställningar, framför allt till unga, för att man ska kunna bli anställd hos en annan arbetsgivare.

Vår ingång och grundläggande syn är tydlig: Funktionsnedsatta personers livsvillkor handlar om demokrati, och inte om särintressen. Vårt lands största tillgång är människor i arbete. Personer med funktionsnedsättning har svårt att konkurrera på lika villkor med andra arbetssökande om jobben. För personer med nedsatt arbetsförmåga krävs vanligtvis en subvention av lönekostnaden för att arbetsgivaren ska kompenseras för den lägre produktiviteten.

I maj 2012 presenterades ett betänkande av Funkautredningen som heter *Sänkta trösklar – högt i tak* med förslag till förstärkning och förändring av de arbetsmarknadspolitiska insatserna för personer med funktionsnedsättning. Vi ställer oss positiva till flera av förslagen i utredningen, och förslagen bereds inom Arbetsmarknadsdepartementet. Vi anser att denna beredning bör avvaktas. För oss är det en självklarhet att alla som kan ska ges förutsättningar till egen försörjning.

Herr talman! Vi är medvetna om att det inte finns några mirakellösningar mot arbetslösheten, och vi låtsas inte heller att det gör det. Men vi är beredda att göra det som fungerar och ger resultat. Det är inte en enkel väg, men vi är tydliga med att Sverige behöver en inkluderande jobbpolitik som ser värdet i alla människors arbete och kunskap när nya jobb skapas. Genom smarta utbildningssatsningar skapar vi förutsättningar för fler att ta morgondagens jobb.

För oss socialdemokrater är det viktigt att utveckla Sveriges konkurrenskraft och att öka efterfrågan på arbetskraft. Därför menar vi att åtgärder som utvärderas som verkningslösa ska omprövas. Vi är beredda att sätta in tidiga åtgärder som dessutom är uthålliga. Vi uppmanar till samverkan mellan frivilligorganisationer, sociala företag, näringsliv, akademi, Arbetsförmedlingen, branschorganisationer med flera.

Avslutningsvis: Om Sverige ska rustas för att klara av den internationella konkurrensen, stärka sin innovationsförmåga, öka sin export, ta marknadsandelar och öka sin produktivitet kan inte svaret vara att fortsätta med misslyckade koncept, fortsätta rea ut ungdomar, fortsätta i en privatiseringshysteri eller fortsätta med reformer som leder till återvändsgränder.

Efter åtta år med en misslyckad borgerlig arbetsmarknadspolitik jobbar vi för fullt för att ta oss an de utmaningar vårt land står inför. Vi vill inge kommande generationer hopp och framtidstro.

(Applåder)

Anf. 20 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Det var ett långt anförande med mycket siffror och statistik. Det var väldigt mycket allians och väldigt lite om vad den här regeringen tänker göra. Vi kan bara konstatera att regeringen bland sina första möten bestämde sig för att ta bort det uppdrag som SCB har att mäta sysselsättningsmålet.

När jag lyssnade på Serkan Köse här i början kändes det som att det beslutet nog hade gått socialdemokraterna i utskottet förbi. Visst skulle vi fortsätta att mäta det, lät det som. Men jag kan bara konstatera att detta beslutades den 15 oktober. Det var ett av de första beslut regeringen fattade. Man sa: Nej, det vill vi inte ha koll på. Vi tycker att det räcker med arbetslöshetsstatistik.

Det är stor skillnad. Det öppnar upp för att gå tillbaka till det sätt som den socialdemokratiska regeringen med Göran Persson som statsminister agerade på när man såg till att föra ut människor i långa sjukskrivningar och i förtidspension i stället för att vidta åtgärder för att hjälpa dem tillbaka till arbetsmarknaden. Det ser vi som mycket allvarligt.

Hur ser socialdemokraterna i arbetsmarknadsutskottet och i riksdagen på att regeringen valde att ta bort detta? Det skulle vara rätt intressant att höra.

I nästa del känner jag att det hela behöver förtydligas lite grann. Det gäller Arbetsförmedlingen och det förslag som Centerpartiet driver om att förändra uppdraget rätt stort. Det handlar inte om att göra upphandlingar, utan vi har tittat bland annat på hur Australien har jobbat sedan 20 år tillbaka. Där finns en uppdelning mellan myndighetsdelen och utförardelen. Det är inte samma utförare som sedan också upphandlar och inte samma person som sitter och fattar beslut om huruvida man får a-kassa eller inte och vad man i stället ska göra. Det är stor skillnad i den delen.

Anf. 21 SERKAN KÖSE (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Annika Qarlsso för frågan. Jag inledde ganska tydligt och klart med vårt mål vad gäller arbetsmarknadspolitiken. Jag redogjorde tydligt och klart för de utmaningar vi står inför och hur vi ska försöka ta oss an dessa. Jag talade också om konkreta förslag på vad vi tänker göra.

Den förra socialdemokratiska regeringen hade som ett mål att minst 80 procent av befolkningen mellan 20 och 64 år ska vara sysselsatta. Detta mål avskaffades efter regeringsskiftet 2006.

I vårpropositionen 2008 skriver ni: ”Det finns problem med kvantitativa mål för aggregerad sysselsättning och arbetslöshet. Ett sådant problem är att de inte förmedlar vad sysselsättningspolitiken avser att åstadkomma, i synnerhet eftersom målen kan uppfyllas utan att fler människor börjar arbeta.” Och ni fortsätter efter det. Det framkommer tydligt och klart att ni var kritiska till ett sysselsättningsmål när ni tog över. Ni gick så långt att ni sa att vägen till fler jobb inte går genom ett sysselsättningsmål.

Jag har tydligt och klart sagt att vi ska ha full sysselsättning, och vi har sagt att vi ska ha lägst arbetslöshet i EU år 2020.

När det gäller diskussionen om Arbetsförmedlingen och matchningsanställningar har vi också tydligt och klart sagt att Arbetsförmedlingen nu ska få möjlighet att jobba i lugn och ro med de utmaningar som de står inför. Jag nämnde i mitt anförande de brister som finns och de utmaningar som de står inför. Det hjälper inte Arbetsförmedlingen att ytterligare konkurrensutsätta dem och tala om att de ska fixa matchningsanställningar. Det hjälper inte heller att hänvisa till ett land som det är svårt att jämföra med. Man kan inte säga att vi kommer

att lyckas i Sverige bara för att de har lyckats där. Det tror jag inte riktigt på.

Anf. 22 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Det är viktigt att ha med sig att visst tog vi bort det målet, men vi tillsatte mätningen för sysselsättningsstatistik. Göran Perssons regering hade som mål att 80 procent av de som stod till arbetsmarknadens förfogande skulle vara sysselsatta, vilket de aldrig nådde upp till. Vi såg till att införa en mätning så att vi kunde fortsätta följa det. Vi hade inte kvar målet, men vi hade mätningen. Och hösten 2008 nådde vi faktiskt Göran Perssons mål. Det är intressant.

Nu tar ni bort mätningen. Vi ska inte kunna se. I stället är det arbetslöshetsstatistik som ska mätas. Det öppnar, återigen, för att lite Ams och lite allt möjligt är väldigt bra för arbetslöshetsstatistiken. Men om man har med sysselsättningsstatistik kan man se båda samtidigt, se vad som händer och vart strömmarna går. Det har regeringen valt att ta bort. Och jag har inte hört att Serkan Köse har gett mig ett svar när det gäller det.

Jag vill gå tillbaka till Arbetsförmedlingen. Ett lågt förtroende för Arbetsförmedlingen är inte något nytt som har uppkommit under alliansåren. Våren 2006 fick riksdagens utredningstjänst ett utredningsuppdrag och kunde konstatera, vilket också bekräftades av dåvarande generaldirektör Bylund, att Arbetsförmedlingens förmedlare förmedlade ett jobb per handläggare och år.

Det har alltså en lång historia och är inte något som har skett här och nu. Det finns en systemkritik. Det handlar inte om olika handläggare på Arbetsförmedlingen; det handlar om systemet och strukturen som Arbetsförmedlingen jobbar i. De sitter på dubbla uppdrag, och det leder till ett lågt förtroende för Arbetsförmedlingen.

Jag säger återigen: Titta mer på Australien och se vad de har att lära Sverige.

Anf. 23 SERKAN KÖSE (S) replik:

Herr talman! En invändning mot sysselsättningsmålet är att det inte direkt fångar hur mycket vi arbetar. Man räknas som sysselsatt även om man är sjuk eller arbetar endast någon timme i veckan. Jag tycker fortfarande att det är viktigt, och vill upprepa, att vi har sagt att vi ska ha full sysselsättning. Men vi har också sagt att det är viktigt att styra den ekonomiska politiken, för att vi ska klara av det.

En del av målet är att titta på och även ställa krav på antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin. Det är ett ambitiöst och långsiktigt mål. Och för att klara det behövs det alltså skapas fler jobb.

Hur stor andel av befolkningen som har arbete är också avgörande. Om man tittar på det kan man ganska enkelt konstatera att andelen inte har ökat. Och ökningen av antalet sysselsatta har nått och jämnt hållit takten med befolkningsökningen. En effektiv politik för ökad sysselsättning skulle kunna lyfta den kurvan uppåt. Och det har inte inträffat.

Den stora skillnaden mellan oss och Alliansen är att vi har sagt att vi ska ha lägst arbetslöshet 2020. Men vi har också sagt att det inte får ske till vilket pris som helst, till exempel färre arbetade timmar. Vi måste titta på sysselsättningsgraden och arbetade timmar tillsammans.

När det gäller Alliansens förslag kan man säga att det är lite status quo i jobbpolitiken som inte kräver några större insatser. Det finns inget mer att komma med.

Anf. 24 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Herr talman! Serkan Köses anförande handlade mycket om Alliansen, vad Alliansen har gjort, vad Alliansen vill och vad Alliansen inte vill. Det är alltid kul att man förhåller sig till Alliansen. En del var sakligt, och en del var kanske lite mer felaktigt.

När det gäller att i stort sett ingen skulle ha sagt att något av det som Alliansen har gjort fungerar kan man bara kolla på alla mätningar, inte minst internationella men även nationella, som visar att Sverige låg i topp. Det finns en väsentlig skillnad mellan perioden innan det här valet och perioden innan valet 2006 då vi hade en socialdemokratisk regering. Inför 2006 befann vi oss i en brinnande högkonjunktur, men vi hade en jobblös tillväxt. Det skapades inga nya jobb.

Det har tagits upp att befolkningen har ökat. Det har den gjort, och det är bra. Jag hoppas att den fortsätter att göra det. Men jobben blir inte fler per automatik bara för att befolkningen ökar. Det krävs att man har en aktiv jobbpolitik.

Det är glädjande att jobben har ökat. Det var 340 000 fler jobb 2014 jämfört med 2006, vilket givetvis är bra. Det hade gärna fått vara ännu fler. Men vi har också gått igenom den största finansiella krisen i modern tid. Därmed krävdes det självklart andra insatser.

Jag vill ställa en fråga till Serkan Köse. Hur kan jobben bli fler genom att man chockhöjer avgiften för att anställa unga, oavsett vad socialdemokrater och andra på vänstersidan tycker om de sänkta arbetsgivaravgifterna för unga? Samtidigt ska man införa en 90-dagarsgaranti och eventuellt traineejobb som vi inte vet särskilt mycket om än. Ni har redan genomfört det, och det avskaffades för över 15 år sedan eftersom det var ineffektivt. Då kallade ni det för 100-dagarsgaranti.

Kan jag få konkreta förslag som ger konkreta, riktiga jobb, tack!

Anf. 25 SERKAN KÖSE (S) replik:

Herr talman! Jag förklarade inledningsvis lite hur vi tänker när det gäller jobbpolitiken, Christian Holm. Jag var noga med att understryka att det handlar om att investera inför framtiden, att se till att vi kan upprätthålla Sveriges konkurrenskraft. Jag var tydlig med att vi ska öka efterfrågan på arbetskraft, att vi behöver hitta en samverkan mellan arbetsmarknadens parter och näringsliv, stärka innovationskedjan och även satsa på entreprenörskap. Jag talade också om det innovationsråd som har bildats under statsministerns ledning.

Sedan vi tog över har vi tagit många konkreta steg för att titta på frågorna och se till att utveckla Sveriges konkurrenskraft. Och vi ska inte minst se till att utbilda för rätt kompetens. Vi har tidigare varit inne på att vi har stor mismatchning på arbetsmarknaden. Det är många som inte klarar av att ta de jobb som finns. Det beror på en utbildningspolitik som inte har fungerat. En del i 90-dagarsgarantin är ett utbildningskontrakt som innebär att de som saknar gymnasiekompetens ska få förutsättningar för och möjligheter att läsa in gymnasiekompetens och vid sidan av ha möjlighet till arbete eller praktik.

Sist men inte minst handlar det om att rekrytera fler till välfärden och välfärdssektorn. Det handlar om att höja kvaliteten i välfärden, det handlar om att trygga den framtida kompetensförsörjningen och det handlar om att minska ungdomsarbetslösheten.

Anf. 26 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att jag inte fick något konkret svar när det gäller de sänkta arbetsgivaravgifterna och varför man, vad jag har förstått, avser att chockhöja dem vid halvårsskiftet.

Det är dock inte bara de delarna som Socialdemokraterna tillsammans med sina koalitionspartner har varit emot när Alliansen har lagt fram förslag. I mitt replikskifte med Ali Esbati fick vi se exempel på den mer radikala vänstern. När det gäller till exempel RUT-företagen gav Ali Esbati tydligt uttryck för att han inte tycker att det är någon bra idé att folk ska städa hemma hos andra eller utföra sådana tjänster. Jag kan inte se att det skulle vara sämre än något annat arbete. Jag kan inte förstå att det skulle vara mer bedrägligt att städa en lägenhet eller ett hus än att städa ett verkstadsgolv.

Vi har också sett att det har uppstått många nya företag, många nya jobb för unga, många nya jobb för nyanlända – många nya jobb för personer som aldrig tidigare har haft ett arbete.

Nu sitter inte Vänsterpartiet i regeringen, men ni är definitivt beroende av dem. Vi kunde se i er budget att Vänsterpartiet hade ett gigantiskt inflytande, och det spelar trots allt roll vad man gör och inte gör.

När det gäller forskning och utbildning har jag inga synpunkter på att vi ska satsa på det. Det är oerhört viktigt. Innovationsråd kan säkert vara bra, och det pratas om industrikansler. Jag vet inte riktigt vad en industrikansler ska göra och det har heller inte kommit någon. Jag tror inte att Löfven heller vet exakt vad en sådan ska göra.

Finns det några konkreta åtgärder som innebär jobb? Ni talar om att bygga för framtiden – jättebra. Jobba långsiktigt är också jättebra, men vi behöver jobb här och nu, och det får vi inte genom att strypa åt snaran för företagare och göra det dyrare att anställa.

Jag vill höra från Serkan Köse hur vi kan se till att de riktiga, konkreta jobben – inte åtgärdsjobb – blir fler.

Anf. 27 SERKAN KÖSE (S) replik:

Herr talman! När man hör på Christian Holm får man uppfattningen att det inte finns några nya idéer. Det känns lite grann som om han försvarar en åtgärd som har prövats i åtta år, en åtgärd som har varit totalt verkningslös. Som jag precis nämnde i mitt anförande visar konkreta, empiriska fakta på att det inte har lett till att fler unga har anställts.

Vi menar att 18 miljarder är väldigt mycket pengar som kan satsas på yrkeshögskolan och på arbetsmarknadspolitisk utbildning så att fler unga kan rustas för att ta de jobb som finns.

Vi vet att väldigt många ungdomar inte är anställbara eller rustade för att ta de jobb som finns. Då är det väldigt viktigt att rusta dem så att de kan komma ut på arbetsmarknaden.

Expertråd i Sverige har kritiserat användningen av dessa 18 miljarder, och även Handels nya rapport visar att detta inte är riktigt väl valda ingångar. Vi kan i stället använda pengarna för att se till att fler ungdomar

får möjlighet att arbeta i bland annat välfärdssektorn. Vi vet att det finns ett stort rekryteringsbehov, och vi vet att många ungdomar vill jobba inom välfärdssektorn.

Det är väldigt viktigt att pengarna används där de gör mest nytta i stället för att delas ut generellt till allt och alla. Vi ser ju att pengarna inte riktigt nyttjas på det sätt som vi vill att de ska nyttjas.

Mitt svar är ganska tydligt och klart: Pengarna ska användas där de behövs mest och inte slösas bort och delas ut i form av generella åtgärder till allt och alla.

Anf. 28 DÉsirÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Jag blir riktigt allvarligt oroad när jag lyssnar på Serkan Köse. Han säger att arbetslösheten ska vara den lägsta i EU år 2020. Då undrar man hur många jobb det är som ska komma fram och var dessa jobb ska komma fram.

Serkan Köse har inga förslag. Han står och raljerar över alla förslag och alla insatser som Alliansen har gjort på arbetsmarknadsområdet. Samtidigt är det väldigt tomt i förslagslådan från Serkan Köses parti. Det finns inga förslag. Det kommer inga propositioner. Var är den alternativa politiken på arbetsmarknadsområdet? Vi väntar med spänning. Nu har det gått lång tid, men fortfarande finns inga förslag på vårt bord.

Jag tycker också att det är en oroande brist på nytänkande. Det känns som om Socialdemokraterna är på väg tillbaka till det gamla. Det har gått åtta, snart nio, år sedan ni var vid makten senast. Ni har gamla svar på nya frågor från ungdomar som i dag lever i en helt ny tid med sociala medier och så vidare.

Om man tänker tillbaka var ni också negativa till bemanningsföretag. Ni har varit negativa till all förnyelse. Ni var negativa till privata sjukvårdsenheter och så vidare. Men till slut har ni fått anpassa er.

Vad är det nya? Var är de nya förslagen, mer än nya små råd, till exempel innovationsråd, som ska lösa frågorna på arbetsmarknaden?

Anf. 29 SERKAN KÖSE (S) replik:

Herr talman! På tal om förnyelse tror jag inte riktigt att Désirée Pethrus och allianspartierna ska slå sig för bröstet; de förslag och idéer vi fått höra i dag är gamla beprövade idéer som handlar om subventionerade och lågproduktiva branscher och om att se till att få fram nya jobbpengar eller matchningsanställningar.

Det är hela Alliansens eller Désirée Pethrus arbetsmarknadspolitik.

Jag redogjorde konkret, tydligt och klart för på vilket sätt vi ska skaffa fram fler jobb i Sverige. I den budget Désirée Pethrus och allianspartierna tillsammans med Sverigedemokraterna röstade ned fanns det ett batteri av förslag för att få igång svensk ekonomi, ett batteri av förslag för att flytta fram våra positioner. Det handlade om satsningar inom skolan och välfärden, om investeringar i klimatlösningar och införande av extratjänster.

Detta röstade ni tyvärr nej till den 3 december, så nu har vi ett nytt jobb att göra för att kunna komma tillbaka till riksdagen och fortsätta att utveckla vår politik för Sverige.

(forts. § 6)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.56 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 5 Frågestund

Anf. 30 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras av närings- och innovationsminister Mikael Damberg, arbetsmarknadsminister Ylva Johansson, statsrådet Anna Johansson, statsrådet Per Bolund och statsrådet Mehmet Kaplan.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Närings- och innovationsminister Mikael Damberg besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Vattenfalls kolverksamhet i Tyskland

Anf. 31 LARS HJÄLMERED (M):

Fru talman! Vattenfall är ett viktigt företag och en stor aktör på energimarknaden. Det är ett företag som nu genomför en översyn av sin tyska kolverksamhet. Före valet var det ett högt tonläge i den politiska debatten. Det ställdes ut tydliga löften från regeringspartierna. Socialdemokraterna och Mikael Damberg pratade om en ny roll för bolaget, som vi inte har sett röken av. Miljöpartiet, och däribland statsrådet Per Bolund, talade om stängning av tysk kolkraft. Det är något vi över huvud taget inte har sett praktiskt i verkligheten.

När det nu ska ske en översyn av den tyska kolverksamheten tycker jag, fru talman, att man kan avkräva regeringen en tydlig uppfattning om vad de vill i denna principfråga mot vad de ställde ut före valet.

Vad är regeringens principiella hållning, statsrådet Damberg, när det gäller Vattenfalls tyska kolverksamhet? Är det den Miljöpartiet hade före valet om att behålla kolverksamheten, eller är uppfattningen att man ska sälja densamma?

Anf. 32 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack för frågan!

Regeringens uppfattning är tydlig. Vi vill att Vattenfall ska vara ledande i omställningen av energisystemet mot en högre andel förnybar energi.

Styrelsen i Vattenfall har tagit initiativ till en översyn av ägarförhållandena i brunkolsverksamheten i Tyskland. Regeringen har välkomnat en sådan översyn. Nu vill Lars Hjalmered gärna att jag ska berätta om hur vi ska tycka om en affär som inte ens finns på bordet.

Jag har tydligt sagt till bolaget att om bolaget kommer fram till att det vill gå vidare med en affär som berör stora värden är det rimligt att bolaget återkommer till regeringen i en strukturerad ägarsamordning. I det läget får regeringen se till att det sker en bra process och att regeringen får svara för den ägarsamordningen från bolaget.

Men att Vattenfall ska vara ledande i den gröna omställningen av energisystemet och att den förra regeringen inte hade kontroll över styrningen av Vattenfall är uppenbart för de flesta, även för dem som lyssnar på dagens debatt.

Anf. 33 LARS HJÄLMERED (M):

Fru talman! För ungefär tio år sedan såg Socialdemokraterna till, med stöd av Miljöpartiet, att i en del av en expansion av Vattenfall köpa tysk kolverksamhet, något som släpper ut mer växthusgaser i dag än vad hela Sverige gör.

Nu är det en diskussion om framtiden för kolverksamheten. Vi hade ett val i höstas där det före valet kom tydliga vallöften från de två regeringspartierna. För mig framgick det inte i svaret från statsrådet Damberg vad han och regeringen egentligen vill och tycker i den principiella frågan om framtiden för den tyska kolverksamheten.

Fru talman! Jag upprepar min fråga: Är regeringens principiella hållning den Miljöpartiet hade före valet, att behålla den tyska kolverksamheten, eller är regeringens principiella uppfattning den Socialdemokraterna har haft om att sälja densamma?

Anf. 34 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag kan konstatera att under den förra mandatperioden fick vi brutalt erfara vad det innebär när staten inte har styrning över sina statliga bolag och inte tar ägarsamordningen på allvar. Det gäller Nuonaffären, som fortfarande plågar Vattenfall. Avskrivningarna för de affärerna överstiger 50 miljarder kronor. Det hämmar Vattenfall från att göra de stora investeringar i förnybart som vi skulle behöva i Sverige och som Vattenfall skulle vara betjänt av.

Jag svarade på frågan att vi vill att Vattenfall ska vara ledande i omställningen. Jag svarade på frågan att regeringen har välkomnat översynen. Men jag tänker inte ta ställning till ett bud eller en affär som inte finns på bordet. Det vore ansvarslost av regeringen att uttala sig om något som företaget inte ens har föreslagit.

Boverkets rapport om bostäder till nyanlända

Anf. 35 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Min fråga går till bostadsministern.

Boverket har nyligen lämnat en rapport som heter *Nyanländas boendesituation*. Där framgår att under 2015 och 2016 beräknas 80 000

uppehållstillstånd beviljas i Sverige. Under de senaste sju åren har snittet legat på omkring 27 000. Vi står alltså inför en allvarlig bostadssituation.

Bland de förslag som Boverket har lagt fram finns bland annat en aktiv bostadsförmedling, vilket innebär att bostadsbolagen i första hand ska anvisa sina lediga lägenheter till de nyanlända. Man har också föreslagit hyresgarantier för intäkterna och premier till dem som väljer att i första hand hyra ut till nyanlända.

Hur ställer sig bostadsministern till den rapport och de förslag som Boverket har lämnat?

Anf. 36 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack för frågan, Roger Hedlund!

Denna fråga är i grunden en stor utmaning. Anledningen till att många människor söker sig till Sverige är exceptionella omständigheter där en terrorsekt gör sig påmind på ett fruktansvärt sätt i Mellanöstern.

Människor som söker sig till våra delar av världen har naturligtvis lika stora möjligheter och farhågor för hur deras nya liv ska se ut. För att motverka den typen av problem som vi ser på bostadsmarknaden, där det under lång tid har byggts få bostäder, har regeringen lagt fram ett stort aktivt bostadspolitiskt paket som vi under de närmaste dagarna kommer att lansera. Det innehåller bland annat olika typer av incitament så att kommunerna ska bygga ännu fler bostäder. För att få en snabb övergång till ett fungerande boende är det nödvändigt för ungdomar, studenter och nyanlända att komma in på bostadsmarknaden.

Anf. 37 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Tack, bostadsministern, för svaret på min fråga!

Men jag känner att jag inte riktigt fick svar på min fråga. Är det något av förslagen som Boverket lägger fram – som i allra högsta grad kan ses som diskriminerande gentemot alla de svenskar som söker bostäder på den svenska bostadsmarknaden och som inte kan ta ett jobb därför att det inte finns bostäder – som de bostadssökande behöver vara oroliga för? Det föreslås att det ska finnas en aktiv bostadsförmedling, som i första hand ska ge lediga lägenheter och bostäder till personer som är nyanlända till Sverige. Kan de som i dag står i bostadskön känna sig trygga i att regeringen inte kommer att genomföra de förslag som Boverket lägger fram?

Anf. 38 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack, Roger Hedlund, för uppföljningsfrågan!

Själva grunden för en aktiv bostadspolitik handlar om att alla människor i Sverige ska vara säkra på att vi som regering, vidare regioner och kommuner, gör allt som står i vår makt för att se till att det byggs fler bostäder. Problemet är att det inte har byggts tillräckligt mycket de senaste årtiondena, och det är därför vi har denna situation.

Jag tror att Sverigedemokraternas fråga oftast handlar mer om hur vi ska ha olika grupper och deras ägande av frågan i förgrunden. Även tidigare frågeställare från samma parti har försökt ställa grupper mot varandra. Det blir inte bättre med bostadsbristen om studenter ställs mot ungdomar, ungdomar mot nyanlända och nyanlända mot seniorer. Det här

Skatt på ungas arbete och subventioner till bostadsbyggande

Frågestund

Anf. 39 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Fru talman! Även jag vill ställa min fråga till bostadsminister Mehmet Kaplan.

I tisdags skrevs en debattartikel om bostadsbyggande i DN. Ministern lyfte fram att han vill subventionera bostadsbyggande – att staten ska ta ett större ekonomiskt ansvar. I stället för regelförenklingar och lägre skattetryck vill man subventionera mera. Det är klassisk socialdemokratisk politik.

I budgeten som presenterades i höstas lades en skattechock på ungas arbete. Skatten skulle ha inneburit 2,4 miljarder i ökade kostnader för byggindustrin, som hade slagit direkt mot bostadsbyggandet och gjort det dyrare att bygga bostäder i Sverige.

Men för kommuner och landsting och för försvaret har man kompenserat de höga kostnaderna.

Min fråga till Mehmet Kaplan är därför: Med anledning av att ni vill ta ett större ekonomiskt ansvar, är det regeringens mening att kompensera för hela den höjning av kostnaden för ungas jobb inom byggindustrin som verkar bli effekten? Och om man ska subventionera, vad är det för subventioner vi kan vänta oss till bostadsbyggandet?

Anf. 40 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack, Fredrik Christensson, för frågan!

Regeringens politik är att det ska byggas minst 250 000 bostäder fram till 2020. Det finns många olika tidigare initiativ som har visat sig vara mindre framgångsrika.

Regelförenklingar är i grunden något viktigt och bra. En del regelförenklingar har verkligen lett till målet att få igång bostadsmarknaden. Men mycket mer behöver göras; det är vi överens om i många partier här i riksdagen.

Den del av underlaget som Fredrik Christensson hänvisar till tar inte upp frågan på det sätt som Fredrik Christensson gör gällande. Det handlar om att visa på ett antal incitament, bland annat stadsmiljöavtal och upprustning av miljonprogrammen, och på att kommunerna behöver bygga mer och skapa incitament för att det ska byggas mer.

Det är den typen av aktiv bostadspolitik som vår regering står för, och det är det som markant skiljer sig från den tidigare regeringens bostadspolitik.

Anf. 41 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Fru talman! Man kan konstatera att regeringen använder de unga som kassakor i diverse satsningar – tyvärr inte i byggindustrin.

När regeringen i höstas presenterade den budget som inte gick igenom var kostnadsökningen för ungas jobb 2,4 miljarder årligen. Satsningen man gjorde på energieffektivisering inom miljonprogrammet var 1,7 miljarder under fyra års tid. Det är väldigt mycket pengar som saknas i

satsningar på bostadsmarknaden om man tror på politiken att subventionera.

Frågan är: Tror bostadsministern att det blir fler bostäder som byggs när det blir dyrare att anställa och därmed dyrare att bygga bostäderna, eller tror han att det blir färre?

Vad ser du för andra instrument eller subventioner, Mehmet Kaplan? De nämns i artikeln, men det specificeras inte vad det är för satsningar eller subventioner man vill göra.

Anf. 42 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack, Fredrik Christensson, för följdfrågan!

Artikeln är tydlig i en sak, och det är att vi nu har växlat över till en aktiv bostadspolitik. Närmare detaljer kommer vi att lämna i vårändringspropositionen och de texter som följer med den.

Grunden är att vi behöver skapa tydliga ekonomiska incitament för att se till att det byggs fler billiga hyresrätter för dem som i dag inte har råd att köpa dyra bostadsrätter eller betala höga hyror.

Regeringen kommer därför inom kort att presentera hur statens ekonomiska ansvar ska se ut. Det skiljer sig markant från det ansvar, eller snarare den avsaknad av ansvar och en aktiv bostadspolitik, som vi har sett de senaste två mandatperioderna.

Det här handlar inte om att regelförenklingsarbetet ska bli långsammare utan om att ta till vara de regelförenklningar som finns och göra nya samtidigt som staten tar ett större ansvar.

Underhållet av järnvägen

Anf. 43 LARS MEJERN LARSSON (S):

Fru talman! Jag tänkte passa på att belysa och förmedla svenska folkets upprördhet och frustration men även oron över det tågkaos som råder i det krackelerade järnvägssystemet.

Nedrivna kontaktledningar, rälsbrott och signalfel tillhör vardagen för den svenska järnvägen och leder till förseningar som påverkar många resenärers och företags vardag. Punktlighetsproblematiken innebär att förtroendet för järnvägen ifrågasätts i en tid när allt fler vill bruka den.

Nu planerar Trafikverket att dra ned ännu mer på det redan eftersatta underhållet av järnvägen. Ytterligare 42 järnvägssträckor får inget eller mycket begränsat underhåll i framtiden.

Då effektiva och pålitliga transportsystem är överlevnadsfrågor, inte minst för den till stor del export- och importberoende industrin på hemmaplan, skulle jag vilja fråga statsrådet Anna Johansson vilka åtgärder som kommer att vidtas och vilka förbättringar som tågresenärer och godstransportörer kan räkna med.

Anf. 44 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Lars Mejern Larsson lyfter fram ett allvarligt problem. Det handlar om att de målsättningar som regeringen har vad gäller ökat bostadsbyggande, som vi hörde om nyss, fler arbetstillfällen och ansvarstagande för bättre klimat i både Sverige och globalt riskerar att gå om intet på en punkt därför att vi har en för dåligt underhållen järnväg.

Det finns sträckor som fungerar utmärkt, men det finns i dag alldeles för många sträckor där underhållet sedan lång tid är eftersatt och där vi därför inte kan lita på att tågen kommer och går som de ska.

I den budget som Socialdemokraterna och Miljöpartiet föreslog riksdagen i höstas fanns det 1,2 miljarder utöver nuvarande budget avsatta för järnvägsunderhåll. De pengarna hade gjort stor nytta i spåren. Tyvärr försvann de i och med det budgetbeslut som riksdagen fattade, vilket jag verkligen beklagar.

Jag hoppas att vi kan återkomma i vår vårandringsbudget med mer pengar till järnvägsunderhåll, för de behövs verkligen.

Anf. 45 LARS MEJERN LARSSON (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Det känns som om vi äntligen har ett statsråd som vill göra någonting av sorgebarnet järnvägen.

Jag kunde redan i budgeten se att vi, som ministern säger, visar en ny färdriktning för Sverige där vi investerar i framtiden och sätter jobben och järnvägen i fokus. Tyvärr sa Alliansen tillsammans med Sverigedemokraterna nej till 1,2 miljarder årligen och röstade ned budgeten.

Tågtrafiken i Sverige är av jättestor betydelse och är själva blodomloppet för hela tillväxten. Men den kräver underhåll, och det nyliberala experimentet med järnvägen kraschlandade. Vi fick inte en bättre järnväg. Förseningarna kostar i dag resenärer och företag otroliga 5 miljarder årligen. Det är oacceptabelt.

Det enda som inte går som tåget är tåget, som någon sa. Eller som Gunnar Malm sa: Men innan det blir bättre kommer det att bli sämre.

Fru talman! Min fråga till infrastrukturminister Anna Johansson är: Har vi nått botten?

Anf. 46 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Tack för frågan, Lars Mejern Larsson! Det är en bra fråga, som jag tror att ingen kan ge ett korrekt svar på.

Det vi kan konstatera är att vi kommer att ha stora problem på järnvägen under lång tid framöver, även med regeringens betydligt höjda ambitionsnivå, eftersom underhållet är så pass eftersatt.

Vi brukar i många olika sammanhang tala om att samhället går fortare och fortare. Det gäller tyvärr inte tågen. Det finns i dag ganska många sträckor där pendlingstiderna inte minskat så som vi önskar utan faktiskt ökat, vilket naturligtvis gör järnvägen till ett mindre attraktivt val för den som exempelvis vill arbetspendla.

Det bristande underhållet är en viktig del av detta. Man får hastighetsnedsättningar, och godset kommer inte fram i tid. Vi har i dag företag som vill öka sin export men inte ser att de kan få ut sitt gods.

Det här är ett oerhört allvarligt samhällsproblem som regeringen tar på största allvar. Därför kommer vi att fortsätta slåss för att öka järnvägsunderhållet i vårandringsbudgeten och så småningom också i höstbudgeten.

Regeringens förslag om nya jobb

Anf. 47 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Fru talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Vi kan i medierna både se och höra arbetsmarknadsministern utlova det mesta på arbetsmarknadsområdet. Inte bara ska vi ha EU:s lägsta arbetslöshet, utan alla nyanlända ska ha ett jobb inom två år, alla unga ska ha jobb eller utbildning inom 90 dagar och fas 3 ska slopas. Det är stora ord och många löften.

Vi har dock ännu inte sett ett enda förslag från regeringen när det gäller hur nya jobb ska komma till. Det har nu gått fem månader, och utskottsmöten ställs in i brist på dessa förslag.

Min fråga till ministern är: Vilket är det viktigaste förslaget för att ordna nya, friska jobb och för att fixa allt som ministern har utlovat?

Anf. 48 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag förstår att det är ovant för Katarina Brännström med en regering som har höga ambitioner när det gäller jobbpolitiken.

Vi ska klara både ungdomsarbetslösheten och långtidsarbetslösheten, och vi ska se till att nyanlända får chansen att använda sin kompetens på den svenska arbetsmarknaden.

Regeringen hade också sådana förslag i den budget som vi lade fram direkt efter att vi hade tillträtt och som riksdagen tyvärr röstade nej till. Det betyder att vi har blivit lite försenade. Men vi återkommer inom kort med en vårändringsbudget med nya förslag inom de här områdena.

Jag vill vara tydlig med att arbetsmarknadspolitiken inte skapar nya jobb. Men en väl fungerande arbetsmarknadspolitik ser till att vi har en väl fungerande arbetsmarknad så att de lediga jobben kan tillsättas med personer med rätt kompetens och matchningen fungerar. Det i sin tur bidrar till att företag kan växa och nyanställa.

Anf. 49 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Fru talman! Det är väldigt bra med höga ambitioner, och det uppskattar jag att den nya regeringen har.

Vi kan väl konstatera efter åtta år att alliansregeringen lyckades ganska väl med sin politik. Det kom 350 000 nya jobb trots kris och lågkonjunktur. 200 000 människor slapp utanförskapets band, vilket vi är mycket stolta och glada för.

Min fråga till ministern kvarstår. Man kan inte bara ha fagra löften och stora ord. Det har snart gått ett halvår, och vi har inte sett ett enda förslag. Är det inte läge att åtminstone komma med något som kan visa på hur nya jobb ska komma till och inte bara hur jobb kommer att försvinna, vilket ju blir fallet till exempel när arbetsgivaravgifterna för ungdomar höjs?

Anf. 50 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är roligt att Katarina Brännström är stolt över den gamla regeringen. Allt annat vore väl konstigt. Däremot var det ganska stora delar av den svenska befolkningen som ville se en ny regering och

en ny politik. Ett viktigt skäl till det är den höga arbetslösheten, som kräver mycket stora insatser.

Katarina Brännström talar lite grann mot bättre vetande eftersom hon själv har röstat nej till de förslag som den här regeringen har lagt fram för att bekämpa arbetslösheten. Men vi låter oss inte nedslås av det. Vi kommer snart tillbaka med nya förslag till Sveriges riksdag.

Översynen av Arbetsförmedlingen

Anf. 51 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Jag har också en fråga till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Tyvärr tvingas vi återigen ta upp frågan om en översyn av Arbetsförmedlingen. Folkpartiet fick i ett svar här i kammaren den 13 januari besked från Ylva Johansson om att man avser att lägga ned den viktiga översynen av Arbetsförmedlingen trots all den kritik som myndigheten har fått. Detta beslutade också regeringen den 15 januari.

För bara ett par dagar sedan ställde jag en skriftlig fråga till statsrådet Johansson för att få klarhet om hur statsrådet tänker gå vidare. I dag får vi i medierna ta del av att regeringen har beställt en analys hos Statskontoret. Är det regeringens svar på riksdagens tillkännagivande?

Anf. 52 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Tack, Roger Haddad, för frågan! Arbetsförmedlingen står inför mycket stora utmaningar. Det är en myndighet som har betydande problem. Det är en myndighet som har mycket lågt förtroende såväl hos allmänheten som hos de arbetssökande och hos arbetsgivarna. Därför krävs det väldigt stora förändringar när det gäller både arbetsmarknadspolitiken och Arbetsförmedlingen. Det är förändringar som den nya regeringen tog itu med direkt och som vi arbetar mycket intensivt med.

Stora delar av det som behöver göras kräver inte någon ny utredning. Det gäller till exempel hur man ska samarbeta med kommunerna. Vi är nu igång med ett konstruktivt samarbete med Sveriges kommuner. Det handlar också om synen på tidsgränser, som var en del av den utredning som den gamla regeringen tillsatte.

Den här regeringen är mycket tydlig med att vi vill ta bort många av de stela tidsgränserna, som förhindrar en effektiv användning av resurserna. Nu hinner jag inte med mer, för min talartid är slut.

Anf. 53 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Arbetsmarknadsministern ska få en chans till att svara på min fråga.

En majoritet av Sveriges riksdag har en annan uppfattning än statsrådet när det gäller behovet av översyn av kolossen Arbetsförmedlingen. I dag har regeringen beslutat om en analys, beställd hos Statskontoret. Folkpartiet menar att detta inte är samma sak som en utredning och översyn av Arbetsförmedlingen.

Jag ställer frågan igen: Är uppdraget till Statskontoret att utföra en analys regeringens svar på riksdagens tillkännagivande? Har statsrådet läst

den analys som den förra utredningen tog fram? Den heter just *Strategisk analys av Arbetsförmedlingen*. Om inte, kommer jag att överlämna denna rapport till statsrådet.

Anf. 54 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag ska fortsätta mitt svar.

I det stora förändringsarbete som vi är inne i när det gäller Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadspolitiken är det min och regeringens uppfattning att det också krävs en extern genomlysning av myndighetens sätt att leda, styra och följa upp sitt eget arbete liksom en analys av de hinder eller svårigheter som finns i det förändringsarbete som vi nu är djupt inne i.

Jag tror att det är lämpligt att låta en extern aktör göra den typen av genomlysning. Det är därför vi var gett Statskontoret det uppdraget. Statskontoret ska löpande rapportera till mig vad man finner i sin genomlysning. Jag tror att detta är en viktig del i att ha en hög ambitionsnivå och snabbt tempo i förändringsarbetet när det gäller arbetsmarknadspolitiken och Arbetsförmedlingen. Det krävs med hänsyn till de stora utmaningar som finns och den höga arbetslösheten.

När det gäller riksdagens tillkännagivande har riksdagen sagt att jag ska återkomma senast den 15 april och svara på frågan om jag kommer att återuppta den gamla regeringens gamla utredning. Jag kommer att återkomma i den frågan.

Cykelinfrastrukturen

Anf. 55 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Många svenska kommuner har på senare år arbetat aktivt med att säkra cykelinfrastrukturen. En del är mer ambitiösa än andra och har tydliga målsättningar med åtgärder för att öka cykelns andel av transporterna, och man har börjat samarbeta alltmer.

Det är tydligt hur planering och åtgärder får direkt effekt på hur människor väljer att transportera sig. I filmen *Bikes vs Cars*, som visades här i riksdagen för en kort tid sedan, visas tydligt skillnaden mellan hur olika städer har planerat och vilken effekt det har fått. I Köpenhamn är andelen cykelresor 40 procent och i Los Angeles mindre än 1 procent.

Men den kommunala planeringen är långt ifrån allt. Trafikregler är nationella beslut, och staten kan också prioritera cykelinfrastruktur om man vill det. Därför frågar jag infrastrukturministern, också med anledning av den nationella cykelstrategin, om det är ett mål i sig att cykelns andel av transporterna ska öka och vilka åtgärder hon avser att vidta.

Anf. 56 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Tack, Rasmus Ling, för frågan!

Regeringens uppfattning är att cykling är ett viktigt transportslag. Det är hälsofrämjande på många olika sätt, både för den som cyklar och genom att cyklingen inte släpper ut några skadliga ämnen i luften. Därför är det angeläget att cyklingens andel av trafikarbetet ökar.

I huvudsak är detta en lokal och regional angelägenhet. Det är kommunerna som i huvudsak ansvarar för att det finns cykelbanor, att de vinterunderhålls och så vidare. Men vi har också sagt att vi är beredda att göra ett nationellt omtag kring cykelpolitiken. Det kan bli i form av en cykelstrategi eller i någon annan form, men vi ska se på vilket sätt vi från statens sida och i samverkan med Sveriges kommuner kan öka cyklingens andel och förbättra förutsättningarna för cyklandet. Det är också viktigt att

säga att förhållanden och förutsättningar i olika kommuner ser väldigt olika ut.

Anf. 57 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det var två glädjande besked att regeringen har inställningen att det är viktigt att andelen ökar och att man ska vidta åtgärder för att komma till rätta med detta.

De flesta brukar vara eniga om att cykeln är viktig, bland annat av de skäl som infrastrukturministern anför. Det finns sällan någon tydlig motståndare. Men inte desto mindre sker det politiska prioriteringar där cykeln dessvärre kommer längre ned än annat.

Satsningar på cykelvägar är lönsamma samhällsekonomiskt. De har väldigt höga nettomervärdeskvoter allt som oftast. Det är därför glädjande att det ska tas fram en nationell cykelstrategi.

Den nybildade organisationen Nya Svensk Cykling är en intressant organisation som kan ha saker att spela in i ett sådant här arbete. Jag ser fram emot att infrastrukturministern är pådrivande i det här arbetet.

Anf. 58 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tror att det är av stor vikt att det här arbetet genomförs i bred samverkan med kommuner, regioner, Trafikverket och olika typer av intresseorganisationer, som kan ha bra saker att bidra med.

Det genomfördes för några år sedan en cykelutredning. Jag vill påminna om att fem av de sex skarpa regeländringsförslag som den utredningen kom fram till har genomförts. Det sjätte var ett ganska kontroversiellt förslag där remissinstanserna var väldigt splittrade och där trafiksäkerhetsfrågan var det som gjorde att man slutligen gick vidare med det. Men det finns andra åtgärder som man förmodligen kan vidta. Det handlar om bättre samplanering och om att också kommunerna lyfter upp den här frågan på sin dagordning.

Jag ser fram emot att ta mig an detta arbete.

Alternativa aktörer som arbetsförmedlare

Anf. 59 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Jag ställer en fråga till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson. Min fråga rör det som Folkpartiets företrädare nyss var inne på, nämligen utredningen om Arbetsförmedlingen. I dag låter det som att det bara blir en tumme.

Vi här i riksdagen bad regeringen att återkomma med en utredning om Arbetsförmedlingen som inte bara tittar på hur man ska utveckla och förändra Arbetsförmedlingen internt utan ha ett bredare perspektiv och också se till alternativa aktörer.

Vi lever i en ny tid. Hur ska vi kunna få till en ny arbetsmarknadsmodell med en arbetsförmedling som är modern? Vi har föreslagit en modell enligt den australiska modellen, med en jobbpeng, och att man får välja mellan olika arbetsförmedlingar. Vad är det som gör att Socialdemokraterna och regeringen inte kan tänka sig andra aktörer för arbetsförmedling än den statliga nuvarande Arbetsförmedlingen?

Anf. 60 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Tack, Désirée Pethrus, för frågan! Det stämmer inte riktigt att ett tillkännagivande från riksdagen säger att man ska göra en bred översyn av Arbetsförmedlingen, utan tillkännagivandet säger att den nuvarande regeringen ska återuppta den gamla regeringens gamla utredning och att det ska ske senast den 15 april 2015. Jag kommer att återkomma till riksdagen senast den 15 april i år och svara på det tillkännagivandet.

Det finns, som jag sa i svaret till Roger Haddad, väldigt stora utmaningar och väldigt stora problem inom Arbetsförmedlingen. Min syn är att det är viktigt att man går till handling och också tar itu med de problemen. Min syn är också att den gamla regeringens gamla utredning väldigt mycket handlade om att de fyra tidigare regeringspartierna hade svårt att komma överens om vad de ville åstadkomma med Arbetsförmedlingen. Jag tror att det är viktigt att en regering också vågar agera.

Anf. 61 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack för svaret! Jag har ingenting emot om det i det som arbetsmarknadsministern tänker komma med kommer förslag på hur vi kan öppna upp Arbetsförmedlingens arbetssätt med alternativa och kompletterande aktörer. Det var ju en del av det som ingick i uppdraget.

Frågan är: Hur ska vi få fler unga och personer med funktionsnedsättning i arbete? Socialdemokraterna har raljerat och sagt att man vill lägga ned fas 3 och så vidare. Men var är alternativen?

Vi måste få fram aktörer som kan hjälpa dem som står allra längst ifrån arbetsmarknaden. Jag skulle vilja att arbetsmarknadsministern här ger några förslag på hur hon tror att de som står längst ifrån arbetsmarknaden ska kunna få hjälp.

Man har pratat om de unga. Men hur är det med personer med funktionsnedsättning, till exempel? Hur ska de komma in i arbete med Socialdemokraternas och regeringens politik?

Anf. 62 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är min och regeringens uppfattning att det är bra om Arbetsförmedlingen arbetar tillsammans med andra aktörer. De ska inte ha monopol på allt arbete utan vara öppna för samarbete med privata och kompletterande aktörer på marknaden, för att säkerställa att olika arbetslösa kan få olika typer av insatser som faktiskt leder till jobb.

Men jag vill också säga, fru talman, att det vi såg under den gamla regeringens tid var att man inte bara öppnade upp för privata aktörer, utan man skapade ett regelverk för privata aktörer som faktiskt ledde till ett moras när det gällde att hålla ordning på de skattepengar som i stor utsträckning gick till oseriösa aktörer.

Vi har sett det när det gäller coacherna. Vi har sett det när det gäller fas 3-aktörer. Vi har sett det när det gäller lotsarna. Det är oerhört viktigt att man har ett seriöst samarbete med andra aktörer och att man inte på ett naivt sätt ser till att skattebetalarnas pengar hamnar hos oseriösa aktörer.

Anf. 63 CECILIA MAGNUSSON (M):

Fru talman! Jag tror att min fråga måste gå till Mikael Damberg.

Blodcentralen Droppen vädjar till sina blodgivare att omedelbart komma in och lämna blod. Anledningen till detta är det fruktansvärda dåd som inträffade i går kväll i Göteborg. Minst två personer gick in i en restaurang som befolkades av människor som tittade på fotboll. Hittills är två människor döda. Många är skadade. Det är en otrolig förstämning i Göteborg kring detta.

Polisen hade redan tidigare väldigt mycket att göra vad gäller brottsligheten, och man begär förstärkning till sitt arbete. Jag undrar vad regeringen tänker göra för att säkerställa att polisen får de resurser som krävs för att gripa förövarna och beivra brottsligheten.

Anf. 64 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, Cecilia Magnusson, för en viktig fråga! Jag tror att vi är många som är djupt berörda av det som har hänt i Göteborg. Det har under flera års tid skett skjutningar i Göteborg, men nu drabbades vanliga människor på en restaurang av vad polisen tror är gängrelaterad brottslighet. Uppgörelser sker på öppen gata och på restauranger, där människor drabbas. Det är en fruktansvärd dag för Göteborg och hela Sverige.

Jag har förstått att Justitiedepartementet jobbar hårt med att titta på att polisen har de resurser som krävs regionalt för att kunna jobba med de här frågorna. Det har också gjorts insatser tidigare som handlar om att man har skärpt vapenlagstiftningen. Vi vet att ett av huvudproblemen är att det är så många vapen i omlopp och att de kriminella organisationerna får tillgång till vapen.

Jag vet – jag kanske kan återkomma till det i mitt nästa anförande – att man också gör andra insatser för att samverka med olika aktörer för att försöka komma till rätta med det här stora problemet.

Anf. 65 CECILIA MAGNUSSON (M):

Fru talman! Tack, Mikael Damberg, för svaret!

Polisen har inte bara detta fruktansvärda dåd att ta tag i och försöka reda ut. I helgen inträffade ett trippelmord i Uddevalla, och det var mord i Borås för inte så länge sedan. Polisen i Västra Götaland har förfärligt mycket att reda ut. De måste få hjälp.

I går hade vi en debatt i kammaren om justitiefrågor. Alliansen tvingade fram ett tillkännagivande till regeringen på just det område som Mikael Damberg tog upp. Det handlar om vapenlagstiftningen och straffskärpningar. Vi måste se till att samhället ställer upp och att rättsvårdande myndigheter får den hjälp de behöver för att beivra den här sortens brottslighet.

Vad tänker regeringen göra mer? Vi behöver svar nu.

Anf. 66 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Först konstaterar jag att polisen gör ett stort jobb varje dag i veckan. Man har också gripit ett antal personer med kopplingar till tidigare skjutningar, och därmed har man fått ned nivån en aning på brottsligheten.

Det är inte bara Västra Götaland som har haft problem med skjutningar. Vi har haft organiserad brottslighet som har trängt in i många städer runt om i Sverige. Det här är en fråga som också statsministern tog upp i regeringsförklaringen. Han gjorde klart att organiserad brottslighet är en fråga som polisen har att prioritera, för det är så allvarligt för hela samhället.

Jag vet att Justitiedepartementet jobbar på flera olika delar för att underlätta samverkan mellan polis och olika aktörer, inte minst för att komma åt den organiserade brottsligheten på dess ekonomiska planhalva. Det handlar ju om att göra livet väldigt besvärligt för de här grupperna, som nu ställer till det för vanliga människor på gator och torg.

Jag är helt övertygad om att Justitiedepartementet kommer att återkomma med ytterligare diskussioner om hur man tar de här frågorna på allvar. Men det är en prioriterad fråga för regeringen.

Åtgärder mot överskuldsättning

Anf. 67 JOHANNA HARALDSSON (S):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till finansmarknads- och konsumentminister Per Bolund.

Evighetsgäldenärerna blir fler och fler. Över 100 000 människor lever på existensminimum och har funnits i kronofogdens register i över 20 år. Förutom det personliga lidandet är samhällets kostnader för överskuldsättningen enormt stora, eftersom skuldsatta är mer stressade, arbetar mindre och är mer sjuka än andra.

I utredningen *Överskuldsättning i kreditsamhället?* föreslås bland annat slutlig preskription för skulder efter 15 år och att förbehållsbeloppen i löneutmätningen ska ändras.

Det är även fler som har obetalda snabblånen och som därför hamnar hos Kronofogdemyndigheten.

Jag undrar vilka åtgärder som statsrådet tänker vidta för att göra det möjligt för människor att ta sig ur livslång skuldsättning. Jag undrar även hur statsrådet kommer att arbeta för att förhindra utvecklingen med allt fler obetalda snabblånen och vilka regleringar som han kan tänka sig.

Anf. 68 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Tack, Johanna Haraldsson, för en väldigt viktig fråga, som regeringen prioriterar! Vi ser från regeringens sida med stor oro på den utveckling som sker och som tyvärr har skett under en ganska lång tid.

Vi ser en snabb ökning av antalet överskuldssatta som hamnar hos kronofogden och som därmed riskerar att hamna i svåra och långsiktiga problem. Vi ser också att antalet evighetsgäldenärer har vuxit väldigt snabbt. Det skapar en enormt svår situation för de människor som drabbas. Det är också, som Johanna Haraldsson var inne på, en svår situation för hela samhällsekonomin, eftersom det drar bort väldigt mycket resurser

både från arbetsmarknaden och från statskassan i form av minskade skatter.

Det här är en fråga regeringen har prioriterat högt. En av mina första åtgärder var att sätta igång ett arbete med en strategi mot överskuldsättning för att hjälpa människor som hamnar i skuldsättning eller är evighetsgäldenärer. Vi arbetar aktivt med att ta fram en strategi som kommer att innehålla många olika åtgärder, och vi kommer att återkomma till riksdagen med den i närtid. Jag kan i nästa svar precisera detaljerna i strategin lite mer.

Anf. 69 JOHANNA HARALDSSON (S):

Fru talman! Först och främst vill jag tacka Per Bolund för svaret. Det är viktigt både ur ett samhällsekonomiskt perspektiv och för de människor som har hamnat i den här situationen att regeringen tar frågan på stort allvar.

Du ska få utveckla svaret lite till, Per Bolund, men jag skulle även vilja fråga om regeringen tänker vidta åtgärder för att fler företagare ska kunna få skuldsanering. Även om man tidigare, i förarbetena till den lag vi har nu, har sagt att man skulle vara öppen för att fler företagare ska kunna få skuldsanering är det väldigt få som får det. Jag undrar därför om man planerar att komma med förslag som gör det lättare även för företagare att få skuldsanering.

Anf. 70 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag tackar Johanna Haraldsson för följdfrågan. Även detta är en viktig fråga, för vi vet att även många småföretagare – och till och med människor som har vilande företag eller egentligen inte själva ser sig som företagare – drabbas av den här typen av problem och hamnar i svåra skuldsättningssituationer.

Regeringen arbetar brett med frågan. Vi har en samverkan mellan Finansdepartementet, där jag arbetar med frågan, och Justitiedepartementet och justitieministern – och dessutom Näringsdepartementet, som är involverat när det gäller företagarnas del i detta. Vi jobbar bland annat med förebyggande åtgärder, för att förhindra att människor hamnar i överskuld-sättning. Där handlar det mycket om att till exempel förbättra informationen och öka kunskapen kring privatekonomi i skolan.

Vi jobbar också med att hantera situationen när människor hamnar i överskuld-sättning. Där har även kronofogden en aktiv roll och bedriver ett aktivt arbete, till exempel gentemot de myndigheter som tar in avgifter från hushållen och därmed i värsta fall kan bidra till överskuld-sättning. Det handlar även om just den fråga Johanna Haraldsson lyfter upp, nämligen hur man hjälper människor som har hamnat i skuldsättning. Där behöver vi bättre skuldsaneringsverktyg, och det jobbar regeringen med.

Arbetsgivaravgiften för unga

Anf. 71 ANNICKA ENGBLOM (M):

Fru talman! Min fråga riktar sig till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson. Egentligen är det en fråga från en ung man som sitter på läktaren och lyssnar på frågestunden i dag. Han skriver så här:

Hej, arbetsmarknadsministern! Jag heter Hampus, är 15 år och kommer från Karlshamn i Blekinge. Jag jobbar extra och säljer tidningar vid sidan av skolarbetet för att kunna utveckla min hobby och få möjlighet till det där lilla extra. Ni i regeringen pratar ju ofta om att ni vill sänka arbetslösheten, och särskilt bland unga. Den förra regeringen arbetade med detta genom att sänka arbetsgivaravgiften för alla under 26, men ni pratar om att höja arbetsgivaravgiften för alla under 26. Om en arbetsgivare får välja mellan mig eller någon som är äldre är valet enkelt. Hur tänker ni i regeringen att jag, som är på väg ut i arbetslivet, över huvud taget ska få en chans om ni fördubblar kostnaderna för mig?

Anf. 72 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Hej, Hampus! Det låter ju troligt att väldigt många fler ungdomar skulle få jobb om man sänkte arbetsgivaravgifterna för ungdomar och att man då skulle klara arbetslösheten för ungdomar. Det var nog det den gamla regeringen trodde skulle ske. Tyvärr visade det sig att det inte fungerar på det sättet. Detta gav väldigt liten effekt på arbetslösheten men ett väldigt stort hål i statsbudgeten.

Lite grann är det så att man som politiker har ansvar för skattebetalarnas pengar, och det är ett stort ansvar att använda pengarna på bästa möjliga sätt. En sänkt arbetsgivaravgift för ungdomar gav väldigt lite pang för pengarna, så att säga. Därför behöver vi titta på vad det är som hindrar arbetsgivare från att anställa ungdomar, och det har regeringen gjort. I nästa inlägg kommer jag att gå in på vad vi ska göra för att ungdomar ska få de jobben.

Anf. 73 ANNICKA ENGBLOM (M):

Fru talman! Jag tackar för svaret. När jag lyssnar på det svar arbetsmarknadsministern ger till Hampus uppe på läktaren funderar jag över vad som egentligen är pang för pengarna för den nya regeringen, när nu 350 000 nya jobb inte är det.

Både Hampus och jag bor i ett turismläm, i Blekinge, och Hampus funderar över vad nästa jobb ska bli. Han kanske vill växla upp nästa år, när han fyller 16, och ta ett jobb på en restaurang eller i en av de många turismverksamheter vi har i länet. Men han funderar i banorna att vi nu har ett nytt läge med en ny regering. Vi hade en politik som fungerade, men vi har inga som helst förslag från den nya regeringen. Den enda bubblaren vi har hört är detta med traineejobben, som ju har ett osäkert läge i dag.

Hampus har en avslutande fråga som jag tror att både han och jag är väldigt intresserade av svaret på. Har regeringen över huvud taget några förslag för att minska ungdomsarbetslösheten?

Anf. 74 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag delar ju inte uppfattningen att den gamla regeringen hade en politik som fungerade när det gäller ungdomsarbetslösheten. I så fall kanske Sverige inte hade varit i ett läge där vi får EU-stöd därför att vi ligger sämre till än andra länder just när det gäller att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Den politik som har bedrivits har alltså bevisligen inte fungerat. Den har dock bevisligen varit – och är – mycket dyr, vilket förhindrar att andra åtgärder sätts in.

När jag talar med arbetsgivare är de väldigt tydliga med att säga att det de behöver är personer som har rätt kompetens för att utföra de jobb som finns. Väldigt många ungdomar har i dag inte rätt kompetens, till exempel för att vi under flera års tid har haft en ökande andel som inte klarar gymnasieskolan. Det är en mycket allvarlig utveckling. Vi har under åren som gått också haft allt färre ungdomar som skaffar sig en yrkesutbildning, trots att vi har väldigt stora brister inom många yrken där det krävs en gymnasial yrkesutbildning. Här kommer regeringen att komma med konkreta åtgärder i närtid.

Alternativa arbetsförmedlare

Anf. 75 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Min fråga går också till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson – vi ser till att ha fart på dig i dag, arbetsmarknadsministern.

Jag hade egentligen en annan fråga, men när jag lyssnade på svaret till Désirée kände jag att jag nog vill att arbetsmarknadsministern utvecklar det där vidare. Du beskrev nämligen hur en hel bransch bestod av fuskare som hade lurat till sig pengar och inte var mycket att hänga i granen. Jag förstår att en del i det är en kritik mot den tidigare alliansregeringen och det sätt vi arbetade på, och den delen kan jag fullt ut förstå – det hör till det politiska samtalet att beskriva sina egna styrkor och andras svagheter.

Det som gjorde mig bekymrad är dock att det inom de områden som berör arbetsförmedling, coachning, matchning och allt det där finns oerhört många företag som har gjort ett helt fantastiskt arbete. Ja, det finns de som har fuskat och inte levererat det man ska, men hur ser arbetsmarknadsministern på de andra företagen?

Anf. 76 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tackar Annika Qarlsso för frågan. Antingen har jag uttryckt mig oklart eller så har Annika Qarlsso lyssnat dåligt. Jag inledde med att säga att det är regeringens och min uppfattning att det är bra att Arbetsförmedlingen samarbetar med privata och kompletterande aktörer. Det finns många som kan bidra till att vi bättre kan lyckas med att ge arbetslösa personer rätt insatser så att de matchas mot jobben. Det är ett bra sätt att arbeta. Det är min och regeringens uppfattning.

Likaså är det min uppfattning att det regelverk som riggades av den gamla regeringen när det gäller flera av de kompletterande aktörerna – såväl inom fas 3 som när det gäller lotsar och coacher – har varit riggade på ett naivt sätt. Det har gjort att oseriösa aktörer har kunnat sko sig och få skattepengar på ett sätt som inte är försvarbart. Man har också uppdagat kriminell verksamhet.

Brottsförebyggande rådet tittar nu på detta och kommer inom kort med en rapport, och då kommer vi att veta mer.

Anf. 77 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Jag tackar för svaret och för det förtydligande jag upplever att vi fick.

Ett bekymmer i detta har varit att det är Arbetsförmedlingen som har haft att utföra kontrollen. Jag vet att vi under resans gång har fått skärpa

kraven på Arbetsförmedlingen för att man bättre ska följa upp, göra utvärderingar och sälla ut dem som inte levererar det som ska levereras. Jag upplever att det har varit ett stort bekymmer för Arbetsförmedlingen att klara av den uppgiften, och då är vi återigen tillbaka till den andra frågan. Jag tror att det är viktigt att göra en bred och viktig översyn av Arbetsförmedlingens roll, uppdrag och funktion.

I dag sitter man nämligen på två stolar. Man är både myndighet och handläggare och ska alltså både ta myndighetsbeslutet och hjälpa den som är arbetssökande, men man är samtidigt upphandlare och kontrollant – och dessutom en egen utförare. I detta krockar uppdragen. Lite grann kopplat till den frågeställning du har fått vid ett par tidigare tillfällen, arbetsmarknadsministern, tror jag att det är viktigt att det den 15 april kommer ett positivt besked när det gäller den utredning riksdagen har beställt.

Anf. 78 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Låt mig får polemisera lite mot Annika Qarlsso. Kontroll behövs givetvis. Men när den gamla regeringen fördelade kontrollinsatserna lade man väldigt mycket energi på att kontrollera den arbetslöse och väldigt lite energi på att kontrollera de privata aktörerna.

Jag tror att det var en dålig balans i hur man lägger in kontrollåtgärder i förhållande till individen och de privata företagen. Det behövs kontroll i båda avseendena, men man måste också ha en viss balans och rim och reson i hur man sätter in kontrollinsatser.

Den gamla regeringen hade åtta år på sig och ledde Arbetsförmedlingen aktivt och med mycket detaljstyrning under dessa år. Resultatet av det var bedrövt. Myndigheten står nu inför stora problem och åtnjuter mycket lågt förtroende.

Att i detta läge kräva att en ny regering ska återuppta den gamla regeringens gamla utredning är knappast svaret på frågan.

Illojal konkurrens inom åkerinäringen

Anf. 79 SUZANNE SVENSSON (S):

Fru talman! Min fråga handlar om social dumpning inom transportområdet och går till statsrådet Anna Johansson.

I dag utsätts seriösa aktörer inom åkeribranschen för osund konkurrens från oseriösa aktörer inom näringen genom att dessa anlitar falska egenföretagare med F-skattsedel eller förare från utländska bemanningsföretag där man reducerar lönen med upp till 80 procent. Det handlar alltså om ren lönedumpning.

Det gör det svårt för seriösa åkerier att överleva, och vi får ständigt rapporter om hur chaufförer bor i sina bilar och lagar sin mat vid vägkanten. Det värsta exempel jag har hört är att man har levt under sådana omständigheter i tre månader.

Hur tänker statsrådet fortsätta arbetet med att stävja social dumpning inom åkeribranschen?

Anf. 80 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tackar Suzanne Svensson för frågan. Detta är en av de frågor som regeringen prioriterar. Det berör mitt ansvarsområde, men det berör i minst lika stor utsträckning Ylva Johanssons ansvarsområde, förhållandena på arbetsmarknaden.

Tyvärr är inte transportbranschen den enda bransch som drabbas av illojal konkurrens och tendenser till social dumpning.

Ett grundläggande svar på frågan är att vi måste se till att den fria konkurrensen inom EU inte sker på bekostnad av hänsyn till människor och miljö.

Jag har vid flera tillfällen lyft upp frågor om de svårigheter som finns inom transportbranschen, såväl med EU-parlamentariker som på ministerråd och i kontakter med den nya kommissionären på detta område, Violeta Bulc. Jag har lyft upp just problemen med social dumpning på transportområdet och den illojala konkurrensen som ett stort problem som EU behöver arbeta mer effektivt med.

Anf. 81 SUZANNE SVENSSON (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Precis som statsrådet säger är det inte bara inom åkerinäringen som social dumpning breder ut sig. Vi ser samma sak inom flyget, med mycket kreativa lösningar. Man bor i ett land, är anställd i ett annat och får lönen från ett tredje. Man pressar löner och villkor även inom flyget. Detta drabbar också dem som är anställda i svenska bolag eftersom dessa bolag pressas hårt av den osunda konkurrensen.

Hur tänker statsrådet jobba med denna fråga?

Anf. 82 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tackar Suzanne Svensson för följdfrågan. På vägsidan har detta varit ett känt problem under en längre tid medan man nog får säga att det är ett relativt nytt problem i flygbranschen, åtminstone i denna omfattning.

Vi har lyft upp problemen med illojal konkurrens, regelshopping, kreativa anställningsupplägg och så vidare i våra kontakter med de aktörer som finns inom EU på detta område.

Parallellt med detta behöver vi, framför allt vad gäller vägtransporter, bevaka att de åtgärder vi har vidtagit mot olaglig cabotageverksamhet och annat där det ges möjlighet att ta ut sanktionsavgifter verkligen efterlevs. Vi måste också vara beredda att vidta ytterligare åtgärder för att få ordning och reda i transportbranschen och på arbetsmarknaden i stort i Sverige och i EU.

Premiepensionssystemet

Anf. 83 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Per Bolund.

Det är väl bekant att flera partier och även några pensionärsorganisationer är negativa till systemet med premiepensioner – detta trots att Pensionsmyndigheten visar att framför allt våra unga beräknas få upp till 2 000

kronor mer per månad i pension vid den avkastning vi hittills sett historiskt.

Hur ser statsrådet Bolund på det svenska premiepensionssystemet? Kommer statsrådet att verka för att premiepensionssystemet behålls i det svenska pensionssystemet?

Anf. 84 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag tackar Lars-Arne Staxäng för den viktiga frågan. Det grundläggande för regeringen är att värna stabiliteten i det svenska pensionssystemet. Vi är glada över att det finns en sådan bred samsyn i stora delar av politiken och att det finns en pensionsgrupp som arbetar tillsammans för att skapa stabilitet och långsiktighet i pensionsvillkoren för både dagens och framtidens pensionärer. Det är ett samarbete och en samverkan som vi tycker är värd att värna på alla sätt.

Vi är glada att Pensionsgruppen har fört en diskussion om och tagit ställning till premiepensionssystemet och lämnat ett förslag om att det ska göras en översyn av premiepensionssystemet.

Denna översyn arbetar regeringen för närvarande med. Vi kommer också att tillsätta en utredning som ser på hur man ska förvalta det svenska premiepensionssystemet och göra så att det blir ännu mer välfungerande i framtiden.

Några planer på att lägga ned premiepensionssystemet arbetar regeringen inte med, utan vi arbetar med att förvalta det uppdrag vi har fått från Pensionsgruppen.

Anf. 85 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag tror att det var viktigt att finansmarknadsministern faktiskt uttalade detta eftersom det förs diskussioner i pensionärsorganisationer och i en del partier, och LO har haft frågan på sina agenda.

Vi ska värna premiepensioner som ett viktigt ben i det svenska pensionssystemet, för just detta ben kan ge mer och bättre pensioner till framför allt våra barn och barnbarn.

Jag tackar Per Bolund för svaret. Jag tror att det var ett viktigt uttalande.

Anf. 86 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag tackar Lars-Arne Staxäng för synpunkterna. Det är viktigt att det finns en så bred samsyn som möjligt om pensionssystemet, och här kommer ju även premiepensionen in.

Jag är glad över att Pensionsgruppen har sett att det behöver göras justeringar av premiepensionssystemet. Det har varit problem och svårigheter med till exempel alltför höga avgiftsnivåer, vilket har gjort att en stor del av pensionen riskerar att gå förlorad under resans gång, innan den som betalar in avgifterna går i pension. Ett sådant system tycker vi såklart inte är välfungerande eller bra.

Här har Pensionsmyndigheten redan gjort ett arbete för att försöka justera och få ned avgiftsnivåerna så att de blir mer rimliga.

Det finns också en diskussion om storleken på premiepensionssystemet och hur många fonder det ska finnas möjlighet att välja mellan. Det handlar också om att skapa en större enkelhet för oss användare.

Det är precis dessa frågor vi arbetar med, och vi kommer att tillsätta en utredning som förvaltar Pensionsgruppens beslut framåt.

Näringsministerns uttalande om företagares exportvilja

Anf. 87 OLOF LAVESSON (M):

Fru talman! För mig är varje företagare en hjälte. Det är någon som tror på en idé och utvecklar den och genom sin kraft och sitt engagemang bidrar till vårt lands utveckling och till sin egen och andras försörjning.

Vi behöver ett företagsamt Sverige. Vi behöver fler företagare i Sverige. Vi behöver det i alla åldersgrupper.

Vi var därför många som blev omåttligt förvånade när vi tog del av näringsministerns uttalande häromdagen i småföretagartidningen Driva Eget: "Flera av de här företagen som är medelstora, som har äldre ägare, är lite rädda för att gå på export därför att de inte kan språket så bra. De kanske inte har så bra utbildning så de vågar inte riktigt ta in en högskoleutbildad mer i personalstyrkan."

Det är troligen ett av de mer fördomsfulla uttalanden som har kommit från en näringsminister på väldigt lång tid. Det är dessutom svårt att se som något annat än en förolämpning mot alla dem som är med och bygger vårt land.

Min fråga till näringsministern är enkel: Vad menade näringsministern egentligen?

Anf. 88 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar Olof Lavesson för möjligheten att svara på denna fråga. Jag ställer upp på många intervjuer, och varenda mening blir inte briljant. Jag kommer säkert också i fortsättningen att göra intervjuer där en och annan mening inte blir exakt som jag hade tänkt mig. Jag tackar därför för möjligheten att reda ut detta.

Det jag försökte visa i diskussionen var att alltför få små och medelstora företag går på export i dag; jag tror att det är omkring 14–15 procent.

Jag har besökt många av dem, och de anger flera olika orsaker till att de inte går på export. Vissa har sina kunder enbart i Sverige och känner sig nöjda med det. Andra känner att de inte får tag i tillräckligt med kapital för att göra de investeringar som krävs för att gå på export.

Några som jag har träffat har påpekat att de inte känner sig riktigt bekväma när de ska ut på marknader där de inte behärskar språket.

Det var en lite anekdotisk evidens i det resonemanget som inte föll så väl ut. Men jag tror att vi är överens om att vi ska få fler små och medelstora företag att gå på export.

Anf. 89 OLOF LAVESSON (M):

Fru talman! Jag tackar för svaret och försöket att utveckla det. Jag kan däremot inte säga att jag är alldeles nöjd med svaret.

Uttalandena är problematiska ur två perspektiv. Det ena är att de möjligen baserar sig på anekdoter men framför allt på fördomar. Det andra är att de bortser från den kompetens våra äldre bidrar med som företagare,

ofta inom konsultverksamhet där erfarenheter och kompetens är väldigt eftertraktade.

Vi har i dag över 70 000 äldre företagare i Sverige. Bland dem som är mellan 65 och 75 år och sysselsatta är fyra av tio egenföretagare – i ett läge där vi samtidigt har en viktig debatt om vikten av att arbeta längre och att kunna ställa om. I det sammanhanget är dessa 70 000 äldre företagare hjältar.

Jag är inte helt säker på att det blev så mycket tydligare. Jag kan bara beklaga näringsministerns uttalanden och hoppas att de inte speglar regeringens uppfattning om äldre företagare.

Det hade varit betydligt bättre om näringsministern i stället hade aviserat ett antal reformer eller förslag för att locka fler äldre personer att vilja ta steget ut i eget företagande. Men jag ger näringsministern chansen att berätta vilka förslag som kommer i dag i stället.

Anf. 90 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Fru talman! I mitt svar försökte jag säga att varenda mening inte blir briljant. När man gör undersökningar om varför företag inte går på export säger var tionde företagare fortfarande att en av anledningarna är språkfrågan. Det är inte helt oväsentligt att en del företagare inte känner sig bekväma med språket när de vill gå på export.

Sveriges Ingenjörer gjorde en undersökning för några år sedan. De har ett projekt i Jönköping där de studerar vad som händer med små och medelstora företag som exempelvis tar in ingenjörer. Alla företag har inte den typen av kompetens i sina bolag, men det blir ett väldigt uppsving för möjligheten till expansion och utveckling när små och medelstora företag tar in en annan kompetens än de haft tidigare.

Jag tror att vi ska fokusera debatten i Sverige på vilka hinder som finns för små och medelstora företag att våga gå på export samt på insatser för att underlätta arbetet. Jag hoppas att vi kan fortsätta att diskutera detta här i kammaren.

Anf. 91 TREDJE VICE TALMANNEN:

Det var dagens sista fråga. Jag tackar statsråden för deltagandet i frågestunden.

§ 6 (forts. från § 4) Arbetsmarknadspolitik (forts. AU5)

Anf. 92 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är intressant att arbetsmarknadsministern, i den frågestund som precis avslutades, fortsatte på ungefär samma tema som Serkan Köse. Man säger nej till allt som Alliansen bidrog med under tidigare år för att hålla emot den jättestora krisen. Vi har faktiskt en av Europas bästa ekonomier.

Det värsta, Serkan Köse, är att ni socialdemokrater sänker människors livbåtar – symboliskt – och sedan inte ens erbjuder en livboj. Ni säger nej till etableringslotsar, nej till jobbcoacher, nej till RUT- och ROT-tjänster,

nej till sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar och nej till fas 3 – nej, nej, nej.

Men vad är ni för? Ni pratar om råd, innovation och utbildning, men det är självfallet saker som samhället, staten och Sverige ska satsa på. Vad har ni för åtgärder?

Vi har prövat olika saker, och vi har sagt att om vi tycker att något inte faller väl ut är vi beredda att avsluta det. Risken med Socialdemokraterna i spetsen för regeringen är att det inte blir någonting nytt rent konkret.

Nu skulle jag vilja att Serkan Köse i den sista replikrundan ger svar på två frågor som jag tycker är jätteviktiga.

Vad avser ni att göra för människor som står långt från arbetsmarknaden? Det är för det första personer med funktionsnedsättning, som inte längre ska få finnas i fas 3. Vad blir alternativet till fas 3? Det gäller även långtidssjuka. För det andra är det personer med invandrarbakgrund – alla nya som nu kommer i stora flyktingströmmar. Vad är alternativet? Beskriv vad ni vill göra!

Anf. 93 SERKAN KÖSE (S) replik:

Fru talman! Jag tackar Désirée Pethrus för frågan.

Det vi har sagt nej till är alla ineffektiva åtgärder som den förra regeringen genomförde, för vi har kunnat konstatera att de inte har lett till att människor har kunnat ta de jobb som finns.

I mitt anförande nämnde jag lotssystemet, som ni var så stolta över. För 13,2 miljoner har *ett* jobb skapats. Det är en ineffektiv arbetsmarknadsåtgärd.

Jag talade om nedsättningen av socialavgifter för unga och relaterade till Handelsanställdas förbunds rapport, som visar att det är en dyr åtgärd som inte har lett till att fler anställts inom den branschen.

På område efter område har jag kunnat konstatera att den politik som tidigare förts har varit misslyckad; den har inte funkat. Detta är tydligt.

Varför ska vi fortsätta med ineffektiva åtgärder när vi kan vända på det hela och – som jag nämnde – använda 18 miljarder till arbetsmarknadspolitiska program, till yrkeshögskolan och till att stärka ungdomar så att de kan få gymnasiekompetens och bli anställbara och matchningsbara på arbetsmarknaden? Detta är skillnaden mellan vår och er politik.

En del av den förra regeringens arbetslinje handlade mycket om skattesubventioner för att öka andelen lågkvalificerade jobb. Vårt syfte är att stärka människor så att de också kan ta de högkvalificerade jobben.

I dag i Sverige är det mycket diskussion om hur vi ska stimulera lågproduktiva branscher i stället för att tala om hur vi ska öka Sveriges konkurrenskraft och se till att fler människor kan ta högkvalificerade jobb.

Detta är den tydliga skillnaden mellan vår och er politik.

Anf. 94 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Serkan Köse! Socialdemokratisk arbetsmarknadspolitik är en mängd höga målsättningar och högtravande ambitioner. Man ska bland annat ha lägst arbetslöshet i EU 2020.

Ni har haft åtta år på er i opposition att forma en politik och ta fram färdiga förslag om hur dessa jobb ska skapas. Men det kommer ingenting!

Det kommer inga förslag eller propositioner, bara höga målsättningar och högrärande ambitioner.

Det är inte bara dagens arbetslöshet ni ska sänka till EU:s lägsta, Serkan Köse. Också hundratusentals nya människor, enligt Migrationsverkets prognos, ska ha jobb till 2020. De finns inte i Sverige i dag.

Hur ska ni kunna göra detta utan att ha en politik över huvud taget? Snälla Serkan Köse, förklara det för mig, för jag förstår inte. Hur – inte att eller om – ska ni komma till rätta med arbetslösheten och få ned den till EU:s lägsta till 2020? Vi vill gärna veta det.

Anf. 95 SERKAN KÖSE (S) replik:

Fru talman! Jag vet inte om Sven-Olof Sällström lyssnade på mitt anförande. Jag var väldigt tydlig med hur vi ska få en fungerande jobbpolitik och vad som krävs för det.

Jag nämnde tydliga investeringar för framtiden, ökad efterfrågan på arbetskraft och utbildning för rätt kompetens. Men som arbetsmarknadsministern nämnde måste vi komma ihåg att det inte är arbetsmarknadspolitiken som skapar jobb, utan det är en helhet med satsningar på infrastruktur, järnvägsunderhåll, skolan, välfärden med mera. Det är ett batteri av åtgärder som behöver sättas in för att vi ska få fler människor i arbete och se till att Sverige flyttar fram sin position.

Du säger att vi socialdemokrater inte har några förslag och inte har någon arbetsmarknadspolitik. Det var ni som tillsammans med Alliansen röstade ned alla våra förslag. Det vore intressant att höra från Sverigedemokraterna och Sven-Olof Sällström: Vad har Sverigedemokraterna för arbetsmarknadspolitik? Under de åtta år som ni har styrt tillsammans med Alliansen har ni varit ett stödparti till Alliansen, ett stödparti som tillsammans med Alliansen har röstat för arbetarfientliga förslag. Låt mig ta några exempel.

Sverigedemokraterna röstade emot att ge arbetstagare skatteavdrag för sin fackföreningsavgift. Sverigedemokraterna röstade för att arbetsgivare enklare ska kunna göra sig av med anställda genom att öka undantagen i LAS. Ni har röstat emot nollvision för dödsolyckor i arbetslivet. Samtidigt har ni velat behålla fas 3, och ni har också sagt nej till höjd a-kassa.

Anf. 96 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Den budget som ni inte fick igenom, Serkan Köse, innehöll inga som helst förslag på hur arbetslösheten i Sverige ska komma ned. Det fanns ett förslag om traineejobb. Det har fortfarande inte förverkligats, och det har inte kommit någon proposition. Sedan fanns det lite andra förslag, som 90-dagarsgarantin. Men i övrigt fanns det ingenting.

Det du räknade upp – infrastrukturens satsningar och mer utgifter i offentlig sektor – innehåller inga jobb i näringslivet, inga jobb hos privata företag, inga jobb i exportindustrin utan bara offentliga utgifter. Hur ska ni finansiera det? Gör ni det med höjda skatter? Vem ska betala de skatterna?

För varje jobb ni skapar i offentlig sektor måste ni skapa mer än ett jobb i privat sektor, för att finansiera det. Hur ska det gå till? Ni har inga förslag över huvud taget – ingenting!

Vi kan ta ett förslag som ni hade i den budget som vi fällde: traineejobben, att man ska tvinga arbetslösa ungdomar som inte vill jobba i välfärdssektorn in i ett välfärdsjobb. Jag vet inte om ni har jobbat i en verksamhet där det finns praktikanter som inte vill vara där? Har ni provat det? Har ni sett hur arbetskrävande det är? Varför är det så svårt att få praktikplatser på många arbetsplatser i Sverige? Jo, därför att det är oerhört arbetskrävande. Verksamheter som redan går på knä, som inte klarar av sin verksamhet, som inte har personalresurser för att klara sin verksamhet i dag, ska ta hand om även er arbetsmarknadspolitik och er 90-dagarsgaranti. Hur ska det gå till? Det är fullständigt ogenomtänkt!

Sedan lägger ni ned. Ni lägger ned utredningen, så det blir ingen fortsatt utredning om Arbetsförmedlingen – det har vi hört. Men det var ju inte bara lotsarna som fallerade inom Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen är den myndighet som har i särklass minst förtroende hos svenska folket. Men den ska ni inte utreda, utan ni vet redan vad som ska genomföras.

Det är skrämmande! Ni har ingen politik på området!

Hur ska ni skapa privata jobb? Nu pratar vi inte om skattefinansierade jobb, för det vet jag att ni är experter på att skapa. Men hur skapar ni privata jobb?

Anf. 97 SERKAN KÖSE (S) replik:

Fru talman! Ni är lika mycket ansvariga för Arbetsförmedlingen som den förra regeringen, Sven-Olof Sällström, för ni satt i åtta år tillsammans med dem och genomförde alla de här förslagen. Ni är lika mycket ansvariga. Du kan inte stå här och ducka och skylla på oss som försöker rätta till de misstag som ni tillsammans med Alliansen bidrog med när det gäller Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadspolitiken.

Vad gäller traineejobben och jobben inom välfärden vet jag inte riktigt om du har förstått vad det handlar om. Det handlar om att för det första höja kvaliteten i välfärden, för det andra trygga den framtida kompetensförsörjningen och för det tredje minska ungdomsarbetslösheten.

Personalen och deras kompetens är avgörande för kvaliteten i välfärden. I dag lever många som arbetar inom äldreomsorgen med att det är hårt pressat arbete där tiden sällan räcker till, och det påverkar också omsorgen om de äldre.

Det finns ett rekryteringsbehov inom äldreomsorgen. Det kommer att öka under de närmaste åren. Man har bland annat räknat fram att det till 2020 kommer att behövas 150 000 personer till välfärdssektorn. Om vi kan rusta ungdomarna och se till att rekrytera dessa ungdomar till välfärdsjobben, är inte 150 000 jobb något att räkna med, Sven-Olof Sällström? Det visar er syn på välfärden. Men det kan vi ta en diskussion om en annan gång.

Anf. 98 MARCO VENEGAS (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i dess helhet.

I ett antal motioner föreslås att man ska konkurrensutsätta Arbetsförmedlingens verksamhet. Arbetsmarknadsutskottet framhåller att arbetsmarknadspolitiken i första hand bör styras via den offentliga Arbetsförmedlingen. Samtidigt påpekas att det i en modern

arbetsmarknadspolitik kan finnas utrymme för alternativa insatser från kompletterande aktörer.

Fru talman! Miljöpartiet vill ha en effektiv arbetsförmedling som är till för alla som behöver dess tjänster. Arbetsförmedlingen är i stort behov av modernisering och bör i högre grad inrikta sig på medborgarnas behov och utförarnas resultat.

Förnyelse av Arbetsförmedlingen är ett långsiktigt arbete som redan har påbörjats av regeringen i samarbete med myndigheten. Förnyelsen innefattar både tjänster och metoder, som intern styrning för att förbättra kund- och samhällsnyttan samt återskapande av ett gott förtroende.

Regeringen vill åtgärda tidigare uppmärksammade brister inom Arbetsförmedlingen och utveckla den till en professionell matchningsexpert, så att medborgarna som vänder sig till Arbetsförmedlingen ska få den hjälp de behöver.

Det är oerhört viktigt att Arbetsförmedlingen jobbar hårt för att återskapa förtroendet, ett förtroende som har fått ordentligt med kritik efter avslöjandet om etableringslotssystemet. Det har inte varit en trevlig läsning i massmedierna. Skarpa ord som organiserad ekonomisk brottslighet, hot, utpressning, mutor och kriminell verksamhet är inte lätta att smälta när man tänker på att etableringslotssystemet skulle vara en hjälpande hand till nyanlända att komma in på arbetsmarknaden.

Fru talman! Att oseriösa privata aktörer har utnyttjat etableringslotssystemet maximalt med en minimal effektivitet i anskaffandet av jobb till nyanlända är bedrövligt. Med andra ord: Det är ett groteskt slöseri med skattemedel. Men det är klart att det också fanns seriösa aktörer som gjorde sitt bästa av de uppdrag som de fick.

Att ungdomar etablerar sig på arbetsmarknaden är mycket viktigt för ett välfungerande samhälle. Ungdomar är en grupp som drabbas hårt av arbetslöshet, i synnerhet de ungdomar som saknar fullständig gymnasiekompetens, är födda utomlands eller har en funktionsnedsättning som gör att arbetsförmågan är nedsatt. De möter en svår arbetsmarknad.

Bland de ungdomar som är födda utomlands finns en grupp som inte uppmärksammas så ofta, nämligen ensamstående flyktingbarn. De flesta är mellan 14 och 17 år gamla och har varierande skolbakgrund. De flesta hinner inte komplettera sina studier inom den vanliga studiegången. När de blir 20 år och fortfarande saknar en del av sin gymnasiekompetens blir det svårt eller nästan omöjligt för dem att skaffa betyg till nästa steg. I de flesta fall saknar de här ungdomarna inte motivation för att läsa vidare eller jobba, men den formella kompetensen blir ett hinder i deras utveckling.

Viktigt är att skapa och ge ungdomarna förutsättningar att lyckas. Detta gäller faktiskt alla grupper som har svårt att träda in på arbetsmarknaden.

Fru talman! Miljöpartiet anser att sociala företag är ett viktigt inslag i arbetsmarknadspolitiken. Sociala företag kan vara en väg som underlättar inträdet i arbetslivet för de människor som har svårt att konkurrera på den öppna arbetsmarknaden.

Jag uppskattar verkligen att arbetsmarknadsminister Ylva Johansson har uttalat att hon gärna ser att arbetsintegrerande sociala företag får en ökad roll när det gäller att ge dem som står längst från arbetsmarknaden en väg tillbaka.

Fru talman! Till sist vill jag säga att alla människor som vill och kan arbeta ska få denna möjlighet och därmed ges en chans att ge hundra procent av sin egen kapacitet.

Anf. 99 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Fru talman! Det var intressant att höra Marco Venegas anförande. Jag skulle gärna gå vidare och fråga hur Miljöpartiet ser på Arbetsförmedlingen och reformeringen av den.

Det är ingen hemlighet att Centerpartiet under lång tid har kritiserat de systemfel som vi har sett och som gör att vi behöver förändra och reformera Arbetsförmedlingen.

Vi har tittat mycket på hur man har jobbat med detta i Australien. Där har man delat på sådana uppdrag som fortfarande är sammanblandade här i Sverige. Vi kan se att den person på Arbetsförmedlingen som tar myndighetsbeslut – om rättigheter man har, underlag för a-kassa och så vidare – samtidigt är den som ska bygga upp relationerna och vara den som matchar människor till arbeten. Vi i Centerpartiet anser att det är två uppdrag som inte samma person ska ha.

Det finns andra delar som vi anser är ett bekymmer att de hamnar på samma person. Det gäller upphandlingen. Som det ser ut i dag är det Arbetsförmedlingen som upphandlar och har en skyldighet att följa upp, kontrollera och utvärdera att detta sköts ordentligt och att inte någon fuskar till sig resurser och liknande. Det har man inte lyckats fullt ut med. Samtidigt är man utförare av samma verksamhet som man konkurrensutsätter. Det är inte helt bra ur ett trovärdighetsperspektiv.

I den australiska modellen har man delat på dessa uppdrag. Det är inte samma person eller samma myndighet som har ansvaret för dessa två uppdrag.

Under förra mandatperioden hade jag vid flera tillfällen nöjet att tillsammans med tredje vice talmannen, Marco Venegas partikamrat, ordna seminarier just för att Centerpartiet och Miljöpartiet stod mycket nära varandra i denna fråga. Var står Miljöpartiet i frågan om Arbetsförmedlingen i dag?

Anf. 100 MARCO VENEGAS (MP) replik:

Fru talman! Tyvärr var jag inte riksdagsledamot under den förra mandatperioden. Därför vet jag inte hur diskussionen gick då.

Men Miljöpartiet har haft kritiska synpunkter på Arbetsförmedlingen just när det gäller effektiviteten och att Arbetsförmedlingen ska kunna vara den myndighet som kan matcha lediga jobb till arbetssökande och så vidare.

Jag har tyvärr inte heller tagit reda på så mycket om Australiens modell. Därför har jag svårt att uttala mig om detta i dag. Men jag kommer att återkomma till den frågan när jag har läst om den australiska modellen.

Av erfarenhet vet jag att det inte är så lätt att överföra ett projekt eller ett system från ett land till ett annat. Förutsättningarna kan vara så olika att det inte är säkert att det skulle kunna fungera här precis som i Australien.

Anf. 101 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Fru talman! Det var egentligen inte den australiska modellen som jag frågade om. Däremot upplevde jag att Miljöpartiet stod mycket nära Centerpartiet i ställningstagandet att vi behöver göra en grundlig översyn för att kunna reformera Arbetsförmedlingen kraftfullt.

Det som har hänt sedan Miljöpartiet satte sig i regeringsställning tillsammans med Socialdemokraterna är att man har valt att lägga ned den utredning och breda översyn som är en förutsättning för att kunna göra några större förändringar över huvud taget.

Efter att vi gjorde tillkännagivandet den 12 februari har man inte så här långt, av det jag hörde från arbetsmarknadsministern på frågestunden för en liten stund sedan, övertygat i korridorerna om behovet av att faktiskt göra det, just för att det är en förutsättning för att göra en större förändring av Arbetsförmedlingen.

Det är därför som jag har funderat på om Miljöpartiet har ändrat ståndpunkt och inte längre har någon kritik mot myndighetsstrukturen och mot det sätt man arbetar på.

Jag kan instämma i att det aldrig går att ta en modell rakt av och föra in den i ett annat land. När det gäller Australien och Sverige finns det, förutom att det är väldigt många mil mellan länderna, olika myndighetsstrukturer i dessa länder. Därför är det klart att det måste överföras till svenska villkor.

Man kan också titta på länder på närmare håll. Tyskland har gjort en stor förändring utifrån att det har varit stark kritik mot den statliga arbetsförmedlingen. Förtroendet för den var litet, och den uppfyllde inte de krav som man kan ställa med tanke på alla de resurser som sätts in i den verksamheten. I Storbritannien har man också gjort förändringar och valt ett annat alternativ. Dessa länder har valt olika vägar utifrån de nationella perspektiven, och det är klart att det måste vara likadant i Sverige.

Men frågan är om Miljöpartiet driver på i sin regeringsposition för att se till att den breda översynen verkligen blir av och inte kollras bort av arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Anf. 102 MARCO VENEGAS (MP) replik:

Fru talman! Miljöpartiet regerar i dag landet tillsammans med Socialdemokraterna och med inflytande och stöd från Vänsterpartiet. Politiken i dag förs utifrån det som man har kommit överens om i regeringsförklaringen. Det tycker jag duger som ett svar till Annika Qarlsson.

Anf. 103 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Vi hörde Marco Venegas här tala inte minst om ungdomar som befinner sig utanför arbetsmarknaden, även nyanlända ungdomar. Jag tänkte upprepa några av de frågor som jag ställde till Socialdemokraterna tidigare.

När det gäller just ungdomar har det gjorts stora satsningar, inte minst för att sänka kostnaderna för företag som anställer unga samtidigt som det inte påverkar lönerna. Det handlar om de kraftigt reducerade arbetsgivaravgifterna för unga. Enligt den alliansbudget som riksdagen fattade beslut om ska dessa arbetsgivaravgifter sänkas ytterligare under 2015, men det har ännu inte genomförts av regeringen. Dessutom har

regeringen utlovat att man direkt efter detta ska göra chockhöjningar som procentuellt sett är större än dessa sänkningar.

Detta påverkar de ungdomar som står utanför arbetsmarknaden, och även de ungdomar som är nyanlända.

Om vi vill göra stora insatser för att ungdomar, oavsett var de är födda och uppväxta, ska få arbete – det tror jag att både du och jag vill – undrar jag: Hur vill Marco Venegas göra detta, och på vilket sätt kan chockhöjda arbetsgivaravgifter för unga bidra till att fler får jobb? Vi vet också att personer som nyligen har kommit hit har ännu högre trösklar in på arbetsmarknaden. I min värld innebär det att färre får jobb.

Anf. 104 MARCO VENEGAS (MP) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Christian Holm!

Det är väldigt viktigt att rusta ungdomarna för att de ska få en anställning, så att de blir anställbara på arbetsmarknaden.

Det finns i dag många som säger att nedsättningen av socialavgifterna för ungdomar inte har varit så framgångsrik.

Politik handlar mycket om prioriteringar. Det var därför som jag tog upp detta med ensamkommande flyktingbarn. De har en väldigt lång väg att gå för att skaffa sig utbildning och för att de ska bli anställbara.

När resurserna inte är oändliga måste vi någonstans prioritera. En prioritering bör vara att vi ska hjälpa de ungdomar som befinner sig längre från arbetsmarknaden.

Jag lyssnade noga på arbetsmarknadsministern. Hon sa att regeringen snart kommer med konkreta förslag till hur man ska agera när det gäller ungdomsarbetslösheten och arbetslösheten över huvud taget.

Anf. 105 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Det är självklart att resurserna alltid är begränsade. Man måste prioritera, men här är det fråga om att kostnaderna för att anställa unga ökar och slår direkt mot gruppen unga. Sedan finns det branscher där det jobbar fler unga. Miljöpartiet var ju med och bidrog till att restaurangmomsen blev kvar. Även där hade man ambitionen att åstadkomma en dubblering, men så blev inte fallet. Det tackar vi alldeles särskilt för.

Vi diskuterade tidigare RUT- och ROT-avdragen, framför allt RUT. Det är också en sektor där vi ser att inte minst personer långt ifrån arbetsmarknaden och personer som relativt nyligen har kommit till Sverige har fått arbete.

Nu finns det ju inget förslag från regeringen om att avskaffa RUT. Dock föreslår man en hel del begränsningar, och man har stöd från vissa partier som tycker att RUT är en styggelse. Signalen som man sänder blir alltså lite negativ.

Det som går som en röd tråd genom de politiska förslagen är att RUT ska avskaffas eller att kostnaderna ska chockhöjas. Åtminstone har man en negativ syn på allt det som ändå har varit med och bidragit till att ungdomar har fått jobb i större omfattning. Sedan kan man alltid diskutera exakt hur effektiv varje åtgärd är, men man kan konstatera att det är ganska många som har fått jobb via RUT.

Även om arbetsgivaravgiften är halverad är det ändå en avgift. Skillnaden är att om den är dubbelt så hög får man inte något jobb, och

staten får då inte in några pengar. Det är bättre att få in en halv arbetsgivaravgift och fler som arbetar än ingenting.

Jag ställer mig fortsatt frågande till hur man från regeringen ska skapa jobb.

Anf. 106 MARCO VENEGAS (MP) replik:

Fru talman! Det är klart att det finns en hel del som grundar sig på den politik som Alliansen förde. Det var mycket som var positivt på många sätt, men vi undrar om man ska fortsätta att subventionera även de ungdomar som redan har en anställning. Jag tycker att det är en lite konstig politik.

Jag vill återigen påpeka att resurserna är begränsade, så därför måste man prioritera. Den nya regeringen gör, precis som Alliansen gjorde, sina prioriteringar.

Anf. 107 DÉSIREE PETHRUS (KD) replik:

Fru talman! Miljöpartiet, har ni hamnat i dåligt sällskap i regeringen? Socialdemokraterna är ett betongparti medan Miljöpartiet är ett maskrosparti som klarar sig och överlever under svåra förhållanden.

Då vill jag relatera till två kategorier som har det tufft att klara sig på arbetsmarknaden. Den ena är personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, och den andra är småföretagare.

Jag fick inget svar från Socialdemokraterna, men jag kan kanske få ett svar från Marco Venegas. Det gäller de sociala företagen som du också tog upp i ditt anförande. Jag tror att vi är överens om hur viktiga de är, framför allt för dem som har haft det lite tufft. Sociala företag är ofta en brygga in i arbetslivet.

Ni vill ta bort fas 3. Men hur tänker Miljöpartiet när det gäller långtidssjukskrivna och personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden? Vad vill Miljöpartiet ersätta fas 3 med? Var ska de utsatta personerna få hjälp?

Anf. 108 MARCO VENEGAS (MP) replik:

Fru talman! Jag sade i mitt anförande att Miljöpartiet tycker att sociala företag är ett väldigt viktigt inslag i arbetsmarknadspolitiken.

Det som egentligen är intressant är att namnet spelar mindre roll. Det intressanta är att de personer som har funktionshinder eller som på ett eller annat sätt har lite längre till arbetsmarknaden ska kunna jobba inom sociala företag.

Hur regeringen sedan tänker ändra förutsättningarna vet jag inte just nu. Men detaljerna kommer att presenteras snart. Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson har redan deklarerat att sociala företag är väldigt viktiga. De kommer att spela en större roll i arbetsmarknadspolitiken.

Anf. 109 DÉSIREE PETHRUS (KD) replik:

Fru talman! Då får vi hoppas att det kommer kraftiga satsningar på sociala företag och på stöd till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Jag hoppas verkligen att Miljöpartiet är med och driver på i dessa frågor.

Den andra frågan som jag skulle vilja ta upp är småföretagarna. Jag uppfattar att Socialdemokraterna av tradition har stått upp för de stora industrierna och de stora företagen. Men Miljöpartiet kanske vurmar lite mer för småföretagare.

Vi alla som har varit ute och besökt småföretag har mötts av att sänkta arbetsgivaravgifter för unga har en viktig funktion. Från Handelsanställda har man sagt att det kanske inte ger så många nya jobb, men det kan ha gjort att många företagare inte har behövt lägga ned och gå i konkurs. Går småföretag i konkurs därför att de har så små marginaler – de har anställt ungdomar och använt de incitament som vi tycker är bra – försvinner ju jobb för ungdomar, och småföretag försvinner. Det blir liksom en dubbelloser-funktion.

När det gäller RUT och ROT vill ni halvera möjligheten att göra avdrag. Det innebär att många småföretagare kommer att få lägga ned inom den branschen. Det påverkar personer med invandrabakgrund som kanske har svårt med svenska språket och som har fått jobb i RUT- eller ROT-branschen. Det oroar mig.

Det är inte så att vi bara tycker att det är roligt med sänkta skatter, utan vi har tänkt att ROT och RUT måste finnas som en viktig sektor för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och personer som har svårt med svenska språket.

Vad vill Miljöpartiet göra för småföretagare och för ungdomar och personer med invandrabakgrund och deras möjligheter på arbetsmarknaden?

Anf. 110 MARCO VENEGAS (MP) replik:

Fru talman! Désirée Pethrus ställde tre frågor, och de var ganska omfattande. Jag börjar med sociala företag. Jag kan lugna Désirée Pethrus med att säga att jag är en stor anhängare av sociala företag. Jag tycker att de fyller en viktig funktion i samhället, speciellt för människor som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Det är viktigt att människor kan gå till arbetet och ge hundra procent av den kapacitet de har antingen det är fråga om åtta timmar i veckan eller 30 timmar i veckan. Jag kommer därför att särskilt uppmärksamma frågan om sociala företag.

Den andra frågan gällde arbetsgivaravgiften för ungdomar. Jag har redan svarat Annika Qarlsson att i och med att resurserna inte är oändliga måste vi i politiken prioritera bland de satsningar som vi gör. Jag har stor förståelse för frågan men kan just nu inte svara på något annat sätt.

När det gäller småföretagen vet jag att många av dem kämpar hårt för att så att säga hålla sig vid liv. Vi hoppas kunna införa en ny politik som även hjälper småföretagen.

Anf. 111 MAGNUS PERSSON (SD):

Fru talman! Under 20 år har ungdomsarbetslösheten varit hög i Sverige, och för varje lågkonjunktur vi går igenom förvärras situationen. Dessutom är generationsklyftan, skillnaden i arbetslöshet mellan unga och äldre, större i Sverige än i övriga europeiska länder. Ungdomsarbetslösheten slår inte blint utan drabbar framför allt unga som saknar eller har låg utbildning.

Jag delar till stor del utskottets strävan efter en bred mobilisering samt samverkan med arbetsmarknadens parter och kommuner och landsting. Vi inom Sverigedemokraterna tar ungdomsarbetslösheten på största allvar, för det handlar i förlängningen om så mycket mer än bara ett jobb. Ökad arbetslöshet bland unga leder ofta till utanförskap, vilket skapar våld och kriminalitet samt tragik i många familjer.

Fru talman! Man får ofta höra från talarstolen att första steget för ungdomar in på arbetsmarknaden är de så kallade enkla jobben. Därför var det välkommet att Socialdemokraterna liksom Sverigedemokraterna under valrörelsen ville reformera arbetskraftsinvandringen och göra den behovsprövad. Det skulle minska konkurrensen om de så kallade enkla jobben för framför allt arbetslösa ungdomar. Jag var själv på åtskilliga byggarbetsplatser och diskuterade frågan med fackligt aktiva inom Byggnads; jag har många i min bekantskapskrets och vi diskuterar ofta den frågan. De välkomnade verkligen förslaget, som för de flesta egentligen är självklart, framför allt för dem inom byggbranschen.

Men vi vet hur det blev, fru talman. Socialdemokraterna valde att låta Miljöpartiet diktera villkoren och därmed kraftigt försvåra för svenska ungdomar att få in en fot på arbetsmarknaden och de så kallade enkla jobben.

Jag kommer från Bromölla kommun. Det är en bruksort i nordöstra Skåne där arbetsmarknaden blomstrade för inte så många år sedan. Men något hände under resans gång. Företagen började automatiseras. Vissa delar flyttades utomlands. Tiden när man kunde gå ned till bruket och få ett jobb försvann. För 15–20 år sedan var det ingen konst att få jobb i Bromölla kommun. De så kallade enkla jobben finns inte mer. De har försvunnit. Det är inget speciellt för Bromölla kommun. Det ser likadant ut i många andra kommuner.

Den dåvarande politiska ledningen i kommunen insåg till en början inte problemet utan fortsatte i samma spår utan att ställa om fokus på arbetsmarknadspolitik. Vi blev kända, eller kanske ökända, som kommunen med den högsta ungdomsarbetslösheten i Sverige.

Fru talman! Jag är även aktiv i kommunpolitiken, och efter valet 2014 tyckte vi att det fick vara nog. Vi slutade med att i kommunen klistra epiteter på varandra. I stället valde vi att över partigränserna sätta oss ned tillsammans, samtliga partier i kommunfullmäktige, för att göra någonting åt problemet. Vi måste skapa rätt förutsättningar för kommunen och för företagen.

Allt verkade vara på rätt spår. Vi hade en bra dialog med företagen. Vi hade en bra dialog över partigränserna. Men så hände någonting som oroade mig ganska mycket. Politiska partiets företrädare i denna kammare, riksdagsledamöter, samt partisekreterare och partistyrelseledamöter uppvaktade sina partikolleger i kommunfullmäktige i Bromölla och sa åt dem att lämna förhandlingsbordet och inte diskutera med Sverigedemokraterna om hur man skulle skapa förutsättningar för fler jobb i kommunen. De slog undan fötterna för kommunen att gemensamt skapa förutsättningar för fler jobb. Det är tragiskt och visar att det är viktigare att kämpa mot symbolvärdet när det gäller ideologi än att skapa sysselsättning.

Men det var glädjande att politikerna trotsade sin ledning med motiveringen att det gemensamma arbetet för att öka sysselsättningen i

Bromölla kommun var viktigare än avståndstagandet från partier som inte delar deras ideologi. Jag är glad för det. Nu hotas tyvärr en hel partigrupp av uteslutning, ett parti på vänsterkanten, men det bryr de sig inte om utan kämpar vidare. Det har kommit signaler också från höger om att de inte får delta.

Fru talman! Jag har här beskrivit situationen i min hemkommun, och vi vet att situationen ser likadan ut i åtskilliga andra kommuner i Sverige. Jag vill yrka bifall till reservationerna 8 och 11.

Anf. 112 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Den här debatten har tydligt visat de ideologiska skillnader som finns. När det gäller arbetsmarknadspolitik gör de borgerliga partierna en helt annan analys än vi socialdemokrater. De borgerliga menar att arbetslösheten finns för att de arbetslösa väljer arbetslöshet, och därför försöker de bekämpa arbetslösheten genom skattepolitiken, jobbskatteavdragen, sänkningen av arbetsgivaravgifterna och sänkningen av arbetslöshetsförsäkringen. De menar att de arbetslösa då väljer att i stället arbeta.

Vi socialdemokrater gör en annan analys av svensk arbetsmarknad. Därför ser vår arbetsmarknadspolitik helt annorlunda ut. Vi menar att arbetslösa är arbetslösa för att de drabbats av arbetslöshet och att de inte är kapabla eller rustade på grund av bristande erfarenhet eller utbildning att ta de jobb som finns. Om det är problemet ser analysen naturligtvis helt annorlunda ut. Därför har vi socialdemokrater som första åtgärd i vår arbetsmarknadspolitik att rusta de arbetslösa till att kunna ta de jobb som faktiskt finns.

Vi har, fru talman, den mycket märkliga situationen att inte bara arbetslösheten ökade under de åtta borgerliga åren utan även de lediga jobben. Det är det absolut tydligaste exemplet på en arbetsmarknadspolitik som inte fungerade, den som fördes under den borgerliga tiden. Vi socialdemokrater har en helt annan ingång, vilket för övrigt Serkan Köse i sitt huvudanförande gått igenom på ett föredömligt sätt.

En annan sak som blir tydlig i debatten, fru talman, är att de borgerliga partierna i princip endast har en fråga. Den har återkommit under hela debatten och även satt sin färg på frågestunden med ministrarna. Det handlar om att ifall man sänker kostnaderna på arbete löser man problemet med arbetslösheten. Här har Serkan Köse på ett utomordentligt sätt förklarat hur det ligger till. Också arbetsmarknadsminister Ylva Johansson har på ett utmärkt pedagogiskt sätt förklarat hur det ligger till. Jag tänker därför inte gå in närmare på det. Att man inte lyssnar på socialdemokraterna är en sak, men lite knepigt blir det när man inte lyssnar på ekonomer, IFAU, en mängd olika samhällsinstitutioner som tittat på den metoden och dömt ut den.

Jag förstår att man inte är intresserad av forskning och att man inte är intresserad av att lyssna på oss socialdemokrater. Men det borde finnas en person som åtminstone de moderata ledamöterna av kammaren skulle kunna tänkas lyssna på.

Under förra mandatperioden, fru talman, fick nämligen den dåvarande statsministern i den gamla regeringen i en intervju med tidningen Dagens Nyheter frågan om sänkta kostnader var den rätta vägen. Statsministern svarade uppgivet att resultatet av den sänkta arbetsgivaravgiften för unga

borde ha varit större om lönekostnaderna varit problemet. Det sa den dåvarande statsministern Fredrik Reinfeldt om sin egen gamla politik i den gamla regeringen. Och detta är fortfarande egentligen den enda fråga som ekar från de borgerliga i debatten om arbetsmarknadspolitik. Inte ens den förra statsministern, moderaten Fredrik Reinfeldt, trodde mot slutet av sin åttaåriga regeringstid på sin egen politik. Det finns anledning för de borgerliga att fundera över det, fru talman.

Jag skulle vilja återkomma till Sverigedemokraterna. Jag har i ett antal debatter i den här kammaren ställt frågor till Sverigedemokraterna. Tyvärr skyr dock Sverigedemokraterna debatt, fru talman. De står inte upp för sin politik och vill inte svara på frågor. Jag har ställt frågor om Europapolitiken, jämställdheten och arbetsmarknadspolitik. Jag har ställt frågor om vad Sverigedemokraterna tycker om kollektivavtal, fackföreningar och lagen om anställningsskydd.

Fru talman! Magnus Persson är lite bekymrad över att de andra partierna inte vill samarbeta med Sverigedemokraterna. Det finns en orsak till detta. Magnus Persson kanske har missat det. Sverigedemokraterna är nämligen ett främlingsfientligt parti med rötter i nazismen. Det gör att det naturligtvis är ett parti som demokratiska partier inte vill samarbeta med. Det är ett svar på Magnus Perssons undran.

Men oaktat detta är det viktigt att komma ihåg att om man blir invald i Sveriges riksdag, oavsett vad man tillhör för sorts parti och oavsett vad man har för ideologi, är man naturligtvis skyldig väljarna att stå upp för hela sin politik och svara på frågor när ens politik blir granskad.

Fru talman! Jag skulle vilja fortsätta denna möjligen utsiktslösa jakt på svar från Sverigedemokraterna. Jag är en tålmodig person som inte ger upp. Även i dagens debatt tänker jag försöka få svar från Sverigedemokraterna. Den här gången gäller det deras syn på kollektivavtal.

I dagens betänkande AU5, *Arbetsmarknadspolitik*, finns det en punkt som behandlar arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning. Här har Sverigedemokraterna en reservation. Den reservationen, fru talman, skulle jag vilja resonera lite med Sverigedemokraterna kring.

I den del av utskottets text som Sverigedemokraterna har reserverat sig emot handlar det om huruvida det är rimligt att kräva kollektivavtal av dem som tar emot lönebidrag. Utskottet skriver i betänkandet: "Utskottet konstaterar att det således inte föreligger något hinder för företag utan kollektivavtal att anställa någon med lönebidrag, så länge företaget uppfyller kravet om att lön och andra anställningsförmåner i väsentliga delar motsvarar kollektivavtal."

Den texten reserverar sig Sverigedemokraterna emot. Sverigedemokraterna är sådana motståndare till Sveriges löntagare och till de fackliga organisationerna att de inte ens kan ta till sig den här texten utan reserverar sig. Då måste man, fru talman, tolka det som att Sverigedemokraterna inte tycker att det är rimligt att svenska löntagare i Sverige ska ha anställningsförhållanden som innehåller kollektivavtal eller motsvarande.

Sverigedemokraterna skriver i sin reservation: "I dag måste den arbetsgivare som anställer en person med lönebidrag ha kollektivavtal eller motsvarande." Det här tycker Sverigedemokraterna är fel. De vill att

regeringen snarast ska vidta åtgärder för att mindre företag som inte har kollektivavtal ska kunna använda sig av lönebidragsanställning.

Det här blir väldigt intressant, särskilt om man lyssnar till Sven-Olof Sällströms anförande här i kammaren, fru talman. Jag citerar ur sverigedemokraten Sven-Olof Sällströms huvudanförande: "Naturligtvis ska det vara till sjysta villkor. ... Där vilar ett ansvar ... på arbetsmarknadens parter."

Jag hoppas att jag i dag får svar från Sven-Olof Sällström om vad Sverigedemokraterna anser om kollektivavtal. I den förra debatten vi hade här i kammaren, där Sverigedemokraterna vägrade gå upp och svara på frågor, ville de att det skulle vara frivilligt med kollektivavtal. Nu tycker de att det är helt rimligt att företag som inte har kollektivavtal eller ens kollektivavtalsliknande förhållanden ska få ta del av arbetsmarknadspolitiska åtgärder, i det här fallet lönebidrag. Här tycker jag att Sverigedemokraterna är svaret skyldig, fru talman.

Jag hoppas verkligen att jag kan få svar i dag. Får jag inte det kommer jag att upprepa mitt löfte till den här kammaren – jag har upprepat det tidigare – om att jag självklart kommer att återkomma och ställa krav på Sverigedemokraterna att de likt andra riksdagspartier ställer upp och debatterar sin egen politik. Det är skamligt, fru talman, om de inte gör det.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

(forts. § 9)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då val av riksrevisorer, utseende av riksrevisor med administrativt ansvar och votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 7 Val av riksrevisorer

Anf. 113 ANDREAS NORLÉN (M):

Herr talman och ärade ledamöter! I egenskap av ordförande för konstitutionsutskottet vill jag informera kammaren om att ett enigt konstitutionsutskott har beslutat att till nya riksrevisorer föreslå Susanne Ackum och Ulf Bengtsson.

Susanne Ackum är finansråd på Finansdepartementet. Hon är doktor i nationalekonomi och har tidigare varit statssekreterare hos finansministern, chef för Finansdepartementets ekonomiska avdelning och generaldirektör vid Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering. Dessförinnan var hon chef för Fackföreningsrörelsens institut för

ekonomisk forskning, och hon har även bland annat varit styrelseledamot i Vetenskapsrådet.

Ulf Bengtsson är i dag generaldirektör för Arbetsgivarverket. Han har tidigare varit generaldirektör vid Försvarsmakten och budgetchef på Finansdepartementet och har totalt arbetat 15 år som tjänsteman inom Regeringskansliet. Han har också arbetat på dåvarande Riksrevisionsverket och är licentiat i statskunskap vid Göteborgs universitet.

Konstitutionsutskottet har också enhälligt beslutat att föreslå att Margareta Åberg väljs till ny riksrevisor med administrativt ansvar. Hon är riksrevisor sedan den 1 juni 2014 och har tidigare varit president i Kamrarrätten i Göteborg, lagman i Förvaltningsrätten i Göteborg, kammarrättspresident i Sundsvall, kammarrättslagman i Göteborg och i Stockholm samt kanslichef i Datainspektionen.

Det är tre erfarna personer med bred kunskap om svensk statsförvaltning och juridik som konstitutionsutskottet överlämnar till kammaren att fatta beslut om.

Följande skrivelser med föreslagna namn hade kommit in från konstitutionsutskottet:

Till riksdagen

Konstitutionsutskottet har enhälligt beslutat att till nya riksrevisorerna efter Claes Norgren och Jan Lindahl

– från och med den 1 augusti 2015 till dess nytt val genomförts under sjunde året därefter föreslå generaldirektören i Arbetsgivarverket Ulf Bengtsson

– från och med den 1 augusti 2015 till dess nytt val genomförts under sjunde året därefter föreslå finansrådet i Finansdepartementet Susanne Ackum.

Stockholm den 17 mars 2015

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Till riksdagen

Konstitutionsutskottet har enhälligt beslutat att till riksrevisor med administrativt ansvar från och med den 1 juli 2015 föreslå riksrevisor Margareta Åberg.

Stockholm den 17 mars 2015

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och valde därmed *för tiden från och med den 1 augusti 2015 till dess nytt val genomförts under sjunde året därefter* till

riksrevisorerna

Ulf Bengtsson

Susanne Ackum

Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och utsåg därmed *från*
och med den 1 juli 2015 till

riksrevisor med administrativt ansvar
Margareta Åberg

FiU26 Kommunala frågor

Kammaren biföll utskottets förslag.

Arbetsmarknadspolitik

SkU19 Mervärdesskatt

Punkt 1 (Skattesatser)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

42 för res. 1

19 för res. 2

240 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

240 för utskottet

44 för res. 1

18 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 71 M, 22 MP, 20 C, 14 FP, 15 KD

För res. 1: 44 SD

Avstod: 18 V

Frånvarande: 15 S, 13 M, 5 SD, 3 MP, 2 C, 3 V, 5 FP, 1 KD

Punkt 2 (Ideella föreningar)

1. utskottet

2. res. 3 (KD)

Votering:

286 för utskottet

15 för res. 3

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 71 M, 43 SD, 22 MP, 20 C, 18 V, 14 FP

För res. 3: 15 KD

Frånvarande: 15 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 2 C, 3 V, 5 FP, 1 KD

Punkt 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU3 Möjligheter till fjärrundervisning

Punkt 2 (Ämnen för fjärrundervisning)

1. utskottet

2. res. 1 (FP, M, C, KD)

Votering:

182 för utskottet

120 för res. 1

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 44 SD, 22 MP, 18 V

För res. 1: 71 M, 20 C, 14 FP, 15 KD

Frånvarande: 15 S, 13 M, 5 SD, 3 MP, 2 C, 3 V, 5 FP, 1 KD

Punkt 4 (Utökade möjligheter till undervisning och fjärrundervisning på entreprenad)

1. utskottet

2. res. 2 (V)

Votering:

284 för utskottet

18 för res. 2

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 71 M, 44 SD, 22 MP, 20 C, 14 FP, 15 KD

För res. 2: 18 V

Frånvarande: 15 S, 13 M, 5 SD, 3 MP, 2 C, 3 V, 5 FP, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Arbetsmarknadspolitik

§ 9 (forts. från § 6) **Arbetsmarknadspolitik** (forts. AU5)

Anf. 114 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Patrik Björck talar om att ens politik ska granskas, och då vill han vara granskaren. Jag får be om ursäkt i förväg, herr talman, för att jag i en del av replikskiftet kommer att sjunka ned till Patrik Björcks debattnivå. Naturligtvis ska vi som politiker granskas. Men Patrik Björck är ingen oberoende granskare i det här fallet. Han är tvärtom en väldigt röd socialistisk demagog.

När det kommer till själva sakfrågan kan jag säga att jag under 15 år har varit företagare och chef inom näringslivet, och jag har alltid haft kollektivavtal både i mina egna företag och i de företag jag har drivit som chef. Det är inga problem. Jag står upp för kollektivavtal, och jag tycker att man ska ha det. Jag eftersträvade kollektivavtal.

Det vår reservation går ut på är att det ska vara enklare för företag – småföretag som inte har kollektivavtal – att kunna anställa personer som är funktionshindrade med lönestöd. Det är det enda. Det är inte mer komplicerat än så, Patrik Björck.

Men Patrik Björck bygger varenda gång i replikskiftena upp hela sin argumentation på denna halmgubbeteori. Han bygger upp en bild av hur vår politik är och hur vi är som parti. Sedan vill han debattera mot detta. Då ska jag stå och försvara Patrik Björcks vilja när det gäller hur vi ska vara som parti, vilken ideologi vi står för och vilken politik vi står för. Det kommer jag naturligtvis aldrig att ställa upp på, Patrik Björck, för det är inte verkligheten. Du får ta hand om dina demoner själv. De är, vad jag kan konstatera, ganska röda i det här fallet. Det kan jag inte vara behjälplig med.

Däremot har jag en fråga: Tycker Patrik Björck att taktiken fungerar bra? Blir det ett bra resultat?

Anf. 115 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Sven-Olof Sällström tycker inte att jag ska få granska Sverigedemokraternas politik. Jag kan då bara fråga, herr talman, varför vi för debatter i den här kammaren om Sverigedemokraterna har den inställningen.

Däremot är det ganska tydligt att det är Sverigedemokraternas inställning att man inte vill bli granskad, så jag är inte förvånad. Det är tredje gången gillt på tre veckor som jag försöker få en debatt och få svar på berättigade frågor. Sverigedemokraternas politik, herr talman, är motsägelsefull och hänger inte ihop. Då menar jag att det är rimligt att väljarna får svar på dessa frågor.

Jag vill att Sverigedemokraterna ska försvara vad de tänker på när de reserverar sig mot detta i betänkandet: ”Utskottet konstaterar att det således inte föreligger något hinder för företag utan kollektivavtal att anställa någon med lönebidrag, så länge företaget uppfyller kravet om att lön och andra anställningsförmåner i väsentliga delar motsvarar kollektivavtal.”

Detta reserverar sig Sverigedemokraterna mot. De vill alltså inte att svenska löntagare ska ha kollektivavtal. De vill inte ens att man ska ha anställningsförhållanden som motsvarar svenska kollektivavtal, utan de reserverar sig mot det. Då tycker jag att Sven-Olof Sällström är svaret skyldig. Sverigedemokraterna säger i sin reservation att regeringen snarast bör vidta åtgärder för att även mindre företag som inte har kollektivavtal ska kunna använda sig av lönebidragsanställningen.

Det här är tyvärr inte någon engångsföreteelse. Det är inte något misstag. Man har inte snubblat. I tre debatter i rad har vi kunnat konstatera att Sverigedemokraterna inte bara är främlingsfientliga – det visste vi redan – utan att de också är löntagarfientliga. De är alltså farliga för Sveriges löntagare och deras organisationer, och de är konsekventa motståndare till kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande förhållanden.
(Applåder)

Anf. 116 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag tackar Patrik Björck, men det han säger stämmer inte. Det här är majoritetstexten, och vi kanske inte håller med om skrivningen där. Därför kan vi göra en reservation där vi förtydligar vad vi vill. Självklart ska de som ska anställa människor med funktionshinder ha sjysta villkor. Det vi alltid, i alla sammanhang, framhåller är kollektivavtalsliknande villkor.

Om vi anser att det inte är så och att det som står i majoritetstexten inte stämmer kan vi göra ett förtydligande. Det är helt normalt, och det sker ganska ofta i de betänkanden som vi behandlar i Sveriges riksdag.

Återigen: Patrik Björck vill att jag ska gå upp och ta debatten med honom varenda gång här uppe. Han börjar med att använda tillmälen mot mig och mitt parti. Han jämför oss med en mördarideologi som är en av de två värsta som har funnits i historien, och så ska jag gå upp och ta en politisk debatt där Patrik Björck ska vara något slags objektiv granskare av vår politik. Ursäkta mig, Patrik Björck, men det fungerar inte riktigt så.

Hur tycker du att det fungerar? Jag kan hjälpa dig på traven. Patrik Björck kommer själv från Falköping. Patrik Björck och hans parti fick i Falköping i förra valet ungefär 1,2 procent högre resultat än de fick i det här valet. Patrik Björck är förresten en profil i Falköping för Socialdemokraterna. Sverigedemokraterna ökade från 8 till 21 procent. Det har alltså inte gått så där fruktansvärt bra för S kontra SD i Falköping.

Nu vill jag inte slå mig för bröstet, men i min hemkommun Ånge är det precis tvärtom. Vi fick där det högsta resultatet för Sverigedemokraterna i något av de fyra nordliga länen. Jag vill som sagt inte slå mig för bröstet och säga att det beror på mig. Men politik är en förtroendebransch, och det är det vi håller på med, Patrik Björck.

Återigen: Hur tycker du att den här socialistiskt demagogiska stilen du har fungerar? Tycker Patrik Björck att den fungerar för honom i Falköping, och tycker han att den fungerar i riksdagen? Eller ska man möjligtvis fundera på en annan strategi?

Anf. 117 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Val.se är en alldeles utmärkt hemsida. Där kan man gå in och studera valresultat över hela landet. Men det är inte riktigt det denna debatt handlar om. Den handlar om att Sven-Olof Sällström och Sverigedemokraterna inte kan svara på frågan om vad de vill med svenska kollektivavtal, herr talman.

De har gång på gång lagt fram förslag som är direkt fientliga mot svenska löntagare och mot deras organisationer, och de är definitiva motståndare till kollektivavtal.

I den förra debatten, herr talman, skrev de i betänkandet att det ska vara frivilligt med kollektivavtal. Då ställde jag en fråga och fick inga svar.

Nu ställer jag frågan om vad det är som är så komplicerat med texten där man säger att det ska vara kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande förhållanden. Jag får, vilket alla noterar, inget svar alls om varför Sverigedemokraterna har problem med denna skrivning. De har så mycket problem med den att de vill reservera sig. Då kan man inte dra någon annan slutsats, herr talman, än att Sven-Olof Sällström och Sverigedemokraterna inte vill att svenska löntagare ska ha kollektivavtal. Det är den frågan som jag fortfarande väntar på svar på.

Sven-Olof Sällström får enligt inte riksdagsordningen svara på den frågan, men nu är det så lyckligt beställt denna gång att det är lite som ketchupflaskan: Först kommer ingen sverigedemokrat, sedan kommer ingen sverigedemokrat och nu kommer det två.

Om Sven-Olof Sällström i sina två repliker, herr talman, inte har lyckas svara på mina legitima, enkla och berättigade frågor kommer hans kamrat att få en möjlighet till det.

(Applåder)

Anf. 118 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag brukar inte begära replik på personer, typ Patrik Björck, som kletar epitet på folk och använder diverse tillmälen.

Men vad är du rädd för, Patrik Björck? Vad är det som skrämmer dig? Är det att fler och fler vanliga arbetare lämnar din politik och det du står upp för och inte delar din världsbild längre? Det kanske är så att tiden rinner iväg för Patrik Björck. Hans knutna näve och hans tjat om klasskamp kanske inte är det som väljarna vill ha längre.

Väljarna eftersträvar kanske lite ordning och reda, trygghet för gamla och barn och ett jobb att gå till. Men de verktygen har inte Patrik Björck, tyvärr. Det handlar om idéerna i hans röda partibok. Den lever han efter säkert 24 timmar om dygnet, dag och natt, för han vet inget annat. Förhoppningsvis är man inne på det sista kapitlet nu, Patrik Björck. Folk går inte på det längre. Jag tycker att det är lågt och pinsamt, Patrik Björck, att välja att håna och kleta epitet på folk i stället för att föra en vettig politik.

Jag är glad att jag är byggnadsarbetare. I dag väljer var fjärde byggnadsarbetare att inte rösta på Socialdemokraterna. Vi fick den senaste mätningen från Sifo nu när det gäller LO-kollektivet. SD ökar; vi ökar 10 procent på sex månader, Patrik Björck. Er politik och er världsbild går inte hem bland vanliga svenska löntagare i dag.

Innan du fortsätter att kleta epitet på folk ska jag säga att jag är jättebra på att vifta med järnrör. Jag har jobbat som ställningsbyggare i 25 år, och jag är nog bäst i hela denna kammare på det. Det finns ingen som slår mig på fingrarna här. Min skjorta är blå, precis som din är i dag. Den är varken brun eller någon annan färg, så nu kan du lämna det därhän.

(Applåder)

Anf. 119 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Den uppmärksamma kan konstatera att Sverigedemokraterna har haft tre försök på sig att svara på en enkel, legitim fråga med direkt koppling till dagens betänkande, som vi ska debattera här. Det handlar inte om Sifo och inte val.se utan en enkel, konkret fråga med direkt koppling till betänkandet. Man kan omöjligtvis tolka betänkandet på något annat sätt än att Sverigedemokraterna menar att svenska löntagare ska arbeta på en arbetsmarknad där de varken har kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande förhållanden.

Vi kan naturligtvis debattera runt i ring här om Magnus Persson så önskar. Men jag tror inte att vi ska ägna oss åt det. Vi ska bita oss fast vid den här frågan och se om vi kan få svar på den. Som jag konstaterade tidigare är det tredje gången på tre veckor som Sverigedemokraterna ställs till svars i liknande frågor – de är inte exakt identiska. I förra betänkandet sa de att kollektivavtal skulle vara frivilligt. Då fick vi inte svar på vad det skulle innebära. Här tycker de att det inte ens behöver finnas.

Herr talman! Jag är en lugn, stillsam och tålmodig person. Jag ställer därför frågan på nytt. Om Magnus Persson nu inte tar tillfället i akt att

svara på den kommer han kanske se ledsen ut över att han inte har en tredje replik. Men då kan jag berätta för Magnus Persson att det här är hans sista chans, så att han inte missar det tillfället.

Vad tycker Sverigedemokraterna om kollektivavtal? Och varför är det så viktigt att svenska löntagare inte ska arbeta med kollektivavtal eller ens under kollektivavtalsliknande förhållanden att man skriver en reservation i betänkandet?

Nu ska vi se om Magnus Persson kan svara på den mycket legitima och enkla frågan.

Anf. 120 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Patrik Björck stod och sov när han debatterade med Svenne, men Svenne förklarade ganska tydligt var vi står i den frågan. Jag vet inte om Patrik Björck stod och sov eller om han funderade på annat.

Jag vill gå tillbaka till Patrik Björcks inlägg där han deklarerade klart och tydligt att det finns absolut inga andra partier som vill samarbeta med Sverigedemokraterna. Patrik Björck kanske inte vill göra det själv. Men han kanske skulle åka runt och besöka några kommuner. Åk ned till Skåne, Patrik Björck! Kom till min kommun Bromölla där jag sitter i kommunstyrelsen tillsammans med Socialdemokraterna! Vi är det näst största partiet. Vi har 10 mandat, och Socialdemokraterna har 13. Vi sitter i kommunstyrelsen ihop och löser frågor tillsammans. Vi diskuterar. Ute i Sveriges kommuner, Patrik Björck, har de tagit upp huvudet ur sanden och kan diskutera. Där sätter vi nämligen medborgarna i främsta rummet. Patrik Björck sätter inte medborgarna i främsta rummet; dem skiter Patrik Björck fullständigt i. Det enda som han är intresserad av är makt.

Vi kan till exempel gå tillbaka till det förra inlägget. Socialdemokraterna säger att vårt lands största tillgång är människor i arbete. Då undrar jag varför man viker från sina vallöften och bjuder ut jobb, enkla jobb som skulle kunna gå till arbetslösa ungdomar i Sverige. Men man väljer att ge bort dem på Europas lönedumpningsmarknad. Kan Patrik Björck svara på varför man gör det?

Anf. 121 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Detta är min slutreplik. Och då kan vi notera att på fyra möjliga försök kunde Sverigedemokraterna inte svara på en enkel, legitim fråga om deras egen reservation i betänkandet.

Inget svar är också ett svar. Det innebär att de står för det här. De har alltså inte gjort något försök att smita undan. Det är väl i och för sig en eloge till Magnus Persson; han står för att svenska löntagare inte ska ha kollektivavtal eller ens kollektivavtalsliknande förhållanden. Han har dessutom, i den här kammaren, röstat emot höjd a-kassa för svenska löntagare. Han har, i den här kammaren, lagt fram förslag om att försämra anställningsskyddet för svenska löntagare.

Jag kan gärna åka ned till Bromölla och berätta för byggnadsarbetarna i Magnus Perssons kommun vad Magnus Persson faktiskt gör i Sveriges riksdag, när han lämnar Bromölla och åker upp till Stockholm. En del kanske tror att Magnus Persson är löntagarvänlig. En del kanske tror att Magnus Persson tryckte på ja-knappen för en höjd a-kassa vid voteringen här i kammaren. En del kanske tror att Magnus Persson vill stärka de

fackliga rättigheterna och anställningsskyddet. Det kan säkert finnas anledning att informera och diskutera och tvinga ut Magnus Persson på torget i Bromölla. Då får han stå där och förklara för byggnadsarbetarna i Bromölla varför de inte ens ska ha kollektivavtalsliknande förhållanden, herr talman. Det har han nämligen satt sig emot i Sveriges riksdag. (Applåder)

Anf. 122 MAGNUS MANHAMMAR (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Jag är stolt över att vara socialdemokrat. Jag är stolt över att tillhöra ett parti som brinner för kampen mot ungdomsarbetslösheten och ser den kampen som primär för oss, inte sekundär. Vi har under debatten hört mina partivänner Serkan Köse och Patrik Björck berätta om våra satsningar för att få fler i arbete. Vi har inte minst hört hur vi ska skapa en ljusare framtid för Sveriges unga, som till stor del är arbetslösa i dag.

Herr talman! Jag tycker att 90-dagarsgarantin är en otroligt viktig insats för framtiden. Utbildningskontrakt och traineejobb är framtidssatsningar. Men den här debatten har visat att ungdomarna i Sverige inte bara har vänner här i riksdagen. Det finns också fiender. Den värsta av de fienderna är Sverigedemokraterna.

Vi har hört Sverigedemokraternas Sven-Olof Sällström och även Magnus Persson tala om att kollektivavtal inte är särskilt viktigt. Min partikamrat Patrik Björck var alldeles nyss uppe i talarstolen och ställde en fråga om det men fick inget svar, trots upprepade frågor och upprepade möjligheter att svara.

I förra betänkandet menade Sverigedemokraterna att kollektivavtal skulle kunna vara frivilligt. I det här betänkandet menar de att kollektivavtal egentligen inte ens behöver finnas.

När jag blev politiskt engagerad för 21 år sedan trodde jag aldrig att jag skulle stå här i riksdagen. Det skulle jag aldrig tro. Men framför allt skulle jag absolut aldrig tro att jag skulle kunna stå i riksdagen och citera ett fascistiskt partis arbetsmarknadsprogram. Det ska jag göra nu.

I det program som jag nu visar för kammarens ledamöter och som finns på Sverigedemokraternas hemsida kan man finna en hel del intressant läsning som har bäring på just arbetsmarknaden. Det är helt enkelt arbetsmarknadsprogrammet. Till att börja med skriver Sverigedemokraterna att lärlingsjobb är den stora satsningen mot ungdomsarbetslösheten. De skriver: "Vår viktigaste satsning för att bryta ungdomsarbetslösheten är införandet av lärlingsjobb." De skriver vidare att lärlingsjobben ska vara en provanställning som i stället för sex månaders provanställning, som vi har i dag, ska utökas till tolv månader, vilket gör det mer osäkert för unga. De ska alltså göra det osäkrare för unga på arbetsmarknaden och tror att det blir fler arbeten för det.

Förutom det väljer Sverigedemokraterna i sitt program – det är den politiken de driver – att återigen inte nämna kollektivavtal över huvud taget. Det är fascinerande. Det nämns inte alls. De nämner inte ens kollektivavtal när de skriver om lärlingsjobben. När man talar om lärlingsjobb för övrigt brukar det alltid vara kollektivavtal som gäller. Men Sverigedemokraterna väljer återigen att inte nämna det.

På nästa sida står det lite mer om lärlingsjobben, och de skriver också om arbetsgivaravgiften för unga. Det är en ganska viktig del när vi talar om arbetsmarknadspolitik. En del av pengarna som ska hämtas in för att återställa detta kommer att satsas på att få unga i arbete.

Sverigedemokraterna skriver att den generellt sänkta arbetsgivaravgiften för svenska ungdomar "har visat sig vara oerhört kostsam och kan inte betraktas som en framgångsrik metod". De är alltså emot det – ganska starkt emot, måste man säga.

För dem som är historiskt intresserade vill jag gå tillbaka till förra året, den 3 december. Då valde Sverigedemokraterna att rösta för just den politiken, för att den sänkta arbetsgivaravgiften skulle vara kvar. Arbetsgivaravgiften för unga skulle ha kunnat betala många av satsningarna, kanske till och med lärlingsjobben som de pratar om och kanske även andra saker. Det gäller också många saker som vi socialdemokrater driver.

Sverigedemokraterna skriver att yrkeshögskolan är viktig och att de vill avsätta pengar för det. Men även det röstade de bort den 3 december. Det är alltså ganska spännande att följa det här programmet.

Jag funderar lite grann på vad Sverigedemokraterna säger till de 10 000 som, om Sverigedemokraterna hade röstat för vår budget den 3 december, skulle ha gått på komvux eller yrkesvux i dag. Vad säger de till de 2 000 som till och med skulle ha läst på yrkeshögskolan, som Sverigedemokraterna själva skriver om och vilket skulle ha gått om de hade röstat för vår budget?

Vad säger de till de 5 000 som skulle ha gått på högskolan? Det fanns extra budgetpengar för detta? Vad säger man till de 154 200 ungdomarna mellan 18 och 24 år som i dag är arbetslösa som kunde ha fått en andra chans, och som ska få en andra chans av den socialdemokratiska politiken?

Sanningen är att SD rycker på axlarna. De bryr sig inte. För SD är det sekundärt hur många som är arbetslösa, om fas 3 läggs ned eller om pensionärerna skattediskrimineras. Det är den gemensamma nationella identiteten och jakten på dem som inte faller SD i smaken som är det primära. Allt annat kvittar.

SD borde skämmas – i dag och alla dagar i veckan, året runt. Jag uppmanar Sverigedemokraterna att i morgon besöka närmaste arbetsförmedling och se de arbetslösa ungdomarna i ögonen och berätta att de faktiskt har röstat bort deras framtid. Jag vill också gärna att Sverigedemokraterna berättar för dessa ungdomar att de vill skapa en ännu mer osäker arbetsmarknad för de unga, eftersom de tror att de på det sättet kan skapa fler jobb.

Herr talman! Jag ser fram emot att kunna få svar på dessa frågor av Sverigedemokraterna. Det verkar vara en som går upp här. Vi har annars sett under en längre tid att Sverigedemokraterna har vägrat ta debatten. Jag vet inte hur länge de har jagat mig, egentligen sedan jag blev politisk aktiv, för att inte ta debatten, fastän jag har gjort det hela tiden. Nu är det Sverigedemokraterna som fegar ur och inte vågar ta debatten.

Dessa frågor, herr talman, förtjänar svar från Sverigedemokraterna.
(Applåder)

Anf. 123 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Magnus Manhammar, jag ska börja med att göra ett förtydligande, eftersom Patrik Björck vid två tillfällen tydligen inte har lyckats höra vad jag sa.

Det Patrik Björck säger stämmer inte. Vi står upp för kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande förhållanden, men vi anser att det som står i majoritetstexten om förhållandena i dag inte stämmer. Därför gör vi ett förtydligande i vår reservation. Det är inga konstigheter med det. Det sker i stort sett varje vecka att man har olika åsikter.

(TALMANNEN: Ledamoten Sällström har begärt replik på Magnus Manhammar.)

När det kommer till lärlingsanställningar, en ny anställningsform, dessutom ungefär samma förslag som Kristdemokraterna nu har presenterat som vi har ställt oss bakom med ett tillkännagivande som inte gick igenom, handlar det om ett utbildningsmoment. Arbetsgivaren tar på sig att inte bara anställa personen under ett år utan också ge utbildning, i en ny anställningsform. I gengäld får arbetsgivaren bland annat sänkta arbetsgivaravgifter. Det handlar om utbildning för den unga, en möjlighet att få ett jobb och lära sig ett yrke. Det är en jättebra satsning! Den borde ni ta efter.

Sedan är det så här, Magnus Manhammar, att en statsbudget innehåller tusentals anslag. När vi ställer Alliansens budget mot de rödgrönas är det inte bara de två tre exemplen som Magnus Manhammar tar upp, utan det är ett antal tusen fler som vi måste ställa mot varandra och göra en helhetsbedömning.

Vissa hjärtefrågor finns på den ena eller den andra sidan, så då måste vi göra en helhetsbedömning. I det här fallet gjorde vi helhetsbedömningen att Socialdemokraterna tillsammans med Miljöpartiet i regeringen förde en tillväxtfientlig politik som inte skulle skapa nya jobb och tillväxt i Sverige. Det var därför vi röstade som vi gjorde.

Jag är den första att beklaga att vi inte fick igenom satsningarna.

Anf. 124 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik:

Herr talman! Det är intressant. Det är ganska många fler som blev drabbade av hur ni röstade där. Jag nämnde pensionärerna bara för att tala om en sak. Jag talade om fas 3 också. Hela Sveriges ungdomar drabbades när deras framtid grusades.

Det finns som tur är stora möjligheter att faktiskt ordna det här, för nu har vi en socialdemokratiskt ledd regering som kommer att göra detta bra.

Jag vill återgå till det vi diskuterade här, nämligen lärlingsanställningarna. Sven-Olof Sällström skrev en motion som berörde detta tillsammans med Richard Jomshof. Jag tycker att det är intressant, för den är egentligen identisk med det ni skriver i partiprogrammet.

Jag har själv debatterat med Richard Jomshof tidigare i sådana här frågor. Jag kommer ihåg att när vi kom till pudelns kärna i debatten – det handlade om budget, arbetsmarknad och allting – så var det som var absolut viktigast för Richard Jomshof, som numera är partisekreterare i Sverigedemokraterna, att leva i ett Sverige där etniska svenskar inte är i

minoritet. Det var det viktigaste. Inte arbetsmarknaden, inte lärlingsjobb, bättre utbildning eller miljöfrågor – detta var det viktigaste.

Det är därför, herr talman, som Sven-Olof Sällström står här och debatterar i dag. Det allt överskuggande för Sverigedemokraterna har alltid varit den gemensamma nationella identiteten. Det är det som är målet. Att slå vakt om den gemensamma nationella identiteten är hela essensen i Sverigedemokraterna.

Därför har jag en fråga till Sven-Olof Sällström. När han talar om jobb till unga, är det då bara jobb till etniskt svenska ungdomar han menar? Vilka är i så fall dessa etniska svenskar som man pratar om? Är det adopterade? Är det hudfärgen som spelar roll? Vem förtjänar dessa jobb? Är det Raimo Pärssinens barn som förtjänar jobb? Är det Serkan Köses barn som förtjänar jobb i framtiden?

Vem är det som förtjänar jobben i Sverige, enligt Sven-Olof Sällström?

Anf. 125 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Magnus Manhammar går som vanligt rejält över gränsen. Det bär mig nästan emot att besvara den typen av beskyllningar.

Unga som i dag behöver stöd för att komma in på arbetsmarknaden har väldigt ofta utländsk bakgrund. Jag har inga problem med det. Funktionshindrade som behöver stöd kan också ha utländsk bakgrund. Långtidsarbetslösa har också väldigt ofta utländsk bakgrund. Jag har inga problem med det heller.

Det där, Magnus Manhammar, är en äcklig retorik – ursäkta mig, herr talman.

Det är rätt intressant med Magnus Manhammar. Innan han kom in i riksdagen jobbade han åt Byggnads. Då kan man tro att han åkte runt och försökte komma till rätta med arbetsförhållandena på byggarbetsplatser och jobbade för byggnadsarbetares löner, villkor och arbetsmiljö.

Men nej, Magnus Manhammar jobbade för Byggnads för att åka runt och baktala ett annat politiskt parti, nämligen vårt parti. Det var hans sysselsättning. Han erbjöds av Magnus Persson och många andra att ta debatten under den perioden, men den debatt som Magnus Manhammar nyss tyckte var så viktig, den var inte viktig i valrörelsen. Jag bara konstaterar detta så att vi har det klart för oss.

Tillskriv inte mig och mitt parti åsikter vi inte har! Sitt inte där på dina höga hästar, Magnus Manhammar, och tro att du är någon granskare som ska döma mig och mitt parti i den här frågan!

Det överlåter jag till väljarna, och jag är rätt övertygad om att väljarnas omdöme i det fallet är gott. Jag ser med tillförsikt fram emot nästa valrörelse.

(Applåder)

Anf. 126 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik:

Herr talman! Det är helt sant att jag arbetade för Byggnads innan jag kom in i riksdagen. Jag tog debatten med många sverigedemokrater på många olika ställen och blev också riksdagskandidat den sista tiden. Framför allt i mitt hemlän, Blekinge, mötte jag väldigt många. Det fortsätter vi att göra. Vi vågar ta debatten och tar hela tiden debatten.

Jag vill kommentera det här med en äcklig retorik. Jag tycker att det är starkt uttryckt, men det jag tycker är äcklig retorik, eller snarare äcklig politik, det är det som Sverigedemokraterna framför.

Jag ska läsa ett citat från den politik som Sven-Olof Sällström gick till val på 2010 när han kom in i Sveriges riksdag. Då stod det så här i Sverigedemokraternas partiprogram, som gällde fram till 2011: ”Den viktigaste faktorn i ett tryggt, harmoniskt och solidariskt samhälle är den gemensamma identiteten, vilken i sin tur förutsätter en hög grad av etnisk och kulturell likhet bland befolkningen.”

Jag upprepar: ”den gemensamma identiteten, vilken i sin tur förutsätter en hög grad av etnisk och kulturell likhet bland befolkningen”.

Om det inte är äckligt och rasistiskt att uttrycka sig på det sättet undrar jag vad som är äckligt.

Herr talman! Sven-Olof Sällström har diskuterat en hel del om sin politik och vägrar stå upp för det de skriver och vägrar vara konsekvent. När man säger att man står upp för den svenska modellen säger man inte att man i själva verket är emot den svenska modellen.

Det skulle egentligen vara väldigt enkelt för Sven-Olof Sällström att bli respekterad och lyssnad på av oss socialdemokrater och fackföreningsrörelsen. Det skulle vara väldigt enkelt. Det gäller bara för er att sluta vara rasister.

(Applåder)

Anf. 127 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Ja, det är ett sent påkommet anförande, men det är svårt att låta bli när jag blir provocerad. Jag blev provocerad när jag hörde att Sverigedemokraterna vägrar att ta debatten. Mig veterligen har jag tagit replik många gånger på ett antal företrädare från Socialdemokraterna.

Jag har den högsta respekt för mina kolleger. De har jobbat som företagsledare och inom byggbranschen. Jag har jobbat bland annat som lärarvikarie. Därför tänkte jag testa ett nytt pedagogiskt grepp för att än en gång försöka förklara varför Sverigedemokraterna har reserverat sig. Reservationen säger att det ska vara enklare även för små företag som på grund av sin storlek inte har tecknat kollektivavtal att med hjälp av lönebidrag anställa personer med funktionsnedsättning. Det ska bli enklare. Reservationen säger inte att det är omöjligt i dag men att det ska bli lättare.

Arbetsmarknaden i dag ser inte ut som den en gång gjorde där det bara finns stora företag och industrier och där kollektivavtal alltid har en plats på alla företag. I dag är det fullt av små företag med olika förutsättningar. Där är det inte alltid tid och möjlighet att med hjälp av en stor byråkratisk maskin kontrollera och bevisa att det finns kollektivavtalsliknande villkor. Därför menar vi att processen bör bli lättare, inte att det inte ska finnas goda eller kollektivavtalsliknande villkor. Det ska gärna finnas kollektivavtal, men man ska inte vara bunden och inte behöva genomgå en så svår prövningsprocess som i dag.

Det har också talats om jobben till ungdomar. Ja, vi röstade emot den budget som Socialdemokraterna och Miljöpartiet tillsammans med Vänsterpartiet arbetade fram – på grund av att den helt enkelt inte höll. Vi ansåg att den budgeten inte skulle kunna genomföras eftersom den var ett luftslott. Det fanns en hel del ekonomiska satsningar som inte var

genomförbara därför att det fanns andra saker där man inte hade räknat tillräckligt.

I första hand röstade vi på vår egen budget, där dessa satsningar självklart fanns med. Vi stöder vår politik. Men i ett läge där vår budget har fallit kan vi inte blunda och låtsas att vår röst inte spelar en roll, inte har avgörandet för den framtida utvecklingen. Där valde vi att skicka en signal. Vi var tydliga med att även den budget vi röstade för, efter att vår hade fallit, var ett andrahandsval. Det var inte en budget som vi stödde i sin helhet eftersom även den har stora brister.

Jag kan även påminna om att om man inte vill ha hattigheten i sänkningar, höjningar, fram och tillbaka med arbetsgivaravgifterna, har vi väckt en följdmotion där vi föreslår att den proposition som tar upp frågan om ytterligare sänkning av arbetsgivaravgifter ska stoppas. Den ska återställas redan nu. Men där har era kolleger i socialförsäkringsutskottet valt att inte följa upp följdmotionen.

Låt mig säga några ord om lärlingsanställningarna. De handlar givetvis inte om att ha en längre provperiod för ungdomar. De handlar om att det ska vara en längre tid som ungdomarna kan lära sig yrket på plats. Det är inte en provperiod för ett yrke man redan kan. Det är inte en provperiod för att pröva lämpligheten, men det är en provperiod för att se om man över huvud taget hinner lära sig yrket. Det är också därför vi anser det vara rimligt att den perioden är något längre.

Anf. 128 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik:

Herr talman! Tack för frågan! Det är bra att vi debatterar och diskuterar dessa viktiga frågor i kammaren. Jag uppskattar att Paula Bieler tog upp lärlingsanställningarna och kollektivavtalen. Det är otroligt viktigt för att vi ska få ordning på diskussionen att det finns en sverigedemokrat som faktiskt berättar vad man tycker.

Det är ingen svår process att sluta kollektivavtal. Det är inte svårt att säga att det ska finnas kollektivavtal eller motsvarande. Det borde vara ett minimum man kan stå för, och det kan i många fall till och med borgerliga partier göra. Men Sverigedemokraterna har tydligen oerhört svårt att ta ställning för att kollektivavtal är viktiga.

Jag tittade igenom det arbetsmarknadsprogram som jag visade upp för en stund sedan. Jag försökte se hur många gånger man nämnde kollektivavtal i arbetsmarknadsprogrammet. Ingen gång! Noll gånger. Det verkar eka i salen. Det är samma sak som händer igen. Det handlar inte om kollektivavtal eller för den delen om den svenska modellen för Sverigedemokraterna.

Om man vill göra det svårare för unga att få en fast, bra anställning, ska provanställningen utökas från sex månader till tolv månader. Det gör det svårare för ungdomar. På vilket sätt blir det då fler jobb i Sverige? Jag förstår inte. Jag vill gärna höra från Paula Bieler. Hon brukar vara bra på att förklara.

Anf. 129 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Magnus Manhammar!

Vi vill inte att den allmänna provperioden ska förlängas vare sig för ungdomar eller för någon annan. Däremot vill vi införa en ny anställningsform, lärlingsanställning, som innebär att man får chansen att

prova på ett nytt yrke, ungefär som traineejobben men med skillnaden att det handlar om olika områden och inte knutet enbart till välfärden i något slags försök att tvinga in ungdomar i en specifik bransch. Här handlar det om att erbjuda möjligheten till en ny anställningsform där man lär sig arbetet på plats.

Det har kommit förslag från borgerliga partier om lärlingsanställningar, men då handlar det snarare om en utbildning med praktik förlagd på arbetsplatsen. Men vi menar att man ska vara anställd från första början, ha relationer från första början med arbetstagare. Det gör givetvis att det blir lättare för en ung person att komma in på arbetsmarknaden eftersom man redan har kontakt med en arbetsgivare där man har lärt sig yrket på företaget och har kontakt med arbetskolleger. Om man fullföljer hela utbildningen leder den till en anställning.

Däremot tycker vi att det är lämpligt att under den tid som utbildningen pågår, vilket troligtvis är längre än sex månader, ska man ha möjlighet att avbryta den om det helt enkelt inte fungerar.

Anf. 130 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik:

Herr talman! Tack, Paula Bieler, för svaret!

Frågan om traineejobben är intressant. Den stora skillnaden med traineejobben är att vi även där vill att det ska finnas kollektivavtal. Det ska vara en styrd yrkesintroduktion så att man får en dräglig lön så att man kan påbörja ett stabilt liv.

Yrkesintroduktionsavtalet är byggt så att det blir tolv månader och ytterligare tolv månader. Det är egentligen en lång och säker period om parterna kommer överens. Det är parterna som ska bestämma tillsammans, det vill säga den svenska modellen. Det är så vi gör, och det är en bra modell.

Varför nämner Sverigedemokraterna över huvud taget inte kollektivavtal när man pratar om lärlingsanställningar? Varför väljer man att göra det svårare för unga att få en stabil och säker anställning? Det ger inga fler jobb utan det gör en redan osäker arbetsmarknad ännu mer osäker för de unga.

Om det ska vara en stor satsning från Sverigedemokraternas sida måste man bruka allvar. Jag förstår att förslaget inte gäller hela arbetsmarknaden än, men det gäller trots allt många unga – om man vill att det ska bli en helt ny anställningsform.

Varför nämner ni inte kollektivavtal i denna fråga, och varför nämner ni inte kollektivavtal i ert arbetsmarknadsprogram? Det är en viktig fråga för mig.

Anf. 131 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Den största skillnaden i fråga om traineejobben är inte om det finns kollektivavtal eller inte. Det här handlar om en anställningsform som ska vara öppen för hela arbetsmarknaden i olika sektorer. De som söker jobben ska få välja vilken bransch de känner passar dem själva och företag som har brist på arbetskraft ska få öppna för att ta in någon som ännu inte kan hantverket men som kan lära sig på plats.

Det finns arbetsmarknadspolitiska åtgärder som syftar till att skapa nya jobb, och det finns åtgärder som syftar till matchningen, att ge personer som i dag inte hittar sin plats och inte har rätt kompetens för ett visst yrke

vägar in på arbetsmarknaden. Det handlar om att bygga upp kompetens för nya yrken. Det är vad denna satsning syftar till.

Det handlar om en korsning mellan utbildning och anställning. Vi tycker att det är viktigt att man redan är på plats på ett arbete. Vi ser utbildningen huvudsakligen som en kontakt med en arbetsplats redan från början. Därför har vi valt att göra den till en anställningsform och inte knyta an till enbart utbildningsprogram i övrigt.

Att kollektivavtal inte nämns i våra program kan man givetvis ha synpunkter på. Vi lyfter fram de förslag där vi vill förändra, där vi tycker att de här satsningarna kan skapa fler jobb och nya vägar in.

Vi har flera gånger stått upp för och påpekat vikten av kollektivavtal eller kollektivavtalsenliga villkor. Där har vi reserverat oss otaliga gånger, både här och i princip varenda gång EU har påverkat med utstationering och så vidare så att svenska kollektivavtalsregler inte följts.

Anf. 132 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag ber om herr talmannens och övriga lyssnares tålmod med att jag begär ordet igen.

Det här blir ju lite extra komplicerat, för det normala när man debatterar med sina politiska motståndare är att man har olika uppfattningar, debatterar dem och står för dem.

Det svåra i att debattera med Sverigedemokraterna är att de hela tiden har dubbla budskap och inte står för sina uppfattningar. Därför får man liksom ta det vid ett flertal tillfällen. Jag tror att det trots allt kan finnas anledning att göra det.

Dessutom blir det nästan lite parodiskt när Sven-Olof Sällström i replikskiften med mig inte svarar men sedan fortsätter replikskiftena med mig när han har begärt replik på Magnus Manhammars anförande. Det är en lite annorlunda debatteknik.

Men nu får Sven-Olof Sällström två chanser till, herr talman, eftersom jag har begärt ordet. Det var liksom det som var själva min lilla tanke med att begära ordet, för det verkar som om Sven-Olof Sällström alltid kommer på vad det var han tänkte säga när han har haft sina två repliker. Jag sträcker alltså ut en hand. Jag hjälper till och ger den möjligheten.

Till sakfrågan! Det ska vara enklare, säger Paula Bieler, för de små företag som inte har kollektivavtal. Det är bara det att riksdagen har gjort det enklare. Så sent som 2011 öppnade man upp och ändrade regelverket för att göra det enklare. Det handlade framför allt om hur, var och när man kunde teckna försäkringar. Riksdagen har alltså tillmötesgått sådana krav för att göra det enklare.

Om nu inte det räcker måste Paula Bieler, Sven-Olof Sällström, Magnus Persson eller någon annan representant för Sverigedemokraterna förklara vad mer man ska förenkla. Vad är det i dagens lagstiftning som inte fungerar? Det är en mycket legitim och enkel fråga som ni faktiskt borde besvara. Ni ställer er inte bakom en text där det konstateras att det inte föreligger något hinder för att anställa med lönebidrag när man inte har kollektivavtal om man åtminstone uppfyller kollektivavtalsliknande förhållanden. Då måste det vara det som ni är ute efter.

Dessutom, herr talman, stod jag här för två veckor sedan när utrikesutskottet debatterade Europeiska unionens arbetsprogram. Där har

Sverigedemokraterna en skrivning om kollektivavtal som säger att det ska frivilligt.

Jag konstaterade i den debatten att om man har den uppfattningen innebär det att man stöder den uppfattning som företaget Laval hade i en konflikt med Byggnads. Laval hävdade att det är väl klart att det ska vara frivilligt att ha kollektivavtal. Stöder man den uppfattningen är man faktiskt direkt löntagarfientlig, och då säljer man ut byggnadsarbetare i Sverige. Tycker man att det ska vara frivilligt, då tycker man att det var orimligt av Byggnads att försöka teckna kollektivavtal med Laval. Det går inte att dra några andra slutsatser av Sverigedemokraternas agerande och hur de faktiskt för sin politik.

Men det dubbla budskapet kommer att ta lite tid att klä av och visa upp. Det är det som gör det lite komplicerat, och det är därför man kanske får ta lite extra tid, ställa frågor och peka på det.

Ställer Sverigedemokraterna upp på det de själva har föreslagit i riksdagen – att det ska vara frivilligt? Om de stöder Lavals agerande i den här frågan och vill att det ska vara enklare än det som finns förklarat i betänkandet, hur ska det gå till?

Anf. 133 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Det var trevligt att Patrik Björck lyssnade på vad jag sa den här gången. Det har inte alltid hänt vid tidigare tillfällen.

Det ska vara enklare, ja. Det är möjligt i dag. Men det finns fortfarande krav, vilket det är fullt rimligt att ställa på de flesta företag, att de anställda ska ha antingen kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor. Dock ska man komma ihåg att detta krav innebär att man måste genomgå ett visst antal prövningar innan man kan få lönebidrag, innan man kan få det här till stånd.

Det vi anser är alltså att det ska vara enklare. Man kanske ska kunna följa upp i efterhand eller göra tydligare granskningar efter hand. Man ska se över vad man kan göra, vad man kan vidta för åtgärder för att inte en del av arbetsmarknaden ska vara stängd för dem med funktionsnedsättningar.

Hur man än vrider och vänder på det finns det i dag ett antal – ganska många – små företag som inte har kollektivavtal som de kan visa upp direkt och säga: Det här är det tecknande vi har. De måste genomgå en prövning för att visa att de har likvärdiga villkor. Alla de här företagen får då väldigt svårt att anställa någon med lönebidrag eftersom de inte kan veta det i tillräckligt god tid.

Det här går helt i linje med exempelvis vårt förslag om att lönebidragen ska knytas till personen och inte vara någonting som man söker i efterhand. Det handlar helt enkelt om att öppna upp arbetsmarknaden för personer som redan har en svår situation på arbetsmarknaden. Det ska vara lättare att få de anställningarna.

Sedan ska man givetvis granska och följa upp att det är goda villkor, men det är en annan sak.

Anf. 134 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Jag kan berätta för Paula Bieler att jag inte bara lyssnar på vad hon säger. Jag läser också noggrant vad partiet skriver i sina förslag, och det är det som jag debatterar här i dag.

Läser man noggrant ser man att det står i er reservation: ”I dag måste den arbetsgivare som anställer en person med lönebidrag ha kollektivavtal eller motsvarande.” Det vänder ni er alltså emot, och så vill ni att vi ska besluta att regeringen snarast ska vidta åtgärder för att mindre företag som inte har kollektivavtal ska kunna använda sig av lönebidragsanställningar.

Det är så klart uttryckt, herr talman, att det inte går att missförstå. Det går inte ens att försöka snirkla in på det sätt som Paula Bieler försöker göra nu för att blanda bort korten.

Jag tolkar Paula Bielers svar på min fråga om hur det ska bli enklare som att hon säger: Ja, man ska visserligen kanske kunna ha kollektivavtalsliknande förhållanden, men man ska inte visa det.

Det är klart att är det så man vill förenkla det, då kan man säga så här: Vi ställer krav på att alla ska ha körkort i trafiken, men man ska inte behöva visa det.

Det är ju intressant. Man skulle spara in del på trafikpolisen, herr talman, men det är såklart ingen hållbar eller realistisk ståndpunkt.

Om ni faktiskt tycker det ni skriver går det inte att tolka det på något annat sätt än att ni inte vill ha kollektivavtalsliknande förhållanden. Annars får ni skriva på ett annat sätt, Paula Bieler. Ni kan inte skriva på ett sätt och sedan försöka rätta till det i efterhand. Då får ni säga: Hoppsan! Vi har gjort fel. Det är ett misstag. Vi tar tillbaka det och återkommer med en genomtänkt politik.

Anf. 135 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Uppenbarligen har vi gjort ett fel. Uppenbarligen måste vi använda lättläst svenska framöver.

Nej, det är inte samma sak, Patrik Björck. Om man läser reservationen som du själv precis citerade ser man att det vi menar är att det ska vara enklare även för små företag som inte har kollektivavtal – inte för dem som inte har kollektivavtal eller motsvarande.

Det står ingenstans att vi inte står bakom att motsvarande ska räcka. Däremot konstaterar vi att det här kravet gör det svårare för de små företag som inte direkt kan visa upp ett kollektivavtal utan måste gå igenom en större granskning för att säkra att de kan visa upp att de har motsvarande villkor. Det gör det svårt för dem att över huvud taget öppna upp för att erbjuda de här anställningarna och få ett lönebidrag på köpet. Det skapar en tveksamhet och en svårighet att våga anställa.

Givetvis ska kraven gälla. Givetvis ska granskningar ske. Givetvis ska man säkra att de företag som får lönebidrag också har minst motsvarande villkor. Men det bör kunna bli enklare. Det enda vi uttrycker är att det ska vara lättare. Det ska öppnas upp för att de företag som inte har kollektivavtal – inte kollektivavtal eller motsvarande utan kollektivavtal, punkt – ska få det lättare att också kunna ta del av lönebidraget.

Anf. 136 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Jag tror inte att Paula Bieler klarar att krångla in sig mer. Vi får se om hon lyckas ta sig tillbaka till stolen efter det här anförandet.

Det ska alltså vara krav på kollektivavtal eller motsvarande, men det är för krångligt att visa att man har det, så därför kan man inte ställa det kravet, men givetvis ska det finnas. Det är konklusionen av det Paula

Bieler säger. Vem som helst som lyssnar eller läser kan förstå att detta inte hänger ihop.

Vad som också är viktigt att framhålla är att detta inte bara är ett misstag utan en tendens. I varje betänkande som rör arbetsmarknad attackerar Sverigedemokraterna kollektivavtalen, löntagarna och fackföreningarna. De attackerar den svenska modellen och allt det som har byggt Sverige starkt. Det gör de konsekvent och genomgående, och det är väldigt bra att vi kan få visa detta i Sveriges riksdag. Vi ska fortsätta diskutera, debattera och informera svenska väljare och löntagare om den löntagarfientliga politik som Paula Bieler och hennes parti står för.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 25 mars.)

§ 10 Kultur och fritid för barn och unga

Kulturutskottets betänkande 2014/15:KrU5
Kultur och fritid för barn och unga
föredrogs.

Anf. 137 ISABELLA HÖKMARK (M):

Herr talman! Kultur- och fritidsaktiviteter för barn och unga är väl alla partier överens om att det är viktigt att det kommer alla till del, oavsett vilken bakgrund man har eller familjers möjligheter. Jag tänker ta upp två reformer som den tidigare alliansregeringen har genomfört och som har varit bra i det syftet.

Jag vill prata om den enskilt största statliga satsningen på barn- och ungdomskultur, en samverkan mellan skola och professionella kulturaktörer, nämligen Skapande skola. Initiativtagare till detta var 2008 dåvarande kulturministern Lena Adelsohn Liljeroth. I dag har Skapande skola byggts ut och omfattar förskoleklass till årskurs 9. Under innevarande år har 92 procent av alla kommuner i Sverige sökt Skapande skola-pengar. Det har kommit in 400 ansökningar, varav 102 är från friskolor.

Skapande skola nådde också föregående år över 63 procent av alla elever. Huvuddelen av detta är skapande verksamhet. Det är bild, form, skrivande, berättande och så vidare, där eleverna skapar något tillsammans med en kulturaktör.

Det är inte bara detta som är det fina. Den andra poängen med Skapande skola är att över 60 procent av stödet går direkt till arvoden till kulturutövare. De kan alltså arbeta och få ersättning för det de är utbildade till.

Jag återkommer till Skapande skola när jag berättar om vår reservation, som jag kommer att yrka bifall till.

En annan viktig reform som Alliansen genomförde trädde i kraft den 1 juli 2014. Jag tänker på fritidspengen. Det är en peng på 3 000 kronor per barn och år som ges till familjer med svag ekonomi, familjer som lever på försörjningsstöd, och som ger en möjlighet för alla barn att delta i någon

slags fritidsaktivitet. Det kan vara ensemblespel eller fotboll – man väljer själv vad man vill göra.

Om man läser vad Socialdemokraterna och regeringen vill förstår man att de inte gillar fritidspengen. Av budgetpropositionen framgår att de hellre vill lägga pengar på den kommunala musikskolan, dit de vill anslå 400 miljoner, och sänka terminsavgifterna med 300 kronor per termin. Det ger inte alls samma stöd som fritidspengen, menar jag. Med Socialdemokraternas förslag kan man inte välja vad man vill. Man måste välja musikskolan för att få del av avgiftssänkningen.

Man sänker också avgiften för alla, även – vilket jag tycker är tokigt – i min hemkommun Danderyd, där det är väldigt privilegierade barn som bor. De är privilegierade så till vida att de flesta föräldrarna har ett arbete att gå till. De har alltså större möjligheter att betala för barnens fritidsaktiviteter. Men Socialdemokraterna väljer att slå ut det på alla kommuner och lägga ut 300 kronor för varje elev som går i musikskolan i stället för att ge stödet direkt till dem som behöver det mest. För en familj med försörjningsstöd som har två barn, en pojke som vill spela fiol och en flicka som spelar fotboll, innebär det att de får stöd bara för den som väljer fiolen. Flickan som väljer fotboll har ingen möjlighet att få stöd, vilket blir väldigt tokigt. Med fritidspengen får alla möjlighet att välja det de vill.

Herr talman! Jag återkommer nu till vår reservation. Det finns en reservation i ärendet från Moderaterna, C, FP och KD, som jag vill yrka bifall till. Där säger vi att vi vill utöka Skapande skola till att även omfatta gymnasiet.

I majoritetens förslag i betänkandet anser man att gymnasiet är en frivillig skolform. Då förstår jag att man gör sin satsning på musikskolan i stället. Vi menar dock att gymnasiet är än viktigare, eftersom man då kanske har slutat helt med att spela eller utöva någon form av fritidsaktivitet. Då är det viktigt att Skapande skola även kommer gymnasiet till del, så att man nås av kulturverksamhet och tillsammans kan få utöva sådan verksamhet. Det är också bra med den gemenskap det skapar mellan elever, liksom det är bra ur integrationssynpunkt. Därför yrkar jag bifall till Alliansens reservation.

Anf. 138 PER LODENIUS (C):

Herr talman! I går kväll var jag med i ett panelsamtal tillsammans med Riksidrottsförbundets ordförande Karin Mattsson Weijber. Bland annat talade vi om jämställdheten i idrotten och ungdomars, både pojkars och flickors, möjlighet och förutsättningar att utöva sin idrott. Jag tänker på till exempel ridsporten, där runt 85 procent av utövarna är tjejer. Men som min partikamrat Kristina Yngwe påpekar i sin motion går kommunala bidrag till idrottsanläggningar betydligt oftare till sporter som i större utsträckning utövas av pojkar. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det viktigt att lyfta och satsa också på idrotter där tjejer är i majoritet, som ridsport.

För Riksidrottsförbundet är också jämställdhet ett av de viktigaste områdena man arbetar med. Det gäller också Sveriges Kommuner och Landsting, som genomför utbildningar inom bland annat området kultur och fritid som syftar till att leda till och styra mot hållbar jämställdhet.

Det är bra att jämställdheten vad gäller pojkar och flickors idrottande och fritid uppmärksammas. Mycket arbete görs i dag inom detta område. Vi kan också se allt fler resultat från det arbetet. Men vi kan också

konstatera att det finns mer att göra. Än är i alla fall inte jag och Centerpartiet nöjda.

Herr talman! De musik- och kulturskolor som finns runt om i vårt land är viktiga aktörer för barns och ungdomars kulturskapande.

Den svenska musik- och kulturskolan är kommunal. Den styrs av kommunala beslut och bedrivs med kommunala resurser och avgiftsintäkter.

Metoderna att förmedla och inspirera till musik eller andra konstarter skiljer sig från kulturskola till kulturskola – som orkesterskolan i Nykvarn, där barn redan från början spelar i orkester, innan man ens lärt sig instrumentet på riktigt, eller kulturskolan i Sundsvall, där man kan få undervisning i muntligt berättande och i kreativt skrivande. I Norrtälje kommun, min hemkommun, kan man välja mellan den kommunala kulturskolan, Roslagens Kulturskola, och den fristående verksamheten Rimbo Kulturskola.

Musik- och kulturskolorna ser alltså olika ut i olika kommuner, vad gäller både struktur och verksamhet. Ansvaret för musik- och kulturskolorna ligger alltså hos kommunerna, och verksamheten ser olika ut i olika kommuner. Man har valt olika modeller och olika innehåll. Friheten att skapa sin egen kulturskola har också gett goda resultat. Om man alltför mycket skulle likrikta kommunernas musik- och kulturskolor skulle det vara förödande för utvecklingen.

Kommunernas historiska möjlighet och frihet, att utveckla verksamheten, det kommunala självstyret, är en viktig del i kulturskolornas framgång. Det är självklart viktigt att lära sig av hur andra kommuner gör och också att samarbeta för en ännu bättre utveckling och en ännu bättre musik- och kulturskola. Här gör också Smok, Sveriges musik- och kulturskoleråd, en mycket viktig insats.

Herr talman! Skapande skola är en annan viktig insats för barns och ungdomars möjlighet till kontakt med kultur och att få utöva kultur. Att få ta del av kultur, men kanske ännu mer att få utöva kultur, ger otroligt mycket tillbaka.

Men det är inte bara det kulturella skapandet i sig som utvecklas när ett barn eller en ungdom får möjlighet att ta del av kultur och skapande. Oberoende av om det handlar om att skriva, måla, dansa eller spela musik eller om det handlar om något annat kulturellt uttryck utvecklas individen på många sätt. Att få utveckla sin talang i en kulturell verksamhet stärker barnets tro på sig själv och förståelse för andra.

Utvärderingar av Skapande skola visar bland annat på hur barns och ungas delaktighet och inflytande utvecklas när kulturen får ta plats i skolan. Det bidrar också till ett förbättrat samarbetsklimat på skolorna, och elevernas självkänsla och självförtroende stärks.

Det är något som jag själv kunde se i de klasser och på de skolor där jag för flera år sedan hade förmånen att få jobba med dans- och sånglekar. Jag fick till exempel se hur dansen förde samman träningsskoleklassen med mellanstadieklassen och hur de mobbningstendenser som funnits tidigare efter bara några få danstillfällen försvann och byttes mot kamratskap. Och jag tänker på den mobbade killen, som efter tre danstillfällen hade blivit tjejernas favorit och vunnit killarnas respekt, då han var den, enligt tjejerna, som bäst kunde dansa i takt. Jag är övertygad om att många av de professionella kulturarbetare som genom Skapande

skola har fått möjligheten att utveckla sig själva och sitt arbete och inte minst eleverna i skolan har liknande berättelser att dela med sig av.

En viktig aspekt på Skapande skola är också att den breddar arbetsmarknaden för professionella kulturarbetare. Kultur är viktigt – så är det bara.

Herr talman! Vad man kan konstatera är att både kulturskolorna och Skapande skola är mycket viktiga för barns och ungdomars möjlighet att delta i och ta del av kultur av hög kvalitet. Men det får inte bli en sammanblandning av dessa två. De är alltför viktiga var för sig.

Kulturskolan är otroligt viktig som en arena som ger möjlighet för barn och ungdomar att utvecklas inom sitt eget valda kulturella uttrycksområde. Frivilligheten och intresset från elevens sida är viktiga innehåll. De professionella lärarna stöttar, hjälper och lotsar den enskilde eleven. Just att eleven själv har valt att gå i kulturskolan är viktigt. Det är intresset som har styrt valet man har gjort.

I Skapande skola, som är sprungen ur en centerpartimotion, får alla elever i en klass uppleva och delta under ledning av professionella kulturskapare. Samtidigt får dessa kulturskapare, som jag tidigare har sagt, både en möjlighet att utveckla sitt konstnärskap och en möjlighet till inkomst. Just mötet mellan eleverna och den professionella kulturskaparen, som kanske inte annars skulle hamna i detta möte, är en kärna i Skapande skola. Mötet sker under skoltid och är obligatoriskt för alla elever. Skapande skola är en unik satsning som måste få fortsätta att leva och utvecklas under sina egna villkor. Nästa naturliga steg är att också gymnasiet får ta del av Skapande skola.

Herr talman! Kulturskolan och Skapande skola är två skilda verksamheter. Båda är lika viktiga, men de har olika och unika uppdrag.

Jag vill med det yrka bifall till reservationen.

Anf. 139 BENGT ELIASSON (FP):

Herr talman! Mina allianskamrater har på ett förtjänstfullt sätt beskrivit och talat om innehållet i betänkande KrU5.

Från Folkpartiets sida vill jag peka på några viktiga detaljer och delar som betänkandet berör och som dess helhet faktiskt kan vara en viktig motkraft till. Det är delar som vi gemensamt behöver arbeta vidare med.

Herr talman! Jag ska ta min utgångspunkt i internet. Internet är en fantastisk infrastrukturell revolution, som har kommit att förändra vårt sätt att vara och umgås i grunden. Men nätet har också blivit den nya skådeplatsen för ohämmat hat, skrupelfri mobbning och personförföljelser utan någon som helst gräns. På nätet kan vi gömma oss bakom alias och anonymitet. När det gäller det här kan faktiskt kulturen, framför allt kulturen för barn och unga, i bred bemärkelse vara en motkraft.

Herr talman! För nästan exakt ett år sedan begick en 13-årig flicka självmord i Kumla. Hon hade blivit mobbad och förföljd på nätet. Det bidrog antagligen till att hon tog sitt liv.

Det är relativt ovanligt att så unga personer tar livet av sig. Men i åldersgruppen 15–19 sker det minst ett självmord i veckan i Sverige. Det sker ett försök till självmord i den här åldersgruppen varannan dag. I åldersgruppen 15–44 vet vi att självmord är den vanligaste dödsorsaken.

I olika organisationer som arbetar med att ta emot samtal från utsatta barn och ungdomar finns det volontärer – jag har kontakt med rätt många

av dem. Varje månad tar de emot hundratals telefon- och chattsamtal från unga som mår mycket dåligt psykiskt. Ungefär 60 procent av de hjälpsökande uppger i undersökningar att de har självmordstankar. Ett vanligt samtalsområde är just mobbning. De allra flesta vittnar om hur mobbning har skadat dem för livet. Motionen om mötesplatser på nätet är därför en väldigt viktig motion.

Herr talman! Det stora flertalet självmord går faktiskt att förebygga. 13-åringens liv hade kunnat räddas – det är jag helt övertygad om. Det är inte fruktbart att stå här och peka ut någon enskild aktör som ansvarig. Skolan har naturligtvis en nyckelroll. Men vi har också alla ett gemensamt ansvar. Kulturen – genom Skapande skola, musik- och kulturskolan och meningsfulla fritidsaktiviteter av alla de slag – är en viktig framgångsfaktor i grunden, inte ett lullull ovanpå.

Herr talman! Jag är helt övertygad om att flera åtgärder behövs för att rädda liv.

Många skolor har ett genomtänkt program mot mobbning, men ofta ligger fokus på mobbning i det fysiska rummet. I takt med att mer och mer av vårt liv och umgänge sker på nätet måste också mobbningsprogrammen arbeta mer med situationer på nätet, precis som så förtjänstfullt tas upp i det här betänkandet.

Vår värdegrund för hur vi beter oss mot varandra måste anpassas till dagens realitet. Som människor i det fysiska rummet har vi genom århundraden utvecklat sociala koder som anger vad man får säga och vad man får göra. Och man tar ansvar för sina handlingar. Internet tycks delvis ha satt denna värdegrund ur spel genom att möjliggöra anonym kommunikation med miljontals mottagare på en gång. Skolan, föräldrar och kulturarbetare måste arbeta medvetet med att ange ramarna för hur man agerar på nätet. Det handlar inte om att förbjuda unga att besöka vissa sajter – det gör de ändå – utan det handlar om att visa på platser, att prata med dem om vad man får säga och vad man får göra och att ge dem goda alternativ.

Herr talman! En avgörande faktor för en god psykisk hälsa är goda relationer mellan barn och föräldrar. Vi som föräldrar behöver utveckla vår förmåga att kommunicera med barnen och fånga upp signaler på ohälsa, till exempel att ett barn mobbas eller att ett barn mobbar. Olika former av föräldrastöd är grundläggande viktigt. Det gäller också möten med vuxna i goda situationer, som till exempel Skapande skola ger uttryck för.

Det psykosociala stödet i skolan är centralt. Alla skolor måste ha tillgång till en skolkurator. Skolpersonalen, i synnerhet lärare, behöver tränas i att se tecken på ohälsa. Och det behöver komma in fler professioner i skolan, till exempel genom Skapande skola, som kan hjälpa till.

Ja, det behövs mycket mer kunskap om vad som orsakar psykisk ohälsa och självmord. En OECD-rapport pekade nyligen ut att det krävs kraftfulla satsningar på forskning i Sverige. Det är bara att hålla med.

Herr talman! Varje självmord är en katastrof. Vi kan alla med gemensamma krafter förhindra dessa tragiska och onödiga dödsfall.

Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till Alliansens gemensamma reservation under punkt 4 samt i övrigt bifall till förslaget i betänkande KrU5.

Anf. 140 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! ”Nu vet jag vad jag ska hålla på med när jag blir vuxen! Jag ska hålla på med film och sånt!” Så sa en elev som kommit i kontakt med alliansregeringens succésatsning Skapande skola. Läraren berättade att den eleven hade haft svårt att fokusera. Men när klassen började med ett filmprojekt levde eleven upp som aldrig förr, visade organisationsförmåga och samarbetsvilja och fick en större tilltro till sin egen kapacitet.

Kristdemokraternas hjärtefråga Skapande skola har tagits emot väl av kulturskapare, elever och lärare. I korthet går satsningen ut på att professionella kulturskapare och skolan samarbetar för att långsiktigt integrera kulturella uttryck i skolans arbete.

Vi anser att Skapande skola är ett utmärkt sätt att låta barn och ungdomar få kontakt med kulturen. Vi lutar oss mot forskning som visar att barn som tidigt och regelbundet har kontakt med kulturell verksamhet får en större förmåga att känna igen och uttrycka sina känslor. Den förmågan är avgörande för att förstå andra människors känslor och att känna empati. På så sätt utvecklas också barnets kognitiva förmåga.

Herr talman! Grundskola och förskoleklass får i år 173,5 miljoner kronor till Skapande skola-aktiviteter. Detta gäller oavsett om det rör sig om friskolor eller kommunala skolor och oavsett vilken bakgrund och vilka förutsättningar eleverna har.

När Myndigheten för kulturanalys publicerade en första utvärdering visade det sig att 90 procent av de utbetalade medlen användes till löner för kulturskapare, något jag självfallet välkomnar. Visserligen är det barnen som står i fokus för denna reform, men att våra kulturskapare har fått ytterligare arbetstillfällen är något som vi alla ser värdet av.

Herr talman! I vår reservation i dagens betänkande skriver vi att Skapande skola utgör kärnan i Alliansens kulturpolitik. Detta är knappast någon överdrift. Tillgängligheten till kultur har i och med detta ökat dramatiskt, vågar jag påstå. Vår linje är att reformen borde byggas ut till att också gälla gymnasieskolan, som det står i reservationen och i den tidigare motionen. Detta skulle ytterligare öka såväl ungdomars tillgång till som delaktighet i kulturlivet. Jag beklagar att den sittande regeringen inte tycks se värdet i det.

Alla barns och ungas rätt till kultur är en prioriterad fråga inom kulturpolitiken. Så står det i betänkandet. Och omfattande insatser görs också för att kultur i olika former ska vara tillgänglig för barn och unga.

I dag har barn och unga upp till 19 år fri entré till de statliga museerna, inklusive Moderna museet, Marinmuseum i Karlskrona och Historiska museet.

Socialdemokraternas och Miljöpartiets prioriteringar för kultur för barn och unga känns något dunkla och otydliga, tycker jag. De vill via statsbidrag sänka terminsavgiften till den kommunala kultur- och musikskolan med 300 kronor.

Samtidigt vill de ta bort fritidspengen för barn i de familjer som har det sämst ställt. Den är för närvarande på 3 000 kronor per år, och det är ett mycket träffsäkert stöd till barn i familjer med försörjningsstöd.

Vad är logiken i att ta med ena handen och ge med den andra? Kontentan blir ju att de barn som verkligen behöver ökade resurser skulle få 2 400 kronor mindre till kulturutövande med regeringens politik än vad

de får i dag. Så är det ju. Det är lätt att räkna efter. Den rödgröna regeringen vill hellre smeta ut pengar vare sig mottagaren behöver dem eller inte. De vill värna bidragssystem, vi vill värna människor.

Jag har en praktikant denna vecka här i riksdagen, och när han fick höra om detta sa han spontant: ”Men detta är ju rena rama omvända Robin Hood-politiken.”

Hela idén med fritidspengen utgår från vetskapen om att barn som växer upp i ekonomiskt utsatta familjer inte deltar i organiserad fritidsverksamhet i lika stor utsträckning som andra barn. Det är därför som reformen genomfördes. Därför införde vi fritidspengen, som riktar sig till just barn i hushåll med försörjningsstöd för att de ska kunna vara med i en idrottsklubb, gå i musikskola eller delta i annan fritidsverksamhet.

Socialdemokratiska företrädare har sagt att vi pekar ut fattiga barn med fritidspengen. Själv tror jag att man känner sig betydligt mer utpekad av att inte kunna delta i kultur- och fritidsaktiviteter, vilket vi nu ger dem möjlighet till.

Herr talman! Med de orden vill jag yrka bifall till vår reservation och i övrigt till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 141 IDA KARKIAINEN (S):

Herr talman! I kulturutskottets betänkande nummer 5 behandlas motioner med temat kultur för barn och unga. Det är ett tema som jag tror att vi alla, oavsett parti, fäster högt värde vid och tycker är viktigt, vilket tidigare debattörer också har nämnt.

I samtliga motioner har ämnen av stor vikt lyfts upp, bland annat kulturverksamhet på teckenspråk, jämställd fördelning av offentliga medel till ungdomars fritidsaktiviteter, musik- och kulturskolan, samt ungas utsatthet på nätet med mera.

Herr talman! Kultur för barn och unga är en högst prioriterad fråga i vår kulturpolitik. De nationella kulturpolitiska målen slår fast

- att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund
- att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet
- att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Herr talman! Kulturen har en plats i människors liv som är av stor betydelse. Kulturen i alla dess former hjälper oss att vidga perspektiven, få nya tankar och nya idéer. Den socialdemokratiska kulturpolitiken tar sin utgångspunkt i vår absoluta tilltro till att alla människor ska ha rätt till att ta del av kultur och utöva kultur. Vi ser kulturen som en stark kraft som bidrar till att skapa ett rikare och mer meningsfullt samhälle att leva i.

Kulturen är för många människor det som gör livet värt att leva, som ger livet innebörd och som hjälper oss att förstå oss själva, andra och det samhälle vi lever i. Kultur hjälper oss att formulera drömmar, ge uttryck för känslor och skapa sammanhang, gemenskap och identitet. Detta har

stor betydelse för vår hälsa och vårt välbefinnande. Och det börjar givetvis med barnen.

Herr talman! Som jag tidigare nämnde är barns och ungas kulturutövande en prioriterad fråga i kulturpolitiken. Vi vet att barndomen och ungdomsåren har stor inverkan på resten av livet. Alla barn och unga i hela landet måste få ta del av kultur, oavsett familjens ekonomiska förutsättningar.

Att få möta och uppleva kultur tidigt, att redan i förskolan och de första åren hemma få utlopp för sin kreativitet och att i skolan få pröva på olika estetiska ämnen är av största betydelse. Skolan har en viktig roll i att introducera barn och unga till kultur och visa på olika kulturella uttrycksformer.

Skapande skola är ett verktyg som inrättades år 2008 för skolor att använda som ett komplement till skolans ordinarie kulturuppdrag. I en utvärdering från Myndigheten för kulturanalys år 2013 konstateras att drygt 55 procent av alla elever har deltagit i olika Skapande skola-aktiviteter. Det senaste skolåret visar lite bättre siffror, 63 procent, men fortfarande är det 37 procent av alla elever som inte är delaktiga.

Det konstateras också att små kommuner har betydligt svårare att ta del av Skapande skola-medel än andra kommuner. Det finns med andra ord behov av att utveckla Skapande skola. Därför hade regeringen i höstbudgeten valt att satsa 25 miljoner mer i budget till Skapande skola år 2015. Nu blev det inte regeringens budget som fick gehör i riksdagen, utan Alliansens och Sverigedemokraternas. Därmed föll satsningen.

Herr talman! En annan viktig satsning som vi ville prioritera i höstens budget gällde barns och ungas kulturutövande inom ramen för musik- och kulturskolan. Den svenska musik- och kulturskolan har haft stora framgångar. Många barn har fått möjlighet att utvecklas inom musik, teater och dans och ytterligare andra uttrycksformer. Många har med musik- och kulturskolan som grund blivit stora artister med både nationella och internationella framgångar.

Vi ser dock med oro på utvecklingen inom musik- och kulturskolan. I dag har inte alla barn möjlighet att delta. I många kommuner höjs avgifterna, och barn och unga tvingas bort från musik- och kulturskolan av ekonomiska skäl. Studier pekar på att elevunderlaget i musik- och kulturskolan blivit alltmer heterogent. Därför är det viktigt att bevaka utvecklingen av musik- och kulturskolan så att verksamheten långsiktigt kan stärkas och utvecklas.

I och med att den borgerliga budgeten fick majoritet i riksdagen skjuts regeringens planerade satsning på 100 miljoner årligen 2015–2018 till de kommunala kulturskolorna på framtiden. Dessa medel skulle ha använts till att sänka taxor för att ge barn och unga likvärdig tillgång till musik- och kulturutövande.

Vi kan konstatera att trots den kommunala musik- och kulturskolans stora betydelse i samhället saknas en övergripande strategi för samordning och utvärdering av verksamheten. Vår ambition är att införa en nationell strategi, vilket även statsminister Stefan Löfven lyfte upp i regeringsförklaringen den 3 oktober.

Herr talman! Slutligen vill jag lyfta upp det viktiga initiativet regeringen tagit till att utreda hur barnkonventionen kan bli svensk lag. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter ska alla barn ha samma

tillgång till kulturell och konstnärlig verksamhet. Dessutom genomsyrar barns rätt till kultur flera av barnkonventionens artiklar.

Bland annat konstaterar Kulturrådet att även om riksdag, regering, regioner och kommuner ser barns rätt till kultur som en prioriterad fråga finns ännu mycket kvar att göra för att barn och unga verkligen ska få synas och höras på det sätt som avses i konventionen. Därför är regeringens initiativ oerhört viktigt för att stärka barns och ungas rätt till kultur.

Med de avslutande orden yrkar jag avslag på reservationen och bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 142 ISABELLA HÖKMARK (M) replik:

Herr talman! Ida Karkiainen säger att barns rätt till kultur är en högt prioriterad fråga. Jag håller helt med. Därför blir det ännu konstigare att ni inte är för fritidspengen, Ida Karkiainen. Om det är en prioriterad fråga att barn och ungdomar ska få tillgång till fritidsaktiviteter undrar jag varför ni inte är för de 3 000 kronor per år som skulle ge alla barn möjlighet till det. I stället väljer ni att lägga 300 kronor som en lättnad av musikskoleavgiften.

Det är inte bara fråga om att ni inte är för de 3 000 kronorna, ni tar dessutom bort en del av valfriheten. De 3 000 kronorna skulle man kunna använda antingen om man vill spela fotboll eller något annat eller om man vill musicera. Jag undrar både varför ni inte gillar det och varför ni inte tycker att familjerna eller barnen själva ska få välja.

Anf. 143 IDA KARKIAINEN (S) replik:

Herr talman! Tack, Isabella Hökmark, för frågan! När det gäller fritidspengen vill Socialdemokraterna hellre satsa på en generell välfärd än att satsa på en fritidspeng som i många fall är stigmatiserande för barn och unga när det gäller att använda sig av den. Fritidspengen är inte någon fri peng. Den är förenad med vissa krav; man ska ha haft försörjningsstöd i sex månader och så vidare.

Vi tror snarare på en höjning av försörjningsstödet generellt för föräldrarna. Vi tror att föräldrarna är kompetenta att prioritera vad barn och unga ska göra på sin fritid.

Anf. 144 ISABELLA HÖKMARK (M) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att det blir konstigt när ni säger att ni vill satsa på en generell välfärd, Ida Karkiainen, men sänker avgiften för barnen i Danderyd med 300 kronor per termin. Ni slår undan fötterna för de barn som lever i familjer med svag ekonomi genom att de inte får del av de pengarna och kan delta i fritidsaktiviteterna.

Låt mig påpeka att ni hade avsatt de 25 miljonerna i budgeten till att slå ihop musikskolan och Skapande skola. Det är alltså inte riktigt att de var för Skapande skola.

Sedan vill jag inte att vår budget blandas ihop med SD:s. Det var Alliansens budget som vann gehör i riksdagen.

Ida Karkiainen tycker alltså att barnen i Danderyd ska få sänkt avgift medan barn i svaga familjer inte ska kunna ta del av fritidsaktiviteter. Är det så?

Anf. 145 IDA KARKIAINEN (S) replik:

Herr talman! Vi tycker att det är mer träffsäkert att höja försörjningsstödet generellt. Det ger föräldrarna ett större utrymme att prioritera i sitt liv och sin vardag. Vi tycker att det är bättre att man stärker den generella välfärden för dessa utsatta familjer.

När det gäller fritidspengen finns inga utvärderingar som visar hur den har använts och hur effektiv den är. Det måste vi noga titta på, absolut.

Isabella Hökmark sa att vi vill slå ihop Skapande skola och kultur- och musikskolan. Det stämmer inte riktigt. Det vi säger är att kultur- och musikskolan kan skapa ett mycket starkare samarbete med Skapande skola. Vi vill inte slå ihop dem, men vi tycker att man kan samarbeta inom de olika formerna, vilket är helt naturligt.

Anf. 146 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Jag minns 70-talet, när jag var barn. Jag gick i den kommunala musikskolan. Vi spelade blockflöjt i lite fler stämmor än vad som var avsett, men våra släktingar tindrade med ögonen och lyssnade ändå.

Vi hade inte mycket pengar i min familj, men det var inte något problem. Vi fick vara med i alla fall och spela blockflöjt, piano, gitarr och allt vad det var. Sedan dess har avgifterna höjts, eller införts, i många kommuner. Det har medfört att stora grupper barn och unga stängs ute från den möjlighet som jag hade som barn. Det är synd, och det vill vi ändra på.

Det har hänt en del annat också sedan 70-talet, då jag var liten. Kulturskolan har tillkommit så att barn kan utöva andra konstformer än musik, såsom dans, bild och liknande. Det är mycket bra. Men det ska inte vara tjockleken på föräldrarnas plånbok som styr. Barn och unga ska ha möjlighet att utöva kultur utan att bli utpekade och stigmatiserade.

Vi miljöpartister och socialdemokrater i samarbetsregeringen ville ta ett rejält steg med den budgetproposition vi lade fram i höstas. Tyvärr blev den nedröstad av de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna. Vi ville satsa 400 miljoner kronor för att bland annat möjliggöra sänkta taxor och skapa mer likvärdiga villkor för barn och ungdomar i form av tillgång till kultur och kulturutövande. Det ville vi satsa på kultur- och musikskolan. Tyvärr blev det inte av i höstas, men jag hoppas att det blir av i framtiden.

Jag är glad och stolt över att vår regering avser att ta fram en nationell strategi för kultur- och musikskolan, detta med tanke på hur viktig den är. Som grön ser jag vilken oas kultur- och musikskolan är i denna kommersialismens andliga öken. Man får skapa själv, inte bara passivt konsumera. I den kommunala kultur- och musikskolan är man inte kund och konsument. Den utvecklar hela människan, för människan är mer än bara kund och konsument. Det ger utbildning och utveckling och handlar om mer än att bara bli anställbar och vara en nyttig kugge i produktions- och konsumtionsmaskineriet. Det här ska man inte underskatta. Det blir allt viktigare i vår tid, när kommersialismen breder ut sig över fler och fler områden i samhället, inte minst inom kulturen.

Herr talman! Det handlar om både bredd och spets i kultur- och musikskolan. Det var många som var som jag; jag blev tyvärr aldrig så duktig på vare sig blockflöjt eller någonting annat i musiken. Men jag hade

roligt, och det hade många med mig. Sedan fanns det andra som verkligen hade talang, men kanske inte hade rika föräldrar. Vissa hade kanske musikaliska föräldrar som kom på att det vore lämpligt att erbjuda sina barn att gå i en musik- eller kulturskola. Om dessa talanger får pröva kan de verkligen utvecklas och bli allt det de har potential att bli.

Som Ida Karkiainen nämnde har väldigt många artister i Sverige blivit kända och berömda. Svensk musik har faktiskt också blivit en stor exportindustri, i mångt och mycket tack vare den möjlighet som har funnits för alla att gå i kommunal musikskola. Det har inte bara genererat glädje för dem som utövar musiken och dem som får njuta av den, utan även gett exportinkomster och en väldig massa jobb.

Jag vill återigen säga hur glad jag är över att det ska tas fram en nationell strategi för denna viktiga verksamhet: kultur- och musikskolorna. Jag vill också säga att detta absolut inte är dunkelt eller otydligt. Som sagts här är det helt klart att regeringen kort och gott vill satsa på att fler ska få möjlighet att vara med i den här verksamheten.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen.

I detta anförande instämde Agneta Börjesson (MP).

Anf. 147 ANGELIKA BENGTSSON (SD):

Herr talman! I det här betänkandet finns det två motioner jag skulle vilja belysa. Jag vill börja med satsningen på musik- och kulturskolor. Motionen nämner att en viktig åtgärd för att tillgängliggöra kulturskolan för fler elever är att sänka maxtaxan. Oavsett hur låg maxtaxan är har vi ett ännu större problem – jag kanske ska säga att det är en utmaning, för det är precis så det är. Jag vill poängtera här och nu att vi inte är emot maxtaxan utan vill se på helheten. Många av våra musik- och kulturskolor har långa köer till följd av att allt fler barn och ungdomar väljer att lära sig spela instrument eller teater eller lära sig att dansa. Detta är givetvis en fantastisk utveckling, men samtidigt är det allt färre som väljer att utbilda sig till musiklärare eller studera något annat ämne som undervisas på musik- och kulturskolorna.

Förutom missmatchningen mellan elever och lärare behöver vi se över kompetensförsörjningen. Ökade resurser innebär att fler elever kan delta och att kvaliteten på undervisningen stärks. Lärarna behöver återkommande vidareutbildning för att stärka sin kunskap.

Sveriges Musik- och Kulturskoleråd beslutade 2013 att verka för att en nationell strategi för barns och ungas kulturutövande ska komma till stånd. Jag tänkte nämna några punkter som planen anses bära innehålla:

- barns rätt till kulturutövande
- forskningsbaserad verksamhetsutveckling
- högskoleutbildning och personalförsörjning
- chefsutbildning
- kompetensutveckling
- ett nationellt kunskapscentrum för statistik, samordning och kvalitetsutveckling.

Här kan vi tydligt se att det inte är maxtaxan som är det viktigaste, utan de punkter jag nämnde och som jag tydligt tagit upp här i dag. Det blir inte likvärdigare per automatik för att det är maxtaxa. Men som jag inledningsvis poängterade är vi inte emot maxtaxan, utan vi vill se till helheten och behoven hos våra musik- och kulturskolor.

Regeringen satsar på att avsätta 400 miljoner kronor för att stärka den kommunala musik- och kulturskolan och bland annat möjliggöra en sänkning av elevavgiften. Men som jag nämnde tidigare kvarstår problematiken i att vi har fler elever som söker och färre lärare som undervisar. Det blir inte bättre utbildade lärare för att det är maxtaxa.

Den andra motion jag vill nämna och ta upp är motionen om utvidgning av Skapande skola till gymnasienivå. Vi sverigedemokrater har ett liknande förslag, men vi vill i stället att hela *förskolan* tar del av Skapande skola. Vi anser att det redan finns en hel del alternativ att ta del av på gymnasiet vad gäller kulturkurser. Bland annat kan man välja en linje med estetisk inriktning eller välja till kurser genom ”elevens val”. Den risk med satsningen Skapande skola på gymnasienivå som syns i delar av landet är att den konkurrerar ut musik- och kulturskolorna. Och det är inte det som är poängen eller syftet med Skapande skola.

På förskolan finns däremot inte de här alternativen och valen. Därför ser vi det som mer rimligt att förskolan tar del av Skapande skola. Vi får dessutom medhåll från pedagoger i verksamheten. Förskollärare och barnskötare hade förr en viss kompetens i musikämnet. Det får man inte i dag i sin utbildning. Vi får signaler från pedagoger i branschen om att detta är något som saknas, och Skapande skola hade fyllt ett tomrum här. Barns hjärnor och kunskaper formas i tidig ålder och blir så mycket bättre av det skapande och den utveckling som sker när man tar del av till exempel musik. Politik handlar om att prioritera, och här väljer vi att prioritera unga barn som inte har samma valmöjligheter som andra ungdomar har senare i livet.

Avslutningsvis, herr talman, ställer vi oss bakom utskottets förslag i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 25 mars.)

§ 11 Spelfrågor

Kulturutskottets betänkande 2014/15:KrU4

Spelfrågor
föredrogs.

Anf. 148 ARON EMILSSON (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation under punkt 1 om reglering av spelmarknaden och i övrigt bifall till förslaget i utskottets betänkande.

I dag behandlar vi kulturutskottets betänkande KrU4, *Spelfrågor*, men vi behandlar inte bara ett betänkande i ord och mening, utan pekar delvis ut färdriktningen för framtidens spelmarknad och inte minst det svenska spelmonopolet. I betänkandet generellt är vi relativt samstämmiga inom

utskottet, men gällande regleringen av spelmarknaden har vi lite olika perspektiv, och jag tänkte fokusera på just den delen i det här anförandet.

Min bedömning är att vi över partigränserna är tämligen överens om att dagens spelmarknad, dess regleringar och monopolet inte fungerar tillfredsställande. Jag är också övertygad om att vi kan vara överens om att något måste göras och att en utredning måste tillsättas. Däremot verkar vi inte vara lika överens om hur förutsättningslös eller styrd en sådan utredning ska vara och om vi långsiktigt ska säkra monopolets överlevnad eller ej. Det beklagar jag.

Den svenska spelmarknaden är sedan tidigare, men framför allt sedan i höstas, satt under lupp. Den utmanas nu inte bara av EU-rätten och EU-kommissionen, utan med dagens betänkande också av flertalet partier från höger till vänster. Det är kanske en fläkt av decemberöverenskommelsen. Det intressanta är att man längs hela skalan från Vänsterpartiet till Kristdemokraterna är rörande överens om att en omreglering eller delvis avreglering av det svenska spelmonopolet och en övergång till ett licenssystem är den enda vägen till kontroll och stabilitet – trots att Riksrevisionen, Svenska Spel och rättsliga prövningar ger vid handen att så kan men inte behöver vara fallet. Sverigedemokraterna anser att det finns ett behov av analys.

Spelmarknaden i Sverige, monopolet och det regelverk som omgärdar denna mycket speciella marknad har utvärderats, diskuterats, prövats och stötts och blötts i ett antal år nu genom statliga utredningar 2006 och 2008, Riksrevisionens rapport från 2012 om statens roll på spelmarknaden, den därtill fogade rapporten av Jörgen Hettne, doktor i europeisk integrationsrätt, med mera. Nu i vintras släpptes också en rapport av ESO på Finansdepartementet.

Klart är att det finns väldigt mycket underlag med många viktiga slutsatser för en utredning att ta avstamp i. Klart är också att flertalet är eniga i att dagens reglering inte fungerar utan måste reformeras för att kunna upprätthålla kontroll och tillsyn och besvara EU-rättens frågeställningar. Klart är dessutom att det svenska spelmonopolet har stått sig vid rättsliga prövningar och i sig inte är problematiskt för EU så länge det kan upprätthållas och motiveras. Det är en viktig nyckelfråga.

EU ger medlemsländerna rätt att styra och reglera sina spelmarknader. Det handlar om hur och varför, inte att vi gör det. Vi har ett ansvar som representanter för en nordisk folkhälsotradition att värna en reglerad spelmarknad. Det är centralt att vi behåller kontrollen över spelmarknaden på nationell nivå och inte släpper tyglarna till EU. Risken är överhängande att vi då, med ett licenssystem, lämnar över kontrollen till EU-nivån, som på sikt vill harmonisera hela den europeiska spelmarknaden som så mycket annat inom EU-samarbetet. Det skulle vara problematiskt utifrån såväl självbestämmandet som vår folkhälsomodell.

En helt central fråga är vilka våra uppdragsgivare är. Anser vi det vara svenska folket eller byråkrater i Bryssel? Jag anser det i varje fall vara det förstnämnda. Det är det vi sedan ska stå till svars för. Det är det vi ska ge en ansvarsfull och reglerad spelmarknad. Det och de spelpolitiska målen om sociala skyddshänsyn är Sverigedemokraternas prioritet, inte att göra tveksamma spelaktörer legala i Sverige.

Det är tydligt att utvecklingstrenden går mot allt mindre kontroll över de internationella spelbolagen i Sverige. Det är viktigt titta på alla

alternativ för att stävja detta och inte på förhand anta att licenssystem är den enda vägens politik, särskilt inte som vi nu får signaler från Danmark om att licenssystemet har sina brister. Det gäller inte minst sociala skyddshänsyn, vilket är det viktigaste för våra nationella spelpolitiska mål.

Det ska påpekas, och det är viktigt, att Sverigedemokraterna inte stänger dörren för en förutsättningslös utredning om framtidens spelmarknad. Där kan man titta på hur ett eventuellt licenssystem skulle kunna utformas. Men vi är inte beredda att säga ja till en utredning som bara tittar på det. Det är intentionen i de motioner som utskottet tillstyrker. Vi måste se hur vi kan skärpa regelverken för marknaden och bibehålla monopolet, vilket är centralt.

Vad kan vi då göra? Det finns vägar för att återta kontrollen över spelmarknaden inom ramen för en fortsatt traditionell reglering genom juridiska styrmedel som ip-blockering, betalningsförmedlingsförbud, kraftigt skärpta marknadsföringsregler med mera. Det kom till och med Finansdepartementets utredare fram till trots att han sedan förespråkade ett danskt licenssystem. Det är värt att notera att det inte är monopolet i sig som per automatik är problematiskt utan hur det motiveras, regleras och praktiseras.

Avslutningsvis: Det finns så många perspektiv på spelmarknaden att lyfta fram, men jag tror inte att vi vill övernatta här i kammaren. Det handlar om kontroll, missbruk, europeisk harmonisering etcetera. Med motionärernas förslag om att utreda enbart ett licenssystem försvåras en viktig försiktighetsprincip. Licenssystem kan vara en väg. Men en utredning måste också titta på möjligheterna att strama upp det regelverk som i dag omgärdar den svenska spelmarknaden och göra en internationell utblick så att det svenska spelmonopolet kan bibehållas långsiktigt.

Jag beklagar att man inte har mer is i magen än att man vill skynda fram en ensidig utredning för att Bryssel knorrar lite, särskilt då EU de facto inte stämt Sverige utan än så länge varnat för det. Det är klart att det än finns tid att tillsätta en bredare utredning. Det medskicket vill jag fortfarande göra till övriga partier.

Anf. 149 PER BILL (M):

Herr talman! Låt mig börja med att vara lite formell och inledningsvis klargöra att EU-kommissionen i ett pressmeddelande som lämnades i oktober 2014 angett att den beslutat sig för att stämma Sverige inför EU-domstolen för fördragsbrott angående regleringen av spelmarknaden. Någon stämningsansökan är dock än så länge inte inlämnad.

Herr talman! Jag är glad över att vi har en så bred uppslutning för vårt betänkande och att vi nu tillsammans i regeringen och Alliansen kan ta oss an spelfrågorna. Det är viktigt dels för att det är en storindustri, dels för att vi verkligen vill stävja de avarter som finns. Det är därför med stor glädje som jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet, som innehåller två tillkännagivanden, och avslag på reservationen.

För inte så länge sedan hittade arkeologerna ett nästan 5 000 år gammalt brädspel. Så länge har man alltså ägnat sig åt spel, och troligtvis längre. Kanske var det också så att de som satt och tittade på dem som spelade brädspelen satsade lite pengar på vem som skulle vinna. Det är en gammal tradition och någonting som i små mängder är trevligt och skojigt.

Vi skulle kunna ha haft en liten vadslagning om hur länge arbetsmarknadsutskottet skulle kunna prata. Många av oss hade gissat länge, men få hade väl ändå satt pengar på att de skulle hålla på i fyra timmar! Däremot tror jag att det hade varit ett väldigt lågt odds på att kulturutskottet som vanligt håller sig till ungefär de tidsramar som de har sagt att de ska göra.

Herr ålderspresident! Det är trevligt att kunna säga så! I små mängder är detta med andra ord en källa till glädje, men det finns också stora risker. Vi känner säkert alla antingen någon som har spelat bort väldigt mycket pengar på någon typ av spel och dobbel, eller så känner vi någon som sitter alldeles för länge framför datorn och ägnar sig åt Candy Crush eller vad det nu kan vara. Det kan till och med finnas de som fortfarande sitter och spelar Monopol runt ett spelbord i timme efter timme. Det är kanske inte det mest produktiva man kan göra. Men i små mängder är spel i olika former trevligt.

Låt mig ändå ägna en minut eller så åt det viktigaste tillkännagivandet. Det är när vi ger regeringen till känna dels att ett samarbete ska ske över blockgränserna för att hitta ett licenssystem på spelområdet som kan införas i Sverige och som ska vara långsiktigt hållbart, dels att även direktiven till denna planerade utredning på spelområdet ska tas fram blocköverskridande och att de ska lämnas under 2015. Det är mycket glädjande att vi har en så bred enighet om det. Det andra tillkännagivandet, som handlar om LAN-spel, överlåter jag till mina alliansvänner att berätta lite mer om.

Herr ålderspresident! Vi har många utmaningar framför oss. Då känns det ganska bra att vi har en så bred enighet i Sveriges riksdag om vilken väg vi ska ta.

Anf. 150 AGNETA BÖRJESSON (MP):

Herr ålderspresident! Kulturutskottets betänkande nr 4 om spelfrågor behandlar 16 motionsyrkanden från allmänna motionstiden och har två tillkännagivanden. Jag vill först yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet i dess helhet och avslag på reservationen.

Under förra mandatperioden lade vi i Miljöpartiet fram två mycket omfattande kommittémotioner om spelpolitik med den övergripande ingången att det behövs ett licenssystem och alldeles särskilt en reglering av internetspel utan tillstånd i Sverige. Det är därför oerhört glädjande att vi nu har en regering och en minister som har uttalat sin tydliga avsikt att antligen genomföra en ny reglering på spelområdet.

Det är också glädjande att den majoritet som länge har funnits här i riksdagen nu också syns i utskottsbetänkandets majoritet.

Spelmarknaden som helhet vet vi i dag inte riktigt allt om, men det vi vet är att den del som i dag är reglerad krymper i omsättning. Under förra året tappade man ca 2 miljarder i omsättning. En stor del kan enligt Svenska Spel förklaras av att man där genomförde ett spelkort, vilket har gjort det betydligt mer säkert för spelare. Men det är också lite mer komplicerat att använda.

Vi vet att genomsnittssvensken, om man räknar dem som är över 18 år, förlorade så mycket som i genomsnitt 2 118 kronor på spel förra året. Vi vet också att de som är i riskzonen är unga män.

Dessutom, herr ålderspresident, vet vi att de oreglerade bolagen växer. Deras omsättning ökade med ungefär 40 procent mellan 2013 och 2014. Trots att vi i svensk lagstiftning egentligen inte tillåter dessa bolag att göra reklam spenderades 2,6 miljarder brutto för att marknadsföra dessa oreglerade bolag.

Jag var särskilt glad när jag hörde Per Bill lyfta frågan om brädspel. Frågan om gaming brukar i de här speldebatterna vara helt otillåten. Det brukar bara vara jag som lyfter dessa frågor. Jag upplever att detta är så otroligt viktigt. En stor del av utvecklingen på spelområdet handlar just om den typ av spel som Per Bill lyfter upp, typ Candy Crush Saga. Det är spel där man inte riktigt vet om det handlar om gaming eller gambling. De orsakar ett väldigt spelberoende, och man har köp inuti spelet. Dessa spel, som vi är lite oroliga för, har alltså många av de här avarterna.

Detta är dock spel som vi inte på något sätt har gett någon i uppdrag att riktigt kartlägga trots att de är väldigt beroendeframkallande. Det är också någonting som vi har lyft fram i våra kommittémotioner; det vore dags att ge Folkhälsoinstitutet eller Lotteriinspektionen ett uppdrag att kartlägga även den här typen av spelverksamhet.

Jag gissar att det kommer att behövas nu när vi har fått en sådan tydlig diagnos på spelberoende som detta är. Vi lyfter fram vikten av att stärka tillgången till vård i hela landet. När man gör en spelreglering bör man passa på att lägga in spelberoende i socialtjänstlagen.

Vi har även tidigare lyft frågan om tillståndsplikt för LAN-spel. Jag tror att det är en fråga som det har stor betydelse och stort signalvärde att vi lyfter fram i kulturutskottet. Jag är därför oerhört glad att detta har kommit, även om jag tror att regeringen redan gör just det här.

Jag vill avsluta med att säga några ord om e-sport och att likställa det med vanlig sport. Utskottets konstaterar att det är en fråga för Riksidrottsförbundet att ta ställning till. Men senast jag talade med företrädare för Riksidrottsförbundet, och det är inte så himla länge sedan, hade de inte ens fått någon sådan ansökan.

Med andra ord har motionen skrivits i ett läge då enbart en allmän diskussion har förekommit. Det kan bli ganska konstigt om man tänker sig att vi i riksdagen ska besluta över huvudet på både e-sporten och Riksidrottsförbundet. Jag hoppas verkligen att de blir de själva som kommer att få göra detta.

Anf. 151 RICKARD NORDIN (C):

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att yrka ett riktigt fett bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationen.

Detta är ett betänkande som jag med glädje nu debatterar. Först och främst skulle jag verkligen vilja att vi kunde göra skillnad på gaming, som handlar om spel för rekreation, och gambling, som handlar om spel för pengar. Det är viktigt att hålla isär de här olika sakerna, och jag tycker kanske inte att alla tidigare talare har klarat av det.

När man talar om gamblingen är det ett i stort sett enigt kulturutskott som har beslutat sig för att skyndsamt se över den svenska spelregleringen. Det här tycker jag är jättebra. Ett licenssystem ska införas, vilket kommer att skapa en stabilare spelmarknad med bättre reglering och tryggare spelmiljöer. Det är viktigt att även få med travsporten i detta. Den har tidigare legat lite utanför förslagen och utredningarna. Det gäller alltså att

få med den och att även få in de svenska folkrörelser som i dag arrangerar spel.

Jag ser fram emot det arbetet och räknar dagarna till dess att vi kan få en långsiktigt hållbar och fungerande spelpolitik här i Sverige. Det funkar inte som det är i dag; det är åtminstone alla överens om.

Det är dessutom glädjande att det finns en så stor uppslutning i kulturutskottet för systemet med licenser. Det har prövats i Danmark. Jag tror inte att man kan överföra Danmarks system rakt av till Sverige, men det finns många viktiga lärdomar att dra där. Uppslutningen borgar dock för ett bra regelverk och stabila regler för de aktörer som förväntas ta plats i systemet.

Det som gläder mig mest med hela betänkandet är dock det stöd jag fått för min motion om e-sport, som bifalls i sin helhet i ett yrkande. E-sporten är inte någon obskyr källarverksamhet för finna, överviktiga tonåringar, som en del tycks tro enligt de reaktioner jag har fått på min motion. Det är en global rörelse där kvinnor, män, barn, ungdomar och mor- och farföräldrar träffas, tävlar och tränar under högst ordnade former. De äldre som man ibland ser på ålderdomshemmen spelandes bowling eller tennis i ett Nintendo Wii är e-sportare. Det är någonting som vi aldrig får glömma.

Det är en fantastisk del av den digitala revolutionen där funktionshinder glöms bort, där gemenskap, teamwork och språkegenskaper tränas upp och där äldre och yngre har mycket att lära av varandra.

Det finns inte heller någon motsättning mellan e-sporten och fysisk aktivitet, vilket jag fått mothugg för bland annat från företrädare för Riksidrottsförbundet. Förutom de direkta fördelarna för hjärnan, precisionsarbete och fingerfärdighet krävs det en god grundfysik för att klara spelet på den allra högsta elitnivån. Det är inte helt olikt biljard, skytte eller dart, som alla är medlemmar av Riksidrottsförbundet.

En sund livsstil omfattar däremot motion både för både hjärnan och kroppen. Med ökad acceptans för e-sporten kan diskussionen också sansas. Bilden av tonårskillen med en burk Jolt Cola i handen kanske äntligen kan suddas ut.

För de flesta här inne är ord som Counter-Strike: Global Offensive, League of Legends, Dota 2 och World of Warcraft rena grekiskan. Möjligtvis har World of Warcraft fått ett litet fäste i sinnet hos svenskarna som en symbol för dataspelandet hos unga människor.

Men jag säger att League of Legends har 27 miljoner användare som varje dag spelar minst en match. World of Warcraft har 10 miljoner aktiva användare. Prissumman i the Internationals i Dota 2 är på samma nivå som i Wimbledon i tennis. Counter-Strike: Global Offensive hade 10 000 personer som live såg den helsvenska finalen i Katowice för någon vecka sedan. 1 miljon människor följde detta via webbsändningar. Det är på samma nivå som VM-finalen i innebandy – för att inte tala om bandy och alla andra sporter som inte alls har samma globala genomslag.

Kanske faller då polletten ned. Detta är ingenting som sker i ensamhet på kammaren; det är någonting som sker tillsammans och just nu över hela världen.

Det är därför min motion om e-sport är så viktig – för att samhället ska omfamna e-sporten och låta den få en hemvist. I dag hamnar den i någon

sorts ingenmansland mellan kultur och sport. Ingen vet vart man ska vända sig, ingen på myndighetsnivå är villig att lösa problem och en väldigt stor potential går förlorad.

Riksidrottsförbundet har inte fått in någon ansökan. Det beror på att Riksidrottsförbundets regler gör det helt omöjligt att ansöka. Det finns inga distriktsförbund. Man spelar tillsammans, och man kan spela i samma lag även om man sitter i Skåne och i Norrbotten. Det fungerar inte som i vanliga idrotter. Det här fungerar på en helt annan nivå.

Det här handlar inte om att alla ska spela datorspel. Gamingen finns här. Det handlar om att samhället måste ta vara på den inneboende kraften i e-sporten. Det är vår tids nya folkrörelse. Spelarna själva, ofta unga människor, är tränare, lagledare, förbundskapten och spelare. Det är ett enormt engagemang som samhället skulle kunna ta till vara. Det är spontana organisationer som skapas.

Med ordentliga tränare och ledarutbildningar skulle sporten kunna få större acceptans. Fler vuxna skulle komma in i sporten. Föräldrar skulle kunna vara med och förstå vad deras ungdomar gör och vara med och spela på ganska lika villkor. De skulle också kunna förstå vad vänner, bekanta och ibland till och med far- och morföräldrar håller på med. Det skulle kunna skapa en plattform där man kan få förebilder och där man kan bekämpa näthat.

Men för att vi ska nå dit måste reglerna ändras. Att det i dag kostar fyra gånger så mycket i avgift att ställa ut ett trasigt flipperspel på museum jämfört med att söka en vapenlicens är absurt. Att det dessutom motiveras med att spelkulturen skapar olämpliga ungdomsmiljöer är inte rimligt. Därför är jag glad över att min motion bifalls i det avseendet att man ska ta bort eller åtminstone avgiftsbefria licenserna. Det gynnar internetkaféer som sätter upp LAN-verksamhet, och det gynnar dem som bevarar moderna kulturarv i form av flipperspel och andra arkadspel.

Det finns dock mer kvar att göra. Det finns exempel på att spelare i den absoluta världseliten har blivit portade från Sverige under de senaste åren för att de inte får arbetstillstånd eller inresetillstånd. Ingen skulle drömma om att porta Marta från damallsvenskan i fotboll eller att vägra ryska ishockeylandslaget tillträde till svensk mark för att spela en landskamp. Det är på den nivån som spelarna är. De tjänar miljonbelopp och är riktigt framstående inom sitt gebit.

Sverige är bland de ledande nationerna inom e-sporten. Vi är med och leder och har flera världsmästare. Flera andra ledande nationer som USA och Sydkorea har redan infört e-sportvisum. Spelarna kommer in på samma villkor som andra idrottare. Det underlättar både när de ska söka arbetstillstånd och när de ska resa in för vissa tävlingar.

Sverige har också några av de största samlingarna, till exempel Dreamhack, och tävlingarna i världen. Migrationsverket måste rättas när det gäller hur de tolkar lagen. Då är det upp till oss som värnar om e-sporten, som sitter i den här församlingen men också de utanför, att hjälpas åt att trycka på så att makthavarna här inne får upp ögonen för att det behövs ett e-sportvisum, precis som i andra länder.

Allt behöver dock inte ske på riksnivå. Om e-sporten nu inte passar in i Riksidrottsförbundet och de antagligen inte skulle bevilja en ansökan finns det andra saker att göra. På kommunal nivå behöver stödet till föreningslivet ses över. Där det i dag är accepterat att få mångmiljonbelopp

för att anlägga konstgräsplaner kan det vara svårt att få enskilda tusenlappar för att arrangera lokala nätverk eller införskaffa datorer.

Det finns dock undantag. Arlandagymnasiet öppnar nästa läsår en utbildning med e-sportinriktning, Sävsjö likaså. De går i bräsch, trots att Skolverket gör vad de kan för att hålla tillbaka utvecklingen. Men de som jag har pratat med berättar att de elever som kommer till skolorna ofta är skoltrötta. Och det här hjälper de eleverna att komma i kapp i andra ämnen.

I dag kommer e-sporten ett litet steg närmare acceptans. Åtminstone kommer det inte att betraktas som olämpliga ungdomsmiljöer när ungdomar spelar tillsammans på ett internetkafé. Det finns mycket kvar att göra, men jag kommer inte att ge upp, och Centerpartiet kommer inte att ge upp. Och jag hoppas att alla ni gamers där ute är med mig i kampen för att likställa e-sport med annan sport.

I detta anförande instämde Per Lodenius (C).

Anf. 152 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr ålderspresident! Rickard Nordin talar sig varm för en utredning om licenssystem. Det är inget oväntat. Det har vi hört tidigare i kammaren. Och det förstår jag eftersom det är i linje med den liberala ideologin.

Rickard Nordin talar om det danska licenssystemet inte är direkt överförbart till Sverige. Det är helt riktigt. Jag skulle vilja säga att det absolut inte är överförbart. Och jag är glad att även Centern inser det.

Rickard Nordin nämnde att vi kan se en tryggare, mer reglerad och kontrollerad spelmarknad genom ett licenssystem. Han får ursäkta mig, men jag vet inte hur mycket kontakt han har haft med det danska systemet och den danska spelmarknaden. De signaler man får i kontakten med aktörer på den danska spelmarknaden, och de signaler som vi har nåtts av, inte minst på morgonen i dag när Svenska Spel var på besök i kulturutskottet, ger vid handen att det inte är en särskilt trygg, reglerad och kontrollerad marknad i alla avseenden.

Det är relevant eftersom utredningarna från Finansdepartementet och de svenska rapporter och utredningar som vi har tittat på sneglar just på den danska modellen, som inte är särskilt framgångsrik i det här avseendet om vi ska ha social skyddshänsyn som portalparagrafer i våra spelpolitiska mål. Dessutom är 13 procent spelmissbrukare i Danmark, och de samhällsekonomiska effekterna av det danska licenssystemet har inte heller utvärderats i Sverige. Man kan även se signaler på att pengatvätt och social misär har ökat, både bland anställda och spelare i Danmark som har detta licenssystem.

Jag skulle vilja fråga hur Rickard Nordin och Vänsterpartiet ser på utmaningarna med att förebygga och undanröja riskerna för att Sverige skulle hamna i en sådan situation med ett licenssystem.

Anf. 153 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att säga att jag tillhör Centerpartiet och inte Vänsterpartiet. Det är en viss skillnad inom svensk politik.

Jag hade hoppats att Aron Emilsson skulle tala med mig om e-sport. Men jag talar mycket gärna om gamblingen också. Det ligger mig också varmt om hjärtat.

Som herr Emilsson själv har påpekat så jag att det danska exemplet inte är direkt överförbart. Det finns ganska mycket som man kan göra för att trygga spelmiljöer. Om man jämför med dagens system i Sverige har vi definitivt inte trygga spelmiljöer. Det skulle inte bli bättre av att man börjar införa främjande av förbud som gör att man ska blockera ip-adresser och annat.

Sådant som vi måste ta hänsyn till är den svenska folkrörelsen. Det handlar om att man ska få med spelmissbruket i socialtjänstlagen, vilket vi inte har i dag. Det tror jag är en jätteviktig åtgärd. Det handlar om att man ska se till att få med så många aktörer som möjligt. Det skulle till exempel innebära att jag när jag stänger av mig hos en aktör stänger av mig hos alla. Det är ett ypperligt exempel på något som borde införas. Så är det inte i Sverige i dag. Om jag stänger av mig hos Svenska Spel kan jag fortfarande spela hos en mängd olika aktörer som inte är reglerade i Sverige. Och om jag stänger av mig hos en av dem har jag fortfarande 1 000 kvar.

Här finns det otroligt mycket att göra. Och jag tror att branschen själv kan göra mycket. Branschen är väldigt duktig. Det finns dessutom många svenska bolag som tvingas operera från Malta i dag eftersom de inte har möjlighet att operera från Sverige, vilket de gärna skulle göra. De är högst medvetna om situationen, både i Sverige och på andra ställen, och är villiga att göra ganska många uppoffringar för det här. De vet att det handlar om goodwill för deras del. I slutändan handlar det om människors liv. Och de är inte villiga att offra människors liv för ekonomiska vinster. Det kommer inte att göra dem gott i förlängningen heller.

Anf. 154 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr ålderspresident! Jag tror i och för sig att jag benämnde Rickard Nordins parti som Centerpartiet och inte som Vänsterpartiet. Det hade däremot varit intressant om Vänsterpartiet hade varit här för att svara på hur de ställer sig till den EU-liberala linjen.

Jag delar Rickard Nordins uppfattning om att det vore intressant att se hur till exempel spelmissbruket och rehabiliteringsformerna för det här skulle kunna vävas in i socialtjänstlagen. Det är riktigt och viktigt att man lyfter upp även den frågan.

Jag kan inte riktigt instämma i att branschen är duktig, vill ta ansvar och vill kämpa för spelansvaret, folkhälsan och rehabilitering av spelmissbruk och så vidare. Det är inte riktigt vad det danska exemplet, återigen, visar på. I stället kan vi se signaler om att såväl anställda som spelare lever i en ganska osäker tillvaro. Dessutom ser vi redan nu att nätkasinon och internationella spelbolag i Danmark klagat över de regelverk och kontroller som finns i det danska systemet, som i många avseenden ändå är betydligt mer liberalt än det svenska systemet är i dag.

Nätkasinon, onlinespel över huvud taget, fångar dessutom de allra flesta i spelmissbruk. Och om den branschen inte är beredd att ta det folkhälsoansvar som de statliga spelbolagen har tagit tidigare är jag ganska orolig för att sätta tilliten till att de ska ta över det ansvaret. Jag tror inte att det speglar verkligheten. Tyvärr visar det på viss naivitet.

Anf. 155 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr ålderspresident! För det första tror jag inte att nätkasinon fångar de allra flesta i spelmissbruk. Där tror jag att Aron Emilsson överskattar siffrorna något.

För det andra har jag sagt att man behöver se över det danska exemplet. För mig handlar det inte om att branschen ska få ett carte blanche och utforma regler på egen hand, utan det handlar om att vi ska tydliga och klara regler i Sverige. Jag tror dock att det är bra att vi har branschen med oss, för annars kommer det att finnas spelbolag som inte är reglerade i Sverige men som kommer att finnas här ändå.

Ju fler vi får med på tåget med bättre regler, desto bättre kommer vi att få det.

Dagens system, vilket är vad vi jämför med, är definitivt inte hållbart. Där har vi verkligen lämnat walk over när det gäller spelansvaret. Svenska Spel har absolut många bra åtgärder, och de har också blivit betydligt bättre på sistone.

Det är de som är oreglerade i Sverige i dag som är problemet. Det är dem vi måste få med på tåget, och då måste man göra saker när det gäller Svenska Spel, travsporten och de oreglerade aktörerna för att få med dem in i ett licenssystem på ett så bra sätt som möjligt. Då behöver man också ta hänsyn till folkrörelserna så att man inte tappar dem på vägen. De genomför på många sätt ett väldigt viktigt arbete i Sverige i dag som faktiskt på många sätt också finansieras av spel, och vi behöver se vad vi kan göra för att få med dem på tåget.

Det handlar alltså inte om antingen eller utan om både och. Vi behöver få med de oreglerade aktörerna och de svenska aktörerna, och det måste framför allt bli ändring jämfört med dagens system, för det är inte hållbart.

Jag ser inte några andra större effekter. Exemplet Norge har slutat med att man inte kan köpa en kexchoklad på Pressbyrå i Sverige för då riskerar man att köpa en trisslott samtidigt. Så hårda är regleringarna.

Det tror jag inte är ett hållbart system, utan jag tror att vi måste anpassa oss till globaliseringen och göra detta på bästa möjliga sätt utifrån de förutsättningar vi har. Jag tror att spellicenssystemet är det bästa ur alla de synvinklarna.

Anf. 156 BENGT ELIASSON (FP):

Herr ålderspresident! Det är med stor glädje jag kan inleda detta anförande med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet KrU4 i sin helhet och avslag på reservationen. Det är möjligen så att vi ska byta namn på vårt utskott och kalla det samarbetsutskottet framöver, för jag tycker att det känns väldigt bra att i god anda kunna anta detta gemensamt.

Jag ska anta herr utskottsordförandens lilla utmaning och inleda med att tala om automatspelsförordningen och LAN-spelen.

Det är ju så att tillämpningen av automatspelsförordningen har ändrats, som vi hörde nyss. Numera måste företag som tillhandahåller datorer där man kan spela spel över internet eller via LAN betala avgift och ansöka om tillstånd för att kunna bedriva verksamhet. Tillstånd, tillsyn och avgifter är aspekter som tillämpas under automatspelslagen och ligger under Lotteriinspektionen. LAN hamnar alltså här, vilket det gjorde redan när lagen stiftades 1982.

Lagen som det handlar om och som infördes hade väldigt goda intentioner: Man ville säkerställa bra och goda miljöer för barn och ungdomar.

Men det har ju hänt en del sedan 1982, herr ålderspresident. Jag kanske ska påminna ledamöterna i kammaren om att NMT-systemet för mobiltelefonbruk togs i drift 1981. På den tiden var själva telefonerna knappast ens bärbara, mer släpbara.

Datorn Commodore 64 hade premiär 1982 och kallades för ”hemdator”. Det svenska företaget Luxor introducerade ABC 800, en kontorsdatormaskin som det står i en pamflett jag hittade på nätet, som en uppföljare till den då redan fyra år gamla skol- och hemdatormaskinen ABC 80. Ni som gick i skolan samtidigt som jag minns det. Det var en förskräcklig apparat, kan jag tillägga.

Som sagt, herr ålderspresident: Det har hänt lite grann sedan 1982.

Det var lagstiftarens grundförutsättning att titta på detta som ett skyddsintresse. Bakgrunden är alltså en lagstiftning från 1980-talet. År 2007 kom regeringsrättens dom att lagen gäller även när man kopplar ihop datorer och spelar dataspel i så kallade LAN om det finns någon form av ekonomiskt intresse bakom.

Detta är, herr ålderspresident, enligt Folkpartiets uppfattning en väldigt föråldrad lagstiftning som vi i dag faktiskt kan sopa undan. Det handlar inte om att främja goda ungdomsmiljöer; det här är en alldeles utmärkt verksamhet, vilket föregående talare väl belyste. Det är mer att betrakta som sport. Man träffas och spelar med varandra, och man får vänner över hela Sverige och hela världen. Man blir snabb i fingrar och hjärna, det är både taktik och strategi. Sverige är dessutom mycket framgångsrikt inom e-sporterna, och vi har många väldigt framgångsrika dataspelsföretag och utbildningar på området.

I och med detta betänkande kan sporten, företagandet och utbildningarna inom denna bransch vidareutvecklas och ta den plats som den är värd. Detta är jag och Folkpartiet mycket nöjda med.

Herr ålderspresident! Jag ska gå vidare med att tala lite om möjligheterna att leva och bo på landsbygden.

Länsstyrelserna fick i maj 2013 regeringens uppdrag att utarbeta flera regionala serviceprogram riktade framför allt till landsbygd och glesbygd. Enligt Tillväxtverkets riktlinjer skulle tillgången till kommersiell service, det vill säga dagligvaror och drivmedel, vara utgångspunkten för programmets insatser.

För att leva och överleva i glesbygd och på landsbygd är samordning mellan alla möjliga serviceslag väldigt viktig för dagligvarubutikerna och drivmedelsstationerna.

Det är också viktigt att bevara och främja den infrastruktur som utgör grundförutsättningen för service till boende och företag, oavsett om vi talar om Hallands inland eller Västerbottens fjälltrakter.

Vad är då högprioriterat för att kunna bo och verka i hela landet? Jo, självklart service i form av dagligvarubutiker, förskola och skola, tillgång till vård och omsorg – detta har högsta prioritet vem man än frågar.

Samverkande servicedelar som spelar stor roll för att detta ska infrias och bli verklighet, leva och växa, är sådant som biblioteksservice, systembolagsombud, spelombud, paketservice med mera.

Det underliggande som behövs för att stärka detta är mobiltelefonförsäkring, bredband, bättre vägar, kollektivtrafik och andra serviceformer som är av understödjande karaktär.

Missnöjet över detta på landsbygden i hela landet är ganska stort i dag, och när vi i den här kammaren fattar beslut i enskilda delar måste vi se och förstå dessa samband. Många butiker har mist eller kommer att mista sin status som spelombud. Lönsamhets- och avkastningskrav, höga avgifter och omkostnader kan innebära att många ombud på mindre orter, som inte är så lönsamma, läggs ned.

Det är inte den stora intäkten på själva spelet som är avgörande ekonomiskt men just det runt om. Man drar in folk i butiken, och när de ändå är där för att köpa ett spel så köper de mjölk, dagligvaror, tidningar med mera.

Herr ålderspresident! Det måste vara möjligt att bo, verka och leva i alla delar av vårt avlånga land, och då är alla delar i politiken som gör detta möjligt viktiga – inte minst de delar av politiken som ligger just inom samarbetsutskottets, förlåt, kulturutskottets ramar.

Herr ålderspresident! Med detta vill jag som sagt var yrka bifall till förslaget i KrU4 i sin helhet.

Anf. 157 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr ålderspresident! Spel är för de flesta en underhållningsform som innebär spänning och nöje. Men det finns samtidigt risker med spel. Därför måste vi arbeta för att minimera risken att hamna i spelberoende – som faktiskt allt fler hamnar i. Om detta ändå sker ska god vård och behandling ges efter behov.

Därför är det överordnade målet för Kristdemokraternas spelpolitik en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former. När en kraftigt växande andel av spelet i dag sker utanför den reglerade marknaden ställs nya krav för att uppnå en säker och sund spelmarknad.

Trösklarna har försvunnit, och spärrarna har monterats ned. Det som tidigare var naturliga rumsliga hinder mot ett obegränsat spelande har ersatts med digitala miljöer där ekonomisk katastrof kan ligga ett musklick bort.

I dag har spelautomater och spelbutiker till stor del ersatts av nätkasinon och andra spel på nätet.

Enligt lagen ska spelautomater vara placerade i så kallade skyddade miljöer, exempelvis på restauranger med alkoholtillstånd och där det finns erfarenhet av ålderskontroller. Spelmaskiner är omgärdade av en rad både fysiska och sociala restriktioner. De ingår i ett socialt sammanhang där det finns sociala koder samt rumsliga och tidsmässiga gränser att förhålla sig till. Men dessa gränsdragningar har suddats ut. Den lokala restaurangen har ersatts av globala spelbolag som kan ha sitt säte var som helst i världen.

Digitala nätkasinon, som har öppet dygnet runt, har flyttat in i människors vardagsrum där det varken krävs pengar i handen eller faktisk ålderskontroll. De skyddade miljöer som det är sagt att spelen ska hålla sig inom har inte längre någon funktion att fylla.

Herr ålderspresident! Sverige har ett spelmonopol men bara på papperet eftersom internetspelen tar över mer och mer. Europeiska kommissio-

nen har bestämt sig för att stämma Sverige inför EU-domstolen för fördragsbrott angående regleringen av den svenska spelmarknaden. Civilministern har också, som framgår av betänkandet, meddelat att regeringen har för avsikt att påskynda ett arbete med syfte att ta fram ett licenssystem.

Just för att spelmarknaden har blivit global och virtuell har spelarenan till stor del förvandlats till rena rama vilda västern. I dag ligger Sverige i topp i världen när det gäller spelutbud. Så gott som alla stora spelformer finns tillgängliga antingen hos svenska spelbolag eller utlandsbaserade.

Vi har via statistik från Folkhälsomyndigheten lärt oss att det finns ungefär 165 000 problemspelare i vårt land, närmare 180 000 anhöriga och inte minst 76 000 barn som lever med en problemspelare. Hjälp för spelare och anhöriga finns bland annat genom den nationella stödlinjen, regionala kompetenscentrum och Spelberoendes riksförbund.

Spelandet har heller aldrig tidigare omsatt så mycket pengar som i dag. Den nya spelarenan innebär helt nya marknadskrafter som lockar nya målgrupper, ofta unga killar, till spelande. Spelbolagen lockar med stora vinster och gratisspel. Förebilder som exempelvis skådespelare eller fotbollsstjärnor används ofta i reklamen. Från 2012 till 2013 ökade enligt uppgift spelreklamen med 50 procent – till 3,7 miljarder kronor.

Herr ålderspresident! Betänkandet om spelfrågor innehåller ett förslag till reglering av spelmarknaden i form av ett licenssystem. Statsägda Svenska Spel är största aktören i vårt land. De har antagit en särskild spelansvarspolicy där de aktivt ska verka för att minimera negativa sociala konsekvenser som kan uppstå i samband med spelverksamhet. I detta ansvar ligger även att inte uppträda för aggressivt i sin marknadsföring. Spelbranschen själv har också tagit fram etiska riktlinjer som seriösa spel företag arbetar efter samtidigt som det genererar pengar till föreningslivet.

Några av de stora spelbolagen drivs från utlandet, men av svenska intressenter. Flera av dessa bolag säger att de vill komma in på den svenska marknaden och följa de krav som lagstiftaren ställer. Vår uppfattning är att en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former bäst uppnås genom införande av ett licenssystem.

Regeringen har meddelat att den har för avsikt att tillsätta en utredning med syfte att införa ett långsiktigt och hållbart licenssystem. Det tycker vi är bra. Vi vill och ska ställa tuffa krav. För att få spellicens ska etiska riktlinjer följas och svensk skatt ska också betalas.

Jag förväntar mig att regeringen snarast möjligt presenterar ett skarpt och väl genomarbetat förslag så att vi kan komma till rätta med problemen på den svenska spelmarknaden.

Därmed, herr ålderspresident, yrkar jag bifall till förslaget i kulturutskottets betänkande 4, inklusive de två tillkännagivandena. Samtidigt yrkar jag avslag på Sverigedemokraternas reservation.

Anf. 158 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD):

Herr ålderspresident! Spelmarknaden är ett stort område som det borde ha gjorts något med för många år sedan. Det kan vi nog alla vara överens om här inne.

Enligt mig och mitt parti ska det svenska monopolet framför allt erbjuda nöje och även visa ett stort spelansvar. Vi måste försöka till det

bästa att motverka spelmissbruk och samtidigt sätta ned foten mot den illegala spelmarknaden. Det är en svår bit att få rätsida på. Vi sverigedemokrater tror att det går att få fram en bra lösning, men det är inte lätt att balansera som det ser ut i dag.

Jag tror med mina partikamrater att spelmarknaden gjort mer sammantagen nytta än skada men att det har stått still när det gäller att möta omvärldens utveckling. Den växande marknad som finns i dag med nya internetbaserade spel och där spelarna erbjuds högre avkastning än det svenska monopolet ger en utveckling som gör vår modell lite harmlös.

Herr ålderspresident! Vi är alla nog överens om att det svenska spelsystemet har en rad brister. Lagstiftningen är i dag inte tillräcklig och är skriven för en situation den aldrig var ämnad att täcka. Däremot anser Sverigedemokraterna, i motsats till de allians- och regeringsföreträdare som förordar ett renodlat licenssystem, att en utredning också måste titta på möjligheterna att strama upp regelverket som omgärdar dagens monopol och att de juridiska möjligheter som kan reglera en alltmer oreglerad marknad och långsiktigt värna det svenska spelmonopolet också utreds ordentligt.

Spelmarknaden är inte vilken marknad som helst, och ESO-rapporten vi har fått ger inte alla svar på hur ett licenssystem av dansk modell skulle väga mer än folkhälsan och ansvarsfullt spelande.

Sedan Danmark infört licenssystemet har spelmissbruket i Danmark ökat med 13 procent. Vi sverigedemokrater är oroliga för att följa deras modell. Och med ett sextiotial aktörer som möter kunderna ökar konkurrensen. De driver fram mer marknadsföring, och med den blir det lättare att hamna i spelmissbruk.

Dock tycker vi sverigedemokrater att det svenska monopolet hade kunnat göra mycket mer för att slippa få EU-kommissionen på sig.

Hade till exempel vinsten varit bättre hade man kunnat använda den till just den här gruppen av spelberoende som behöver hjälp och vård på grund av statens uppmuntran av spelande. Då hade det inte sett lika illa ut som det gör i dag. Därmed skulle också vårt monopol bättre kunna möta EU-kommissionens ambitioner och harmonisering.

För att behålla det svenska monopolet borde vi i Sverige även visa på bättre pragmatisk hjälp för dem i riskzonen.

Vi sverigedemokrater välkomnar en utredning av den svenska spelmarknadens framtid, herr ålderspresident, och åtgärdsförslag om hur vi långsiktigt kan trygga en ansvarsfull marknad och det svenska spelmonopolet.

Vi i Sverige har haft ett monopol där man har utbildat personal i spelansvar. Det är mycket viktigt att få ha det ansvaret kvar i Sverige för att hjälpa människor som har tappat kontrollen. Ett större övergripande ansvar för spelansvarsverktyg, forskning och vård för individer som skadas av spelande är nödvändigt för att stävja spelmissbruk och spelberoende.

Vi sverigedemokrater anser också att det skyndsamt ska tydliggöras vem som ska vara huvudman för vård och behandling av spelberoende.

Herr ålderspresident! Utifrån det jag precis nämnt om forskning är det enligt vår mening viktigt att få fram en huvudman utöver kommunernas ansvar för behandling och vård. Det skulle underlätta för samtliga att få likvärdig vård oavsett var man bor i vårt vackra avlånga land.

Det finns behandlingsformer för spelmissbruk i dag. Jag undrar om de är utvärderade som både effektiva och framgångsrika. Det kanske inte är en fråga som vi kan eller ska besvara i dag, herr ålderspresident, men vi får väl se om – och hoppas att – utredningen nämner något om detta eftersom ESO-rapporten inte lyfter fram det perspektivet särskilt mycket.

Då kommuner runt om i landet oftast tvingas till nedskärningar är det troligt att hjälpsökande spelberoende nekas behandling utifrån besparingskrav. Därför är det av stor vikt att hitta en huvudman utanför kommunerna. Vi sverigedemokrater stänger alltså inte dörrarna helt för en utredning.

Med detta, herr ålderspresident, yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas reservation under punkt 1.

I detta anförande instämde Angelika Bengtsson (SD).

Anf. 159 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr ålderspresident! Sverigedemokraterna ser med oro på att följa Danmarks modell. Det skulle jag önska att man kunde ta till sig också på andra områden.

Man säger också att vinsten hade varit bättre om man hade haft ett stramare system. Räcker inte de 4,8 miljarder som Svenska Spel har i överskott? Det var det som Sara-Lena Bjälkö refererade till för att man skulle ha pengar till att behandla spelmissbruk.

Jag tycker att detta visar på okunskap om hur den svenska spelmarknaden fungerar. Det här handlar ju om att de oreglerade tar marknadsandelar för att man har regler för återbetalning till spelarna som gör att de får bättre odds om de spelar online. Svårare än så är det inte. Stramar man åt reglerna för att ytterligare öka Svenska Spels vinst, ja, då ökar man ju bara marknaden för de oreglerade aktörerna.

Men jag har läst Sverigedemokraternas reservation och undrar lite över den. Spelmarknadsutredningen från 2008 och även ganska många olika andra förslag kommer ju upp. Räcker inte de?

Jag undrar också: Vad är Sverigedemokraternas förslag till lösning på problematiken som vi står inför i dag? Vad är det egentligen Sverigedemokraterna vill göra för att, som de säger, strama upp det svenska regelverket?

Anf. 160 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD) replik:

Herr ålderspresident! Att delvis bifalla förslag är vi tveksamma till. Ni andra är inne på den danska modellen, som vi inte vet om danskarna har varit helt nöjda med – man kanske ändå kan se över en annan reform.

Det finns risk att en utredning som ensidigt tittar på licenssystem missar andra möjligheter, tänker vi.

Rickard Nordin berörde vad som skulle kunna vara bättre på lång sikt. Vi tycker ju att man även ska titta på generella förbud mot aggressiv spelreklam. Licenssystem är en annan möjlighet att kontrollera en alltmer okontrollerad marknad, samtidigt som det uppfyller EU-rättens villkor.

Anf. 161 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr ålderspresident! Spelens marknadsföring behöver man inte nödvändigtvis reglera inom ramen för ett licenssystem, även om man kan

tänka sig en viss branschsanering. Det kan man reglera på många andra sätt. Man behöver inte reglera det i själva spelförordningen.

Jag undrar återigen vad det är för förslag som Sverigedemokraterna har att komma med. Utredningen från 2008 tittade på olika modeller. Finns det någonting däri som man är intresserad av?

I den utredningen sa man också att om vi vill behålla den svenska modellen talar vi om ip-blockering. Vi talar om att blockera hemsidor, korttransaktioner, banköverföringar och annat.

Är det den vägen som Sverigedemokraterna vill gå? Jag tror inte att det är en hållbar väg framåt. Jag tror att vi måste hantera det system och den problematik vi har i dag, och då är licenssystemet den bästa lösning som vi har att tillgå.

Det är klart, och det tror jag att alla är överens om, att det inte går att införa den danska modellen rakt av i Sverige. Det gäller att anpassa den till svenska förhållanden. Det tycker jag också att de flesta talare har gjort tydligt.

Återigen: Sverigedemokraterna reserverar sig. Vad är det egentligen ni vill ha? Vi har ju tittat på andra saker i utredningarna. Det är det enda vi har gjort de senaste åren, känns det som: Vi har tittat på utredning efter utredning där man har tittat på olika förslag för att hantera den här situationen och kommit fram till att det inte går att hantera den på ett lämpligt sätt.

Vi måste faktiskt våga gå en annan väg. Vi klarar inte av att behålla det monopolsystem som vi har i dag. Då måste vi titta på licenssystem i stället. Det är den naturliga vägen att gå.

Frågan kvarstår: Vad är Sverigedemokraternas förslag, och vad skulle det få för konsekvenser på den svenska spelmarknaden och för de svenska spelarna, de som faktiskt nyttjar tjänsterna som erbjuds?

Anf. 162 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD) replik:

Herr ålderspresident! Vi sverigedemokrater välkomnar en utredning, men vi kan inte ställa oss bakom att man ensidigt utreder ett licenssystem.

Civilministern har också aviserat att utredningen kan komma att skjutas fram. Det finns alltså möjlighet att avslå dessa motioner och i stället göra ett tillkännagivande till regeringen om att tillsätta en mer förutsättningslös utredning som tittar på båda de nämnda alternativen.

Din fråga är relevant, Rickard Nordin, och vi är som sagt beredda att utreda också ett licensalternativ. Men så länge vi har de farhågor som vi har i dag står vi fast vid vår reservation.

Anf. 163 GUNILLA CARLSSON (S):

Herr ålderspresident! Ni som brukar debattera spelfrågor vet att det inte så ofta är jag som står här i kammaren då. Det brukar vara Peter Johnsson, oavsett om det är i denna kammare eller någon annanstans. Men han har plötsligt blivit sjuk, och då har jag fått ta över den här rollen.

Jag tänker inte förlänga debatten så mycket utan mer klargöra vad vi socialdemokrater tycker.

Vi är ju i stort sett överens i den här frågan. Väldigt många talare före mig har lyft fram motioner och inte minst många av de farhågor och den oro som man känner över det system som vi har i dag.

Ibland känns det som om några talare lyfter upp det här nästan som om det är ny fråga. Det är det ju inte, utan den här frågan har diskuterats under väldigt lång tid.

Vi har med stor oro sett hur spelmarknaden har förändrats alltmer. Just den illegala spelmarknaden har tagit över mycket av det som Svenska Spel hade tidigare.

Då tycker jag att det känns skönt att vi faktiskt, som Bengt Eliasson säger, är ett samarbetsutskott.

Jag tror att det är viktigt att vi i politiken ibland hittar de gemensamma samarbeten där vi kan säga att vi är överens över nästan alla partigränser, som i det här fallet. Det är positivt. Ibland har vi skilda åsikter, men ibland ser vi faktiskt att det är bra att vi kan agera gemensamt.

Jag är också glad över att vi nu har en regering och en minister i form av civilminister Ardalan Shekarabi, som så tydligt har sagt att vi måste agera och tillsätta en utredning för att titta på ett licenssystem. Det har också varit ifrågasatt om vi ska ha ett licenssystem eller något annat. Där har vi nu landat i att vi tror att ett licenssystem är det som fungerar bäst. Det är också detta som utredningen ska titta på.

Det handlar om att se hur man kan göra ett licenssystem hållbart och säkert. Hur kan vi se till att man också jobbar mot spelberoende och gör det säkert för dem som är med och spelar? Jag är övertygad om att vi kan göra det på ett bättre sätt genom ett licenssystem där vi ställer krav. Vi bestämmer vad det ska krävas för innehåll för att man ska få del av licensen.

Med detta, herr ålderspresident, vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på Sverigedemokraternas reservation.

Rickard Nordin talar engagerat om e-sport. Det är ju härligt! Nu har vi skrivit att RF beslutar själva, men jag har faktiskt för mig att ett av studieförbunden faktiskt samarbetar med e-sportförbundet. Det är också ett ganska nytt fenomen, och det har nog också varit ganska ifrågasatt. Det hamnar väl inte riktigt i de former som vi är vana vid. Men det är glädjande att det finns studieförbund som ser att e-sporten är viktig också.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 25 mars.)

§ 12 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:
Motion
med anledning av skr. 2014/15:59 Riksrevisionens rapport om effektivitet
i exportgarantisystemet
2014/15:3039 av Josef Fransson m.fl. (SD)

§ 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

2014/15:405 Försäkringskassans regleringsbrev och målet för den ekonomiska familjepolitiken

av *Johan Forssell* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:406 Polisens attityder till anmälda brott och uppkläringen av brott

av *Anti Avsan* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:407 Militära utbildare till Irak och lokalt självstyre på Nineveslätten

av *Maria Weimer* (FP)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:408 Förenklad försäljning av vildsvinskött

av *Johan Hultberg* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:409 Andrahandsuthyrning av bostadsrätter

av *Fredrik Schulte* (M)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:410 Demokrati och mänskliga rättigheter i svensk handelspolitik

av *Hans Linde* (V)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:411 Övergångsregler för RUT

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 18 mars

2014/15:317 Ryskt kärnbränsle som säkerhetspolitisk fråga

av *Lars Eriksson* (S)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:318 Äldre företagare

av *Katarina Brännström* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:319 Internationella förskolor

av *Hillevi Larsson* (S)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2014/15:320 Kostnad för förhandlingsperson för Bromma flygplats

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:321 Bankdelningslag

av *Ulla Andersson* (V)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2014/15:322 Klampning i 24 timmar

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:323 Efterlevnad av de skärpta reglerna för svavelhalt i marint bränsle

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 18 mars

2014/15:274 Idefjorden

av *Fredrik Christensson* (C)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:278 Skattelagstiftningens påverkan på mindre företag

av *Mats Persson* (FP)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:277 Avkastningskrav för Fortifikationsverket

av *Hans Wallmark* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2014/15:279 Solidaritet med flyende kristna

av *Robert Halef* (KD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:281 Polisens arbete mot hatbrott

av *Roger Haddad* (FP)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:290 Barn som försvinner

av *Margareta Cederfelt* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:286 Natura 2000 på norra Gotland

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:284 Minnesanteckningar från det säkerhetspolitiska rådet

av *Hans Wallmark* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2014/15:291 Götaälvsbrons inverkan på näringslivet och Vänersjöfarten

av *Sten Bergheden* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:285 Lagstiftning vid eftersupning

av *Sten Bergheden* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:289 Skatteutgift för el från skattebefriad vindkraft

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:287 Regeringens ställningstagande avseende Blekinge Offshore

av *Birger Lahti* (V)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2014/15:292 Anmälan för flerbarnstillägg för barn som har fyllt 16 år

av *Tina Ghasemi* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:294 Den andra förälderns rätt till ersättning för att följa med till mödravården

av *Tina Ghasemi* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:293 Avskaffande av plikten att anmäla vård av sjukt barn samma dag

av *Johan Forssell* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:295 Möjlighet för föräldrar att få föräldrapenning för hela inskolningen i förskolan

av *Tina Ghasemi* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 18.52.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.56,
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.56,
av talmannen därefter till och med § 11 anf. 149 (delvis) och
av ålderspresidenten därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Avsägelse	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Anmälan om granskningsrapport	3
§ 4 Arbetsmarknadspolitik	3
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2014/15:AU5	3
Anf. 1 CHRISTIAN HOLM (M)	3
Anf. 2 SVEN-OLOF SÅLLSTRÖM (SD)	5
Anf. 3 ANNIKA QARLSSON (C)	6
Anf. 4 ALI ESBATI (V)	9
Anf. 5 CHRISTIAN HOLM (M) replik	12
Anf. 6 ALI ESBATI (V) replik	13
Anf. 7 CHRISTIAN HOLM (M) replik	13
Anf. 8 ALI ESBATI (V) replik	14
Anf. 9 ANNIKA QARLSSON (C) replik	14
Anf. 10 ALI ESBATI (V) replik	15
Anf. 11 ANNIKA QARLSSON (C) replik	15
Anf. 12 ALI ESBATI (V) replik	15
Anf. 13 FREDRIK MALM (FP)	16
Anf. 14 ALI ESBATI (V) replik	19
Anf. 15 FREDRIK MALM (FP) replik	19
Anf. 16 ALI ESBATI (V) replik	20
Anf. 17 FREDRIK MALM (FP) replik	20
Anf. 18 DÉSIREE PETHRUS (KD)	21
Anf. 19 SERKAN KÖSE (S)	23
Anf. 20 ANNIKA QARLSSON (C) replik	27
Anf. 21 SERKAN KÖSE (S) replik	28
Anf. 22 ANNIKA QARLSSON (C) replik	29
Anf. 23 SERKAN KÖSE (S) replik	29
Anf. 24 CHRISTIAN HOLM (M) replik	30
Anf. 25 SERKAN KÖSE (S) replik	30
Anf. 26 CHRISTIAN HOLM (M) replik	31
Anf. 27 SERKAN KÖSE (S) replik	31
Anf. 28 DÉSIREE PETHRUS (KD) replik	32
Anf. 29 SERKAN KÖSE (S) replik	32
(forts. § 6)	32
Ajournering	33
Återupptagna förhandlingar	33
§ 5 Frågestund	33
Anf. 30 TREDJE VICE TALMANNEN	33

<i>Vattenfalls kolverksamhet i Tyskland</i>	33
Anf. 31 LARS HJÄLMERED (M)	33
Anf. 32 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	33
Anf. 33 LARS HJÄLMERED (M)	34
Anf. 34 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	34
<i>Boverkets rapport om bostäder till nyanlända</i>	34
Anf. 35 ROGER HEDLUND (SD)	34
Anf. 36 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	35
Anf. 37 ROGER HEDLUND (SD)	35
Anf. 38 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	35
<i>Skatt på ungas arbete och subventioner till bostadsbyggande</i>	36
Anf. 39 FREDRIK CHRISTENSSON (C)	36
Anf. 40 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	36
Anf. 41 FREDRIK CHRISTENSSON (C)	36
Anf. 42 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	37
<i>Underhållet av järnvägen</i>	37
Anf. 43 LARS MEJERN LARSSON (S)	37
Anf. 44 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	37
Anf. 45 LARS MEJERN LARSSON (S)	38
Anf. 46 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	38
<i>Regeringens förslag om nya jobb</i>	38
Anf. 47 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	38
Anf. 48 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	39
Anf. 49 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	39
Anf. 50 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	39
<i>Översynen av Arbetsförmedlingen</i>	40
Anf. 51 ROGER HADDAD (FP)	40
Anf. 52 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	40
Anf. 53 ROGER HADDAD (FP)	40
Anf. 54 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	41
<i>Cykelinfrastrukturen</i>	41
Anf. 55 RASMUS LING (MP)	41
Anf. 56 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	41
Anf. 57 RASMUS LING (MP)	42
Anf. 58 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	42
<i>Alternativa aktörer som arbetsförmedlare</i>	42

Anf. 59 DÉSIREE PETHRUS (KD)	42
Anf. 60 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	43
Anf. 61 DÉSIREE PETHRUS (KD)	43
Anf. 62 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	43
<i>Förstärkning av polisen i Göteborg</i>	44
Anf. 63 CECILIA MAGNUSSON (M)	44
Anf. 64 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	44
Anf. 65 CECILIA MAGNUSSON (M)	44
Anf. 66 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	45
<i>Åtgärder mot överskuldsetting</i>	45
Anf. 67 JOHANNA HARALDSSON (S)	45
Anf. 68 Statsrådet PER BOLUND (MP)	45
Anf. 69 JOHANNA HARALDSSON (S)	46
Anf. 70 Statsrådet PER BOLUND (MP)	46
<i>Arbetsgivaravgiften för unga</i>	47
Anf. 71 ANNICKA ENGBLOM (M)	47
Anf. 72 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	47
Anf. 73 ANNICKA ENGBLOM (M)	47
Anf. 74 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	48
<i>Alternativa arbetsförmedlare</i>	48
Anf. 75 ANNIKA QARLSSON (C)	48
Anf. 76 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	48
Anf. 77 ANNIKA QARLSSON (C)	49
Anf. 78 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	49
<i>Illojal konkurrens inom åkerinäringen</i>	49
Anf. 79 SUZANNE SVENSSON (S)	49
Anf. 80 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	50
Anf. 81 SUZANNE SVENSSON (S)	50
Anf. 82 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	50
<i>Premiepensionssystemet</i>	51
Anf. 83 LARS-ARNE STAXÄNG (M)	51
Anf. 84 Statsrådet PER BOLUND (MP)	51
Anf. 85 LARS-ARNE STAXÄNG (M)	51
Anf. 86 Statsrådet PER BOLUND (MP)	51
<i>Näringsministerns uttalande om företagens exportvilja</i>	52

Anf. 87 OLOF LAVESSON (M)	52
Anf. 88 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	52
Anf. 89 OLOF LAVESSON (M)	53
Anf. 90 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	53
Anf. 91 TREDJE VICE TALMANNEN	53
§ 6 (forts. från § 4) Arbetsmarknadspolitik (forts. AU5)	53
Anf. 92 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	53
Anf. 93 SERKAN KÖSE (S) replik	54
Anf. 94 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	55
Anf. 95 SERKAN KÖSE (S) replik	55
Anf. 96 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	55
Anf. 97 SERKAN KÖSE (S) replik	56
Anf. 98 MARCO VENEGAS (MP)	56
Anf. 99 ANNIKA QARLSSON (C) replik	58
Anf. 100 MARCO VENEGAS (MP) replik	58
Anf. 101 ANNIKA QARLSSON (C) replik	59
Anf. 102 MARCO VENEGAS (MP) replik	59
Anf. 103 CHRISTIAN HOLM (M) replik	59
Anf. 104 MARCO VENEGAS (MP) replik	60
Anf. 105 CHRISTIAN HOLM (M) replik	60
Anf. 106 MARCO VENEGAS (MP) replik	61
Anf. 107 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	61
Anf. 108 MARCO VENEGAS (MP) replik	61
Anf. 109 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	61
Anf. 110 MARCO VENEGAS (MP) replik	62
Anf. 111 MAGNUS PERSSON (SD)	62
Anf. 112 PATRIK BJÖRCK (S)	64
(forts. § 9)	66
Ajournering	66
Återupptagna förhandlingar	66
§ 7 Val av riksrevisorer	66
Anf. 113 ANDREAS NORLÉN (M)	66
§ 8 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 18 mars	68
FiU26 Kommunala frågor	68
SkU19 Mervärdesskatt	68
UbU3 Möjligheter till fjärrundervisning	69
§ 9 (forts. från § 6) Arbetsmarknadspolitik (forts. AU5)	69
Anf. 114 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	69
Anf. 115 PATRIK BJÖRCK (S) replik	70
Anf. 116 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	70
Anf. 117 PATRIK BJÖRCK (S) replik	71
Anf. 118 MAGNUS PERSSON (SD) replik	72

Anf. 119	PATRIK BJÖRCK (S) replik	72
Anf. 120	MAGNUS PERSSON (SD) replik	73
Anf. 121	PATRIK BJÖRCK (S) replik	73
Anf. 122	MAGNUS MANHAMMAR (S)	74
Anf. 123	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	75
Anf. 124	MAGNUS MANHAMMAR (S) replik	76
Anf. 125	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	77
Anf. 126	MAGNUS MANHAMMAR (S) replik	77
Anf. 127	PAULA BIELER (SD)	78
Anf. 128	MAGNUS MANHAMMAR (S) replik	79
Anf. 129	PAULA BIELER (SD) replik	79
Anf. 130	MAGNUS MANHAMMAR (S) replik	80
Anf. 131	PAULA BIELER (SD) replik	80
Anf. 132	PATRIK BJÖRCK (S)	81
Anf. 133	PAULA BIELER (SD) replik	82
Anf. 134	PATRIK BJÖRCK (S) replik	82
Anf. 135	PAULA BIELER (SD) replik	83
Anf. 136	PATRIK BJÖRCK (S) replik	83
	(Beslut skulle fattas den 25 mars.)	84

§ 10 Kultur och fritid för barn och unga

		84
	Kulturutskottets betänkande 2014/15:KrU5	84
Anf. 137	ISABELLA HÖKMARK (M)	84
Anf. 138	PER LODENIUS (C)	85
Anf. 139	BENGT ELIASSON (FP)	87
Anf. 140	LARS-AXEL NORDELL (KD)	88
Anf. 141	IDA KARKIAINEN (S)	90
Anf. 142	ISABELLA HÖKMARK (M) replik	92
Anf. 143	IDA KARKIAINEN (S) replik	92
Anf. 144	ISABELLA HÖKMARK (M) replik	92
Anf. 145	IDA KARKIAINEN (S) replik	92
Anf. 146	ANNIKA LILLEMETS (MP)	93
Anf. 147	ANGELIKA BENGTSSON (SD)	94
	(Beslut skulle fattas den 25 mars.)	95

§ 11 Spelfrågor

		95
	Kulturutskottets betänkande 2014/15:KrU4	95
Anf. 148	ARON EMILSSON (SD)	95
Anf. 149	PER BILL (M)	97
Anf. 150	AGNETA BÖRJESSON (MP)	98
Anf. 151	RICKARD NORDIN (C)	99
Anf. 152	ARON EMILSSON (SD) replik	102
Anf. 153	RICKARD NORDIN (C) replik	102
Anf. 154	ARON EMILSSON (SD) replik	103
Anf. 155	RICKARD NORDIN (C) replik	103
Anf. 156	BENGT ELIASSON (FP)	104
Anf. 157	LARS-AXEL NORDELL (KD)	106
Anf. 158	SARA-LENA BJÄLKÖ (SD)	107
Anf. 159	RICKARD NORDIN (C) replik	108
Anf. 160	SARA-LENA BJÄLKÖ (SD) replik	109

Anf. 161 RICKARD NORDIN (C) replik.....	109
Anf. 162 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD) replik.....	110
Anf. 163 GUNILLA CARLSSON (S)	110
(Beslut skulle fattas den 25 mars.)	111
§ 12 Bordläggning	111
§ 13 Anmälan om interpellationer	111
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar	112
§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor	112
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 18.52.	114